

Calendarul Asociațiunii

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pe anul Mântuirii

1919.

Anu! VIII.

Nr. 49.

Biblioteca populară a „Asociațiunii“.

Prețul 2 coroane.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii.

In depozitul de cărți al «Asociațiunii» se mai află
numeri din Biblioteca poporală apărută în anii 1911, 1912,
1913 și 1914, și anume:

In anul I (1911) au apărut:

- Nr. 1. *De demult*, povestire istorică, de Dr. I. Lupaș.
Nr. 2. *Floarea soarelui*, legendă, de S. Cacoveanu.
Nr. 3. *Din viața sfinților*, minuni din viața sfântului Ioan
Gură de aur.
Nr. 4—5. *Povestea lui Harap-alb*, de I. Creangă.
Nr. 6. *Lucrarea pământului*, de A. Cosciuc.
Nr. 7. *Cântece din bătrâni*, de V. Alexandri.
Nr. 8. *Povestiri din viața țăranilor*, de I. P. Reteganu.
Nr. 9—10. *Alexandria*, povestea lui Alexandru Macedon.
Nr. 11. *Calendarul pe 1912*, cu multe învățături folositoare.

In anul II (1912) au apărut:

- Nr. 12. *Ercule*, de P. Ispirescu.
Nr. 13. *Cum să trăim*, de Dr. A. Dobrescu.
Nr. 14. *Din isprăvile lui Păcală*, de P. Dulfu.
Nr. 15. *Comuna Viitorul*, de R. Simu.
Nr. 16. *Creșterea pomilor*, de N. Iosif.
Nr. 17. *Povestiri*, de N. P. Petrescu.
Nr. 18. *Nutrețul măestrit*, de I. F. Negruț.
Nr. 19. *In sat la Tânguești*, de V. Onițiu.
Nr. 20. *Călăuza creștinului la biserică*, după ep. Nicodim.
Nr. 21. *Stan pășitul*, de I. Creangă.
Nr. 22. *Calendarul pe 1913*, cu multe învățături folositoare.

In anul III (1913) au apărut:

- Nr. 23. *Viața unei mame credincioase*, de Dr. I. Lupaș.
Nr. 24. *Leonard și Gertruda*, talmăciță de V. Borgovan.
Nr. 25. *Isprăvile lui Păcală*, partea II-a, de P. Dulfu.

C 452

Calendarul Asociațiunii

pe anul Mântuirii

1919.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 3333 - 1919

Anul VIII.

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Cronologia anului 1919.

Dela facerea lumii, după Suidas (6000 a. Chr.) . . .	7919	ani
„ „ „ „ cei 70 traduc. ai bibliei. . .	7650	„
„ „ „ „ era bizantină (5508 a. Chr.)	7426	„
Dela facerea lumii, după periodul Iulian (1 Ian. 4714 a. Chr.)	6633	„
Dela întemeierea Romei (24 Aprilie 743 a. Chr.) . . .	2662	„
„ nașterea Domnului nostru Isus Christos	1919	„
„ moartea Domnului nostru Isus Christos	1886	„
„ risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 79 d. Christos)	1840	„
„ descălecarea Romanilor în Dacia sub Traian (105 d. Christos)	1814	„
„ zidirea Constantinopolei (330 d. Chr.)	1589	„
„ așezarea clopotelor în bisericile creștine	1519	„
„ căderea împărăției romane apusene (476 d. Chr.)	1443	„
„ desbinarea bisericilor (răsăriteană și apuseană)	966	„
„ întemeierea Țării românești	829	„
„ descălecarea lui Dragoș-Vodă în Moldova	577	„
„ moartea lui Mihai Viteazul	518	„
„ facerea hârtiei (1373 d. Chr.)	546	„
„ iscodirea tiparului (1440 d. Chr.)	479	„
„ descoperirea Americii (11 Octomvrie 1492)	427	„
„ reformația lui Luther (1517 d. Chr.)	402	„
„ tipărirea celei dintâi cărți românești	375	„
„ îndreptarea calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (1583)	336	„
„ începerea sădirii tăbacului în Europa (1591)	328	„
„ unirea unei părți a Românilor cu biserica Romei	219	„
„ iscodirea trenului cu aburi	155	„
„ descoperirea electricității	129	„
„ iscodirea telegrafului	74	„
„ unirea Principatelor române (Muntenia și Moldova)	59	„

Dela încoronarea primului rege al României . . .	38 ani
„ iscodirea fonografului și telefonului . . .	31 „
„ iscodirea mașinei de sburat	10 „
„ începerea războiului european	5 „
„ urcarea pe Tron a Regelui Ferdinand I . . .	5 „

Anotimpurile:

Primăvara se începe în 8/21 Martie.

Vara se începe în 9/22 Iunie.

Toamna se începe în 10/23 Septembrie.

Iarna se începe în 9/22 Decembrie.

Planeta anului 1919.

Regentul sau stăpânitorul anului 1919 este Soarele. El e izvorul de viață și de lumină pentru pământ. Soarele e de 350,000 de ori mai mare decât pământul. Oamenii învățați (astrofizicii) fac cercetări asupra Soarelui, cu anumite ochianuri, prin cari se pot vedea pe suprafața Soarelui pete mai mari și mai mici, al căror număr e schimbăcios. Dela schimbarea numărului petelor se zice că ar depinde schimbarea vremii pe pământ. Soarele e de 148.840,000 Km. departe delapământ.

Posturile.

1. Mercurile și Vinerile de peste an. — 2. Ajunul Botezului Domnului, în 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor, din 17 Februarie până în 7 Aprilie. — 4. Postul Sf. Petru și Pavel, din 3 până în 28 Iunie. — 5. Postul Sf. Mării, din 1 până 14 August. — 6. Tăierea capului Sf. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septembrie. — 8. Postul Crăciunului, din 15 Noembrie până în 24 Decembrie.

Deslegarea posturilor.

1. Mercuri și Vineri în săptămâna brânzii. — 2. Mercuri și Vineri în săptămâna luminată. — 3. Mercuri și Vineri în săptămâna după Rusalii. — 4. Mercuri și Vineri după Crăciun, până la Botezul Domnului.

Intunecimi.

In anul 1919 vor fi trei intunecimi: doua intunecimi de soare si una de luna. Dintre acestea se va vedea in partile noastre numai intunecimea de luna.

1. *Intunecime totala de soare* va fi in 29 Maiu. Se incepe la 11 ore 33 minute inainte de amiazi si se sfarseste la 4 ore 44 minute d. a. Se va vedea in America de sud, in Africa, Oceanul atlantic si o parte a Oceanului indic.

2. *Intunecime partiala de luna* va fi in 7 si 8 Noemvrie. Se incepe in 7 Noemvrie la 11 ore si 58 minute seara si se sfarseste in 8 Noemvrie la 1 ora si 29 minute dupa miezul noptii. Se va vedea in Asia, Africa, Europa, Oceanul atlantic si in America.

3. *Intunecime de soare inelară* va fi in 22 Noemvrie. Se incepe la 1 ora si 14 minute d. a. si se sfarseste la 7 ore si 13 minute seara. Se va vedea in unele parti ale Americii si Africei, in Oceanul atlantic si in Anglia, Spania, Francia si o parte din Italia.

Insemnare. S. insemneaza Sfânt; SS. Sfinți; P. sau Păr. Părinte; C. Cuvios; M. Mucenic—Mucenița—Mucenici; A. - sau Ap. Apostol; Arh. Arhiepiscop; Ep. Episcop; Pr. Proroc.

Lună plină . . . . . ☉	Lună nouă . . . . . ☾
Pătrarul întâiu . . . . . ☽	Pătrarul de pe urmă . . . . . ☾

răs. insemnează răsare; ap. apune; o. ore; m. minute.

Sărbătorile cele insemnate cu (†) roșie sunt sărbători împărătești, iară cele cu † neagră sunt sărbători bisericesti.

Domnitorii europeni.

(La încheierea anului 1918).

Albania: Stat, ce are să se formeze. — *Austria germană*: Republică. — *Belgia*. Rege: Albert I. — *Boemia* (Statul ceho-slovac): Republică. — *Britania*. Rege: George V., el este totodată și împăratul Indiei (Asia). — *Bulgaria*. Rege: Boris de Coburg. — *Danemarca*. Rege: Cristian X., născ. la 1870. — *Elveția* e republică. Președintele se alege în fiecare an. — *Finlanda*: Republică. — *Francia*. Republică. Preșident: Raymond Poincaré, ales în anul 1912. Președintele — capul statului — se alege tot la 7 ani. — *Germania*: Republică. — *Grecia*. Rege: Alexandru, fiul lui Constantin. — *Italia*. Rege: Victor Emanuel III., născ. la 1869. — *Iugoslavia* (Statul Slavilor de Sud): se compune din: Bosnia și Hertegovina, Croația, Slavonia, Țările austriace locuite de Sloveni. — *Munteșnegru*. Rege: Nicolae I. Petroviciu, n. 7 Oct. 1841. — *Norvegia*. Rege: Hacon VII. născ. în 1872. — *Olanda*. Regină: Wilhelmina, născ. 19/31 Aug. 1880. — *Polonia*: Republică. — *Portugalia*. Republică. — *România*. Rege: Ferdinand I. n. 12/24 Aug. 1865, ca'al doilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern și nepot de frate al regelui Carol I. Domnește dela 28 Sept. 1914. Căsătorit la 11 Ianuarie 1893 cu Maria de Saxa Coburg-Gotha, n. 17 Oct. 1875. Copii: Carol, principe moștenitor, Elisaveta, Maria, Nicolae și Ileana. — *Rusia*. Republică. — *Sârbia*. Rege: Petru Carageorghevici, născ. 1844, ales în 1903. — *Spania*. Rege: Alfonso XIII., născut 17 Maiu 1886. — *Svedia*. Rege: Gustav V., născ. 16 Iunie 1858. — *Turcia*. Sultan: Mehmed VI., născut la 12 Iunie 1861. *Ucraina*: Republică. — *Ungaria*: Republică.

Ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Marti	1 (†) T. împr., S.V.	14 Felix
Merc.	2 P. Silveștru	15 Maur.
Joi	3 Pr. Malachia	16 Marcelin
Vineri	4 Sin. celor 70 Ap.	17 Antonie
Sâmb.	5 Teopemt, Teona	18 Prisca

Dumineca Arătării Domnului.

Dum.	6 (†) Botez. Dlui-	19 Canutus
Luni	7 (†) S. Ioan Bot.	20 Fab., Seb.
Marți	8 C. George	21 Agnes
Merc.	9 M. Polieuct	22 Vincenție
Joi	10 P. Grigorie	23 Log. Mar.
Vineri	11 C. Teodosie	24 Timoteiu
Sâmb.	12 M. Tațiana	25 Pavel

Dum. după Botez. ev. dela Matelu, c. 4, st. 12, gl. 8, v. 11.

Dum.	13 M. Ermil	26 Policarp
Luni	14 Păr. din Sinai	27 Ioan Chr.
Marți	15 C. Pavel Teb.	28 Carol
Merc.	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc.
Joi	17 † C. Antonie	30 Martina
Vineri	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol
Sâmb.	19 C. Macarie	1 Febr. Ign.

Dum. celor 10 leproși, ev. Luca 12, c. 17, st. 12, gl. 1, v. 1.

Dum.	20 † C. Eutimie	2 (†) Int. Dlui
Luni	21 C. Maxim	3 Blasiu
Marți	22 Ap. Timoteiu	4 Veronica
Merc.	23 M. Clement	5 Agata
Joi	24 C. Xenia	6 Dorotea
Vineri	25 † P. Grig. Teol.	7 Romuald
Sâmb.	26 C. Xenofont	8 Ioan

Dum. Vameșului și Fariseului, ev. Luca, c. 18, st. 10, gl. 5, v. 5.

Dum.	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia
Luni	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica
Marți	29 M. Ignatie	11 Desideriu
Merc.	30 (†) Vas. Gr. Ioan	12 Eulalia
Joi	13 Chir și Ioan	13 Inc. post.

Soarele

1. răs.	7 o. 07 m.
ap.	3 „ 48 „
10. răs.	7 „ 04 „
ap.	3 „ 58 „
20. răs.	7 „ — „
ap.	4 „ 10 „

Lună nouă în 19 Ian.
3 o.n.

Statul economic.

Cară și împrăștie gunoii. Drege uneltele și mașinile, că acum ai timp. Adună cuiburile de omide de pe pomi. Îngrijește-te de semințe bune pentru sămănăturile de primăvară. Pregătește coșurile pentru răsadnițe. Trage vinul și alege poamele și legumele putrede. Curăță pomii de mușchi și crengi uscate. Gunoeste vilele și fânațele.

Numără săptămânile până la sfântul Gheorghe și vezi, cum stai cu fânul. Dă sare la vite mai des, și pe timp frumos, la amiazi, le scoate afară. Adapă vitele cu apă domoală. Adună zăpada în jurul pomilor și închee-ți socotelile pe anul trecut.

Insemnări

·BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 M. Trifon	14 Valentin
Sâmb.	2 (+)Intimp.Dlui ☉	15 Faustin

Duminea Fiului răătăcit, ev. Luca, c. 15, st. 11, gl. 6, v. 6.

Dum.	3 Drept. Simeon	16 Iuliana
Luni	4 P. Isidor	17 Constanța
Mărți	5 M. Agafia	18 Flavian
Merc.	6 P. Vucol ep.	19 Conrad
Joi	7 P. Partenie	20 Eleuteriu
Vineri	8 Teodor Strat.	21 Eleonora
Sâmb.	9 M. Nichifor	22 Petru C.

Dum. lăs. de carne, ev. Mateiu, c. 25, st. 31, gl. 7, v. 7.

Dum.	10 M. Haralamp. ☽	23 Romana
Luni	11 M. Vlasie	24 Mateiu
Mărți	12 P. Meletie	25 Valpurga
Merc.	13 P. Martinian	26 Alexandr.
Joi	14 P. Axentie	27 Leandru
Vineri	15 Ap. Onisim	28 Romanus
Sâmb.	16 M. Pamfilie	1 Mart. Alb.

Dum. lăs. de brânză, ev. Mateiu, c. 6, st. 14, gl. 8, v. 8.

Dum.	17 M. Teod. Tir. ☾	2 Simpliciu
Luni	18 P. Leon papa	3 Cunigun.
Mărți	19 Ap. Archip	4 Casimir
Merc.	20 P. Leon ep.	5 Eusebiu
Joi	21 P. Timoteiu	6 Frideric
Vineri	22 M. din Evgenia	7 Toma Aq.
Sâmb.	23 M. Policarp	8 Ioan

Dum. 1. în post, ev. Ioan, c. 1, st. 43, gl. 1, v. 9.

Dum.	24 † Afl. c. S. I. B. ☾	9 Francisca
Luni	25 P. Tarasie	10 40 Martiri
Mărți	26 P. Porfirie	11 Heraclie
Merc.	27 P. Procopie	12 Grigorie
Joi	28 P. Vasilie	13 Rosina

Soarele

- 1. răs. 6 o. 48 m.
- ap. 4 „ 27 „
- 10. răs. 6 „ 35 „
- ap. 4 „ 40 „
- 20. răs. 6 „ 20 „
- ap. 4 „ 55 „

Lund nouă în 17 Februarie 11 o. z.

Saturi economice.

Vântură și curăță sămânțele de sămănat. Curăță livezile de mușinoaie, pietri și mărăcini, și le sămănă cu flori de fân.

Destupă șanțurile și brazdele, ca să se poată scurge apa. Taie mlădițele pentru altoit, și le păstrează în pivniță acoperite cu năsip.

Ară pământurile pentru ovăs, orz și mazărice. Taie sălciile și acații. Retează gardurile vii și curăță altoii de ramurile de prisos. Sămănă legumi în răsadnițe calde. Dă vitelor nutreț mai bun și le ferește de apă prea rece. Îngrijește de coșnițe pentru roi.

Mărește urdinișul coșnițelor, ca albițele să-și facă sborul de curățire.

Martie

are 31 zile

Germănar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
--------	-------------------	-------------

Vineri	1 M. Eudochia	14 Matilda
Sâmb.	2 M. Teodot	15 Longin

D. 2. în post, ev. Marcu, c. 2, st. 1, gl. 2, v. 10.

Dum.	3 M. Eutropie ☉	16 Heribert
Luni	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Mărți	5 M. Conon	18 Eduard
Merc.	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.
Joi	7 M. d. Cherson	20 Nichita
Vineri	8 P. Teofilact	21 Benedict
Sâmb.	9 (†) SS. 40 Martiri	22 Octavian

D. 3. în post, ev. Marcu, c. 8, st. 34, gl. 3, v. 11.

Dum.	10 M. Codrat	23 Victorin
Luni	11 P. Sofronie ☽	24 Gavril
Mărți	12 C. Teofan	25 (†) Bunav.
Merc.	13 P. Nichifor	26 Emanuil
Joi	14 C. Benedict	27 Rupert
Vineri	15 M. Agap / Central	28 Guntram
Sâmb.	16 M. Sabin	29 Ciril

D. 4. în post, ev. Marcu, c. 9, st. 14, gl. 4, v. 1.

Dum.	17 C. Alexie	30 Quirinus
Luni	18 P. Ciril ☾	31 Amos
Mărți	19 M. Hris. și Dar.	1 April Hugo
Merc.	20 PP. u. în Sava	2 Francisc
Joi	21 C. Iacob	3 Richard
Vineri	22 M. Vasilie	4 Isidor
Sâmb.	23 C. Nicon	5 Vincențiu

D. 5. în post, ev. Marcu, c. 10, st. 33, gl. 5, v. 2.

Dum.	24 C. Zaharie ☽	6 Sixtus
Luni	25 (†) Bunavest. ☾	7 Herman
Mărți	26 Sob. V. Gavril	8 Dionisiu
Merc.	27 C. Matrona	9 Maria Cl.
Joi	28 C. Marcu	10 Ezechil
Vineri	29 C. Ioan Leștv.	11 Leo Papa
Sâmb.	30 C. par. Ioan	12 Julius

Dum. Floriilor, ev. dela Ioan, c. 12, st. 1.

Dum.	31 (†) Floriile	13 (†) Floriile
------	-----------------	-----------------

Soarele

- 1. răs. 6 o. 04 m.
ap. 5 " 09 "
- 10. răs. 5 " 47 "
ap. 5 " 20 "
- 20. răs. 5 " 29 "
ap. 5 " 34 "

Lună nouă, 18 Mart.
5 o. 05 m. dim.

Staturi economice.

Desgroapă și taie viile, cercuește și sapă viile. În săptămâna a 9-a după Crăciun samănă grâu de primăvară, apoi orz, ovăs, mazăre, mazărice și lucernă. Greblează locurile cu lucernă și trifoiu. Curăță și grapă fânajele. Curăță pomii de uscături și omide.

Altoește cireșii, vișinii și prunii, sus în crengile tinere ale coroanei, iar merii și perii, jos aproape de pământ. Sapă și samănă legumi. Pune găini și găște să clocească. Uplete viinurile în fiecare lună și curăță buțile de mucegaiu. Ferește-te de-a face datorii; dacă ești silit să faci, ia bani împrumut numai dela bănci românești.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 Maria egipt.	14 Tiburtiu
Mărti	2 Păr. Tit ☉	15 Anastasie
Merc.	3 Păr. Nichita	16 Turibius
Joi	4 C. P. Iosif	17 Joia Pașt.
Vineri	5 (†) Vin. Patim.	18 Vin. Pașt.
Sâmb.	6 C. P. Eutichie	19 Crescent.

Duminea Paștilor, ev. Invierii.

Dum.	7 (†) Sf. Paști	20 (†) S. Pașt.
Luni	8 (†) L. Paștilor	21 (†) L. Pașt.
Mărti	9 (†) M. Paștilor	22 Sot. și Ca.
Merc.	10 S. M. Terentie ☽	23 Adalbert
Joi	11 S. M. Antipa	24 George
Vineri	12 C. P. Vasile	25 Marcu
Sâmb.	13 M. Artimon	26 Cletus

Dum. Tomii, ev. Ioan c. 20, st. 19, gl. 1, v. 1.

Dum.	14 Ap. Toma	27 Peregrin
Luni	15 Ap. Trofim	28 Vitalis
Mărti	16 M. Agapia	29 Petru
Merc.	17 M. Sim. Persul ☉	30 Catarina
Joi	18 C. P. Ioan	1 Maiu Fil.
Vineri	19 C. Ioan d. peș.	2 Atanasiu
Sâmb.	20 P. T. Trichina	3 † Afl. Cr.

Dum. Mir., ev. Marcu, c. 15, st. 43, gl. 2, v. 3.

Dum.	21 M. Ianuarie	4 Florian
Luni	22 P. T. Sicheotul	5 Pius
Mărti	23 (†) Sf. George	6 Ioan P.
Merc.	24 Cuv. Elisaveta ☾	7 Stanislau
Joi	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail
Vineri	26 M. Vasile	9 Gregorie
Sâmb.	27 M. Simeon	10 Isidor

Dum. Slăb., ev., Ioan c. 5, st. 1, gl. 3, v. 4.

Dum.	28 Ap. Iason	11 Gangolf
Luni	29 9 M. din Chizic	12 Pancraț
Mărti	30 Ap. Iacob	13 Servațiu

Soarele

1. răs. 5 o. 07 m.
ap. 5 " 49 "
10. răs. 4 " 48 "
ap. 6 " 01 "
20. răs. 4 " 31 "
ap. 6 " 14 "

Lund nouă, 17 Apr.
3 o. 01 m. dim.

Statutul economic.

Gată cu săpatul și plivește legumile din grădină. Sămână cucuruz, in, linte, fasole și cartofi. Grăbește cu altoirea pădureților. Isprăvește cu lucrările viiei. Trage vinurile a doua oară.

Udă legumile și pomișorii, cu apă domoală. Scutește mieii de răceală și de pășune umedă. Intoarce grâul, și în potruva gărgărițelor pune lână nespălată pe lângă coșuri. Grâul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și la 14 zile cerne-l. Gată cu săpatul viilor.

Asigură-te în contra focului și asupra vieții la Banca generală de asigurare din Sibiu.

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Joi	2 P. Atanasie ☉	15 Sofia
Vineri	3 M. Timoteiu	16 Ioan Nep.
Sâmb.	4 M. Pelagia	17 Pascal

Dum. Samar., ev. Ioan c. 4, st. 4, gl. 4, v. 7.

Dum.	5 M. Irina	18 Venantius
Luni	6 Dreptul Iov	19 Celestiu
Marți	7 M. Acachie	20 Bernhard
Merc.	8 † Ap. și Ev. I.	21 Felix
Joi	9 Pr. Isaia ☽	22 Iulia
Vineri	10 Ap. Simeon Zil.	23 Desideriu
Sâmb.	11 S. M. Mochie	24 Ioana

Dum. Orb, ev. Ioan, c. 9, st. 1, gl. 5, v. 8.

Dum.	12 P. Epif. Ep.	25 Urban
Luni	13 M. Gliceria	26 Filip
Marți	14 M. Isidor	27 Ioan P.
Merc.	15 C. P. Pachom.	28 Wilhelm
Joi	16 (†) Inaif. Dlui ☽	29 (†) In. Dlui
Vineri	17 Ap. Andronic	30 Ferdinand
Sâmb.	18 M. Petru	31 Angela

Dum. SS. Păr., ev. Ioan, c. 17, st. 1, gl. 6, v. 10

Dum.	19 C. M. Patrachie	1 Iun. Grat.
Luni	20 M. Talaleu	2 Erasmus
Marți	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda
Merc.	22 M. Vasilisc	4 Quirinus
Joi	23 C. Mihail ☾	5 Bonifaciu
Vineri	24 P. Simeon	6 Norbert
Sâmb.	25 A 3-a afl. c. I. Bot.	7 Lucreția

Duminea Rusaliilor, ev. Ioan, c. 7, st. 37.

Dum.	26 (†) Pog. S. Duh	8 (†) Rusal.
Luni	27 (†) Lunia Rusal.	9 (†) L. Rus.
Marți	28 P. Nichita	10 Margareta
Merc.	29 C. M. Teodosia	11 Varnava
Joi	30 P. M. Isachie	12 Ioan F.
Vineri	31 Ap. Ermie ☽	13 Antonie

Soarele

1. răs. 4 o. 13 m.
ap. 6 „ 28 „
10. răs. 4 „ — „
ap. 6 „ 39 „
20. răs. 3 „ 48 „
ap. 6 „ 51 „

Lună nouă, 16 Maiu
1 o. 47 m. dimin.

Staturi economice.

Asigură bucatele împotriva grindinei. Udă altoii, slăbește legăturile la cei prinși și ungerănele cu ceară de altoit. Sădește răsaturile pe timp ploios. Samănă crastaveți, ridichi și fasole. Sapă cucuruzul, când e în patru frunze.

Cosește lucerna înainte de înflorire, dar să nu o tai prea de jos. Svânt-o mai întâiu și apoi amestecată cu paie mărunte dă-o vitelor. Sădește flori. Grijește de roii albinelor. Stropște viile împotriva peronosporei (părlituri).

Inscrie-te ca membru ajutător la Asociațiune, cu 2 cor. ca să capeți 10 cărți și un calendar.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 M. Iustin	14 Ioan Nov.
D. 1. d. Rus. a t. SS., Mat. c. 10, st. 32, gl. 8, v. 1		
Dum.	2 S. P. Nichifor	15 Vitus
Luni	3 S. M. Lucian	16 Beno
Mărți	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf
Merc.	5 M. Doroteiu	18 Gervasiu
Joi	6 C. Visar. și Il.	19 (†) Joia v.
Vineri	7 M. Teodot	20 Silveriu
Sâmb.	8 M. Teod. Str. ☽	21 Alois
Dum. 2. d. Rus., ev. Mat., c. 4, st. 18, gl. 1, v. 2		
Dum.	9 P. Ciril	22 Paulin
Luni	10 Mart. Timotei	23 Edeltrud
Mărți	11 Ap. Bart. și Varn.	24 Ioan Bot.
Merc.	12 P. Onufrie	25 Prosper
Joi	13 M. Achilina	26 Virgiliu
Vineri	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau
Sâmb.	15 Pr. Amos	28 Leo II.
Dum. 3. d. Rus., ev. Mat., c. 6, st. 22, gl. 2, v. 3.		
Dum.	16 P. Tihon	29 (†) Pet. Pav.
Luni	17 M. Manuil	30 Donat.
Mărți	18 M. Leontie	1 Iul. Teob.
Merc.	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.
Joi	20 M. Metodie	3 Heliodor
Vineri	21 M. Iulian	4 Udalric
Sâmb.	22 M. Eusebiu ☾	5 Cir., Meth.
Dum. 4. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 5, gl. 3, v. 4.		
Dum.	23 M. Agripina	6 Isaia
Luni	24 (†) N. S. Ioan B.	7 Vilibald
Mărți	25 M. Fevronia	8 Cilian
Merc.	26 C. David	9 Anatolia
Joi	27 P. Samson	10 Amalia
Vineri	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Sâmb.	29 (†) Ap. Pet. P.	12 Enric
Dum. 5. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 14, gl. 4, v. 5.		
Dum.	30 Sinod. SS. Ap. ☼	13 Margareta

Soarele

1. răs. 3 o. 39 m.
ap. 7 „ 03 „
10. răs. 3 „ 35 „
ap. 7 „ 09 „
20. răs. 3 „ 34 „
ap. 7 „ 12 „

Lună nouă, 14 Iunie

2 o. 02 m. dim.

Staturi economice.

Cosește ierburile, până sunt înflorite. Sapă cucuruzul a doua oară. Plivește sau alege lemnele de rod la viie. Sapă și ține în curățenie toate sămănăturile. Uplete vinurile și curăță buțile. Buțile goale să le afumi în fiecare lună cu piatră pucioasă. Rânduiește prin șură și prin poduri, că se apropie secerișul.

Nu uită a-ți asigura holdele și alte sămănături împotriva grindinei.

În 9 Iunie se începe vara.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.
Marți	2 Veștm. Mariei	15 Ap. Toma
Merc.	3 M. Iacint	16 Maria d.B.
Joi	4 P. Andreiu	17 Alexe
Vineri	5 P. Atanasie	18 Frideric
Sâmb.	6 P. Sisoe	19 Aurelia

Dum. 6. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 1, gl. 5, v. 6.

Dum.	7 P. Toma	20 Ilie Pr.
Luni	8 M. Procopie	21 Praxedis
Marți	9 M. Pancrație	22 Mar. Mag.
Merc.	10 45 Mart. d. N.	23 Apolinar
Joi	11 M. Eufemia	24 Cristina
Vineri	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.
Sâmb.	13 † Arh. Gavril	26 Ana

Dum. 7. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 22, gl. 6, v. 7

Dum.	14 Ap. Achila	27 Pantelim.
Luni	15 M. Chiril și Iud.	28 Victor
Marți	16 M. Afinogen	29 Marta
Merc.	17 M. Marina	30 Avdon
Joi	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola
Vineri	19 C. Macrina	1 Aug. Petru
Sâmb.	20 (†) Pror. Ilie	2 Porțunc.

D. 8. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 14, gl. 7, v. 8.

Dum.	21 C. Sim. și Ioan	3 Stefan
Luni	22 Maria Magdal.	4 Dominic
Marți	23 M. Foca	5 Maria
Merc.	24 M. Cristina	6 Sch. I. față
Joi	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan
Vineri	26 M. Ermolae	8 Chiriac
Sâmb.	27 † M. Pantel.	9 Roman

D. 9. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 22, gl. 8, v. 9.

Dum.	28 Ap. Prohor	10 Laurențiu
Luni	29 M. Calinic	11 Susana
Marți	30 Ap. Sila și Silvan	12 Clara
Merc.	31 D. Eudochim	13 Casian

Soarele

1. răs. 3 o. 38 m.
ap. 7 „ 14 „
10. răs. 3 „ 45 „
ap. 7 „ 11 „
20. răs. 3 „ 54 „
ap. 7 „ 04 „

Lună nouă, 14 Iulie

6 o. 11 m. dim.

Sfaturi economice.

Seceră holdele în pârğă; dacă sunt prea coapte, se scutură o mulțime de grăunțe și nici făina nu e spornică. Înainte de a începe secerișul, sapă și stropește viile. Grăunțele ce se scutură la cărat, ține-le pentru sămânță.

Proptește pomii prea încărcați cu poame. Ară miriștea cât mai îngrabă.

Asigură clădirile, bucatele și fânul contra focului. Pune un vas cu apă înaintea stupinei.

Nu vinde, încât poți, bucatele; păstrează-le, pe când au prețuri mai bune.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

August

are 31 zile

Mășalar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 † Sc. și S. Mac.	14 Eusebie
Vineri	2 Pr. M. Stefan	15 (†) Ad.M.
Sâmb.	3 C. P. Isachie	16 Rocus

D. 10. d. Rus., ev. Mat., c. 17, st. 14, gl. 1, v. 10.

Dum.	4 SS. 7 tin. d. E.	17 N. Reg.
Luni	5 M. Eusignie ☽	18 Elena
Marți	6 (†) Sch. la față	19 Ludovic
Merc.	7 M. Domeție	20 S. Stefan Reg.
Joi	8 M. Emilian	21 Ioana
Vineri	9 Ap. Matia	22 Timoteiu
Sâmb.	10 M. Laurențiu	23 Filip

D. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, st. 23, gl. 2, v. 11.

Dum.	11 M. Euplu ☽	24 Bartolom.
Luni	12 M. Fotie și An. ☽	25 Ludovic
Marți	13 C. Maxim	26 Zefirin
Merc.	14 Pr. Mihea	27 Iosif
Joi	15 (†) Ad. N. de Dz.	28 Augustin
Vineri	16 M. Diomid	29 T. c. Ioan
Sâmb.	17 M. Miron	30 Rosa

Dum. 12. d. R., ev. Mat., c. 19, st. 16, gl. 3, v. 1.

Dum.	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund
Luni	19 M. A. Strat.	1 Sept. Eg.
Marți	20 Pr. Samuil ☽	2 Stefan
Merc.	21 Ap. Tadeu	3 Serafina
Joi	22 M. Agatonic	4 Rosalia
Vineri	23 M. Lup și Ir.	5 Laurenț
Sâmb.	24 M. Eutichie	6 Magnus

D. 13. d. Rus., ev. Mat., c. 29, st. 33, gl. 4, v. 2.

Dum.	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina
Luni	26 M. Adrian	8 (†) N. Mar.
Marți	27 C. Pimen	9 Gorgonie
Merc.	28 C. Moise Arapu ☽	10 Nic. Tol.
Joi	29 (†) T. cap. S. I. B.	11 Protus
Vineri	30 Alex. Ioan, Pav.	12 Macedon.
Sâmb.	31 Brăul Preac.	13 Matern

Soarele

1. răs. 4 o. 07 m.
ap. 6 „ 51 „
10. răs. 4 „ 18 „
ap. 6 „ 38 „
20. răs. 4 „ 30 „
ap. 6 „ 22 „

Lund nouă, 12 Aug.

7 o. 21 m. seara.

Sfaturî economice.

Stropește și sapă viile a treia oară. Impreună roii slăbuți și ferește-i de albine răpitoare. Strâmtează urdinișul. Ară pentru sămănăturile de iarnă și cară gunoiu. Din 15 Iulie și până în 15 Sept. altuiește cu ochi întâiu cireșii, vișinii, persecii și caișii, apoi prunii, merii și perii. Retează vârfurile dela vița de viie. Adună sămburi de poame pentru sămănat. Treeră bucatele și le așază la loc svântat.

În luna viitoare se inceap școalele; de ai băieți, pregătește-te cu cele de lipsă pe atunci.

În 1 August se incepe postul S. Marii.

Septembrie

are 30 zile

Răpchiune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum. 14. d. R., ev. Mat., c. 22, st. 1, gl. 5, v. 3.		
Dum.	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.
Luni	2 M. Mamant	15 Nicodem
Marti	3 M. Antim	16 Ludmila
Merc.	4 M. Mois. și Vav.	17 Hildegard
Joi	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
Vineri	6 Min. Arh. Mih.	19 Ianuarie
Sâmb.	7 M. Sozont	20 Eustatie

D. 15. În. S. Cr., ev. Ioan, c. 3, st. 13, gl. 6, v. 4.

Dum.	8 (†) Nașt. Mariei	21 Mateiu
Luni	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu
Marti	10 M. Minodora	23 Tecla
Merc.	11 C. Teodora	24 Rupert
Joi	12 M. Antonom	25 Cleophas
Vineri	13 M. Corn. Sut.	26 Ciprian
Sâmb.	14 (†) În. S. Cruci	27 Cosma

D. 16. d. R., ev. 1. Marcu, c. 8, st. 34, gl. 7, v. 5.

Dum.	15 † M. Nichita	28 Venceslav
Luni	16 M. Eufemia	29 Mihail
Marti	17 M. Sofia	30 Ieronim
Merc.	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.
Joi	19 M. Trofim	2 Eleuteriu
Vineri	20 M. Eustatie	3 Candid
Sâmb.	21 Ap. Codrat	4 Francisc

D. 17. d. Rus., ev. 1. Luca, c. 5, st. 1, gl. 8, v. 6.

Dum.	22 M. Foca	5 Placid
Luni	23 † Z. S. Ioan B.	6 Bruno
Marti	24 M. Tecla	7 Iustina
Merc.	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Joi	26 † Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Vineri	27 M. Calistrat	10 Francisc
Sâmb.	28 P. Hariton	11 Nicasiu

D. 18. d. R., ev. 2. Luca, c. 6, st. 31, gl. 1, v. 7.

Dum.	29 P. Chiriac	12 Maximil.
Luni	30 M. Grigorie	13 Coloman

Soarele

1. răs. 4 o. 46 m.	ap. 6 „ 02 „
10. răs. 4 „ 56 „	ap. 5 „ 45 „
20. răs. 5 „ 09 „	ap. 5 „ 26 „
Lună nouă, 11 Sept.	
11 o. 27 m. dim.	

Statut economic.

Culege cu mâna poamele iernatice, și le alege după soiuri și frumusețe. Sădește răsaduri iernatice. Culege cucuruzul și scoate napii înainte de a fi brumați. Samănă grâul de toamnă și nu fii sgârcit la sămânță. Ia mierea dela stupi. Pregătește buțile și celelalte vase pentru cules. Ingrijește de lemne pentru iarnă.

În Sept. se încep școalele. Dă-ți cu drag băieții la școli, cumpărați-le cărți și cele de lipsă, ca să facă spor în învățatură. Cinsteste pe învățători și te interesează de bunăstarea școlii.

În 9/24 Sept. se începe toamna.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Octomvrie

are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Marți	1 Ap. Anania	14 Calist
Merc.	2 M. Ciprian	15 Teresia
Joi	3 M. Dion. Ar. ☽	16 Gal
Vineri	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Sâmb.	5 M. Haritina	18 Luca

Dum. 19. d. Rus., ev. 3 dela Luca, c. 7, st. 11, gl. 2, v. 8.

Dum.	6 † Ap. Toma	19 Petru d.A.
Luni	7 M. Serg. și Vach.	20 Felician
Marți	8 C. Pelagia	21 Ursula
Merc.	9 † Ap. Iacob I. Alf.	22 Cordula
Joi	10 M. Eulampiu ☾	23 Ioan C.
Vineri	11 Ap. Filip	24 Rafail
Sâmb.	12 M. Pr. Tarah	25 Hrisant

D. 20. d. R. a SS. Păr., ev. 4 d. Luca, c. 8, st. 5, gl. 3, v. 9.

Dum.	13 M. Carp. și P.	26 Amand
Luni	14 (†) C. Paraschiva	27 Frument
Marți	15 M. Lucian	28 Simeon
Merc.	16 M. Longin sut.	29 Narcis
Joi	17 Pr. Osie	30 Claudie
Vineri	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Sâmb.	19 Pr. Ioil ☾	1 Nov. T. S.

Dum. 21. d. Rus., ev. 6 dela Luca, c. 8, st. 26, gl. 4, v. 10.

Dum.	20 M. Artemie	2 Pom. Rep.
Luni	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
Marți	22 P. Averchie	4 Carol
Merc.	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric
Joi	24 M. Areta	6 Leonhard
Vineri	25 M. Marcian	7 Engelbert
Sâmb.	26 (†) M. Dimitrie ☽	8 Gottfried

Dum. 22. d. Rus., ev. 5 dela Luca, c. 16, st. 19, gl. 5, v. 11.

Dum.	27 M. Nestor	9 Teodor
Luni	28 M. Terenție	10 Andreiu
Marți	29 M. Anastasia	11 Martin
Merc.	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Joi	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau

Soarele

1. răs. 5 o. 23 m.
ap. 5 „ 03 „
10. răs. 5 „ 34 „
ap. 4 „ 45 „
20. răs. 5 „ 47 „
ap. 4 „ 28 „

Lund nouă, 10 Oct.
3 o. 41 m. seara.

Sfaturile economice.

Scoate cartofii și celelalte legumi și le așază în pivniță pentru iernat. Isprăvește cu culesul poamelor, dar să nu le culegi pe timp ploios. Fă arăturile pentru primăvară.

La cules, alege strugurii cei putrezi la o parte, ca să ai preț bun la vin. Scutește stupii de ploi și ninsoare. Adună tot ce a mai rămas prin grădină și pe câmp. Ingrijește grajdul, că se apropie iarna. Sămână sâmburi de poame pădurețe.

Plătește darea statului, comitatului și aruncurile comunale, darea de câștig cl. I.

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 Cosma, Dam. ☽	14 Venerand
Sâmb.	2 M. Achindin	15 Leopold

Dum. 23. d. Rus., ev. 7 dela Luca, c. 8, șt, 41, gl. 6, v. 1.

Dum.	3 M. Aicepsima	16 Otmar
Luni	4 C. Ioanichie	17 Grigorie
Martți	5 M. Galacteon	18 Odo Ab.
Merc.	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Joi	7 SS. 33 M. d. Mel.	20 Felice
Vineri	8 (†) Arh. M., Gavr.	21 Intr.Nâsc.
Sâmb.	9 M. Onisifor ☿	22 Cecilia

Dum. 24. d. Rus., ev. 8 dela Luca, c. 10, st. 25, gl. 7, v. 2.

Dum.	10 Ap. Erast și soții	23 Clement
Luni	11 Victor, Mina	24 Ioan
Martți	12 S. Ioan milost.	25 Catarina
Merc.	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad
Joi	14 † Ap. Filip	27 Virgil
Vineri	15 M. Gurie	28 Sosten
Sâmb.	16 † A.E. Mateiu	29 Saturnin

Dum. 25. d. Rus., ev. 9 dela Luca, c. 12, st. 16, gl. 8, v. 3.

Dum.	17 P. Grigorie ☾	30 Andreiu A.
Luni	18 M. Platon	1 Dec. Elig.
Martți	19 Pr. Avdie	2 Bibiana
Merc.	20 † C. Grig. P. Pr.	3 Fr. Xaver
Joi	21 (†) Intr. în biser.	4 Varvara
Vineri	22 Ap. Filimon	5 Sava
Sâmb.	23 P. Amfilohie	6 Nicolae

Dum. 26. d. Rus., ev. 13 dela Luca, c. 18, st. 18, gl. 1, v. 4.

Dum.	24 † M. Ecaterina ☿	7 Ambrosie
Luni	25 P. Clement	8 (†) Z. Mar.
Martți	26 C. Alipie	9 Leocadia
Merc.	27 Iacob Persul	10 Iudita
Joi	28 M. Stef. c. nou	11 Damas.
Vineri	29 M. Paramon	12 Maxentie
Sâmb.	30 (†) Ap. Andreiu	13 Lucia

Soarele

1. răs. 6 o. 04 m.
ap. 4 „ 09 „
10. răs. 6 „ 17 „
ap. 3 „ 57 „
20. răs. 6 „ 31 „
ap. 3 „ 47 „

Lună nouă, 9 Nov.

7 o. 28 m. dim.

Statutul economice.

Sapă gropi pentru pomișorii ce voești a-i sădi în primăvară. În-groapă via. Apără pomii tineri împotriva iepurilor. Sapă locul din jurul pomilor și-l gunoeste. Gunoeste viile. Cât ține fierberea mustului, pune pe vrana buții un saculeț cu năsip curat. De-lătură din pivnița poamele putrede și alte lucruri cu miros. Hrănește stupii slabi și oblojește coșnițele.

Se apropie iarna. În serile lungi de iarnă e bine să ce-tești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

În 15 Noemvrie se începe postul Crăciunului.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Gluj / Central University Library Cluj

Zilele | Calendarul vechiu | Calend. nou

Dum. 27. d. Rus., ev. 10 dela Luca, c. 13, st. 10, gl. 2, v. 5.

Dum.	1 Pr. Naum	14 Spiridon
Luni	2 Pr. Avacum	15 Celian
Marți	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida
Merc.	4 † M. Varvara	17 Lazar
Joi	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian
Vineri	6 † P. Nicolae	19 Nemesie
Sâmb.	7 P. Ambrosie	20 Liberat

Dum. 28. d. Rus., ev. 11 dela Luca, c. 14 st. 16. gl. 3, v. 6.

Dum.	8 C. Patapie	21 Toma A.
Luni	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie
Marți	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria
Merc.	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam, Eva
Joi	12 † P. Spiridon	25 † N. Dlui
Vineri	13 † M. Eustr. și soții	26 † Stefan
Sâmb.	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.

Dum. 29. după Rus. a SS. str. ev. dela Luca, gl. 4, v. 7

Dum.	15 M. Eleuterie	28 Pruncii u.
Luni	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.
Marți	17 Pr. Daniil	30 David
Merc.	18 M. Sebastian	31 Silvestru
Joi	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1920
Vineri	20 M. Ignatie	2 Macariu
Sâmb.	21 M. Iuliană	3 Genoveva

Dum. 30. In. Nașt. Dlui, ev. Matelu, cap 1, st. 1, gl. 5, v. 8
Cartea neamului lui Isus Christos.

Dum.	22 M. Anastasia	4 Titu
Luni	23 SS. 10 M. d. C.	5 Telesfor
Marți	24 M. Eugenia	6 † Epifan.
Merc.	25 † Nașt. Dlui	7 Valentin
Joi	26 † S. N. de Dzeu	8 Severin
Vineri	27 † Arh. Stefan	9 Iulian
Sâmb.	28 SS. 20 mii Mart.	10 Paul

Dum. 31. In. Bot., ev. Marcu, c. 1, st. 1, gl. 6, v. 9,

Dum.	29 Pr. uciși de I.	11 Higin
Luni	30 M. Anisia	12 Ernest
Marți	31 C. Melania	13 Ilarie

Soarele

1. răs. 6 o. 45 m.
ap. 3 „ 39 „
10. răs. 6 „ 55 „
ap. 3 „ 37 „
20. răs. 7 „ 01 „
ap. 3 „ 42 „

Lună nouă, 9 Dec.
10 o. 17 m. seara.

Sfaturile economice.

Aerisează pivnița din când în când și de miroasă a mucegaiu, afumă cu piatră pucioasă. Când e ger mare, astupă ferestrele. Ține grajdul în curățenie și să fie călduros. Țesală vitele și le dă mănăcarea și apa la timp regulat. Apa pentru adăpat să fie domoală.

Taie nutreț și macină napi. Opărește pleava și nutrețul tăiat și le amestecă cu napi. Fă scurgeri la apă. Cară gunoiu. Incepe la trasul vinului. Plătește datorțiile și încheie socotelile, ca să vezi, cum stai cu averea. Abonează foi și Biblioteca poporală a Asociației.

Afaceri cu poșta și telegraful.

(Pentru Ardeal, Bănat și Ținuturile din Ungaria, la încheierea anului 1918).

1. Scrisori închise.

a) Loco:

Până la 20 gr.	15 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	5 „

b) In Ungaria, Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania și Bulgaria:

Până la 20 gr.	20 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	5 „

c) Pentru celelalte țări:

Până la 20 gr.	25 fil.
Pentru fiecare alte 20 gr. câte	15 „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Corespondențe.

In Ungaria, Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania și Bulgaria:

Pentru corespondențe de ale poștei, simple	10 fil.
Duple, cu răspuns	20 „
Pentru oricare alte corespondențe (ilustrate)	10 „
Cu răspuns, duple	20 „

Epistolele și corespondențele mai puțin francate ori nefrancate, primitorul le plătește c'o taxă îndoită.

3. Tipărituri.

Greutate până la 2000 grame.

a) In interiorul țării:

Până la 10 gr.	4 fil.
------------------------	--------

Acestea să fie numai cu corecturi de cifre și de litere, cu numele trimițătorului și fără observări.

Orice alte tipărituri trimise în interiorul țării, Austria, Bosnia-Herțegovina și Germania:

Pentru fiecare 50 gr.	5 fil.
Trimise urgent, se pune și marca «urgent» cu	2 „

Tipăriturile trimise fără marca «urgent» de 2 fil. se expediază cu întârziere și nu deodată cu poșta de epistole.

La tipăriturile trimise recomandat se cere și marca «urgent».

Tipăriturile în formă de sul nu se pot trimite nici urgent și nici recomandate.

b) Tipărituri trimise în celelalte țări:

Pentru fiecare 50 grame . . . . . 5 fil.

4. Hârtii comerciale (de afaceri).

Greutate până la 2000 grame.

Pentru fiecare 50 gr. . . . . 5 fil.

dar nu mai puțin ca . . . . . 25 „

Pentru fiecare alte 50 gr. . . . . 5 „

Acestea pot să conțină: acte procesuale, desemnuri, scrisori veche și, a dar să nu aibă caracter de corespondență.

5. Mustre și mărfuri.

Greutate până la 350 grame.

In interiorul țării pentru fiecare 50 gr. . . . . 10 fil.

In celelalte țări:

Pentru fiecare 50 gr. . . . . 5 „

Dar cel mai puțin . . . . . 10 „

Greutatea maximală 350 gr., la posta de campanie 500 gr.

6. Tipărituri, hârtii de afaceri și mustre, la olaltă.

Greutate până la 2000 grame.

In interiorul țării, fără hârtii de afaceri, fiecare 50 gr. 5 fil.

Cu hârtii de afaceri. . . . . 25 „

7. Taxa de recomandație.

Taxa de recomandație . . . . . 25 fil.

Pentru retour-recipient . . . . . 25 „

Pentru trimiterea cu expres, în stații postale . 60 „

Afară de stațiile postale . . . . . 150 „

8. Mandate poștale, numai până la 1000 cor.

a) In interiorul țării, Anstria și Bosnia-Herțegovina:

Până la 10 cor.	25 fil.
Dela 10 până la 50 cor.	35 „
și taxa fundamentală de	15 „
Taxa de înmanuare la 10 cor.	05 „
Peste 10 cor.	10 „

Taxa de înmanuare o plătesc numai privații.

Competința pentru avizurile de plată	25 fil.
--	---------

b) In Germania și Bulgaria:

De fiecare 50 cor. câte	25 fil.
-----------------------------------	---------

9. Scrisori cu bani (valori).

Se primesc numai scrisori închise.

a) In interiorul țării:

Taxa de recomandație	25 fil.
Taxa de greutate: 20 grame	20 „
De fiecare alte 20 gr. câte	05 „
De fiecare 300 cor. câte 10 fil., cel mai puțin	60 „
Taxa de înmanuare de fiecare 100 cor.	10 „

b) Austria și Bosnia-Herțegovina:

Taxa fundamentală	25 fil.
Pentru fiecare 50 cor. câte	20 „
plus cele din interiorul țării.	

Deocamdată se pot trimite bani, numai în Germania și Bulgaria.

De fiecare 50 cor.	25 fil.
plus celelalte taxe.	

Sumele trimise afară din interiorul țării, Bosnia-Herțegovina și Austria, se socotesc în franci.

Scrisorile cari cuprind bani — valori, nu-l permis să conțină nici un fel de împărțări sau comunicări scrise.

Scrisori cu bani, se pot trimite cu expres, numai în interiorul țării, Austria, Bosnia-Herțegovina și Germania.

10. Poșta pentru ziare.

Pentru expediția ziarelor, cu mărci de ziare, îngăduința o dă direcțiunea poștelor și pot să reflecteze numai ziare cari nu fac reclame și negoț, ca: Ziarele de bursă, cele pentru mărfuri și prețuri curente, calendarele ș. a. Acestea se pot expeda numai ca tipărituri.

Incepând cu prima Ianuarie 1917, pentru Austria, Bosnia-Herțegovina, se dau mărci de ziare numai acelor ziare, cari își fac abonamentele prin oficiile poștale.

Taxe pentru ziarele trimise vânzătorilor sub fășie:

până la	50 gr.	. 3 fil.
	50—150	„ . 5 „
	150—250	„ . 10 „
	250—500	„ . 20 „
	500—1000	„ . 30 „

Greutatea ziarelor trimise sub fășie nu poate trece peste 1000 grame.

11. Pachete fără valoare declarată.

a) *In interiorul țării:*

Până la	5 klg.	. —70 fil.
	5—10	„ . 1·50 „
	10—15	„ . 2·50 „
	15—20	„ . 3·50 „

Taxa de înmanuare: în provincie 40 fil., în Budapesta 45 fil. La sate 5 fil. taxă de avizare. La pachete cu rambursă încă 10 fil.

12. Pachete cu valoare declarată.

Afară de competențele pentru pachete cu valoare nedeclarată, se mai adaugă:

Pentru fiecare 300 cor. câte . . . . . 10 fil.

La valoare mai mare ca 1000 cor. pentru fiecare
1000 începută un adaus de . . . . . 10 fil.

b) Austria și Bosnia-Herțegovina :

Până la 5 klg. . 1— fil.

5—10 „ . 2·20 „

10—15 „ . 3·20 „

15—20 „ . 4·20 „

La pachete cu valoare declarată de fiecare 300
coroane câte . . . . . 10 fil.

La pachete cu rambursă . . . . . 10 „

c) Germania :

Până la 5 klg. 1 cor. 20 fil. ori unde.

De fiecare 300 coroane . . . . . 10 fil.

Inștiințarea . . . . . 10 „

Adresele pentru pachete trimise în Germania, trebuie să cuprindă și numele statului: Saxonia, Bavaria etc.

La valorile declarate se plătește de fiecare 300 cor. câte 10 fil. Trimiterea cu expres e exclusă.

d) Pachete internaționale.

(Până la 5 klg.).

Valoarea se socotește în franci. Expres nu se poate trimite. Pe lângă taxele și competențele obișnuite se mai plătește și o taxă de asigurare: 15—30 fil. și pentru fiecare 300 franci, valoare declarată pe pachete, câte 10 fil.

Marce poștale.

Cu 1 Ianuarie 1917 s'a pus în circulație:

Mărci poștale de 2, 3, 5, 6, 10, 15, 20, 25, 70, 80 fil., de 1 și 2 cor. Marca «urgent» de 2 fileri. Mărci pentru ajutorul de războiu, cari se vând cu 12 și 17 fil.

Correspondințe simple cu 8 și 10 fil., cu răspuns fiecare 8 fil., corespondințe închise 10 și 15 fil. Fracturi simple și cu rambursă 12 fil. bucata.

Formulare pentru telegrame închise 1 cor. 2 fil.

Formulare pentru telegrame simple și urgente 2 fileri.

Mandate poștale 2 fileri. Libele pentru cassa poștală 10 fil. ș. a.

Cu 1 Decembrie 1917 și-a pierdut valoarea și s'a scos din circulație următoarele: Mărcile de 1, 12, 16, 30, 35, 50 și 60 fil. cele de 5 cor., marcele de războiu, corespondințele simple și închise de câte 5 fil., formularele pentru telegrame de 6 fileri și libele pentru mărci de 5 și 19 fileri ș. a.

Prizonierilor din Rusia, Italia și colonii, Franția și colonii, Britania mare și colonii, Japonia și România, se pot trimite epistole îndatinate, corespondințe și mustre de mărfuri.

Telegrame.

a) În interiorul țării, Austria și Bosnia-Herțegovina.

Fiecare cuvânt	8 fil.
Să fie însă cel puțin de	1 cor.

Telegrame urgente

Fiecare cuvânt	24 fil.
Să fie însă cel puțin de	3 cor.

Pentru telegrame date dela 4—9 ore seara, se mai plătește un adaus de 1 cor.

De la 9 ore seara până la 7 ore dim. precum și în Dumineci și sărbători se pot trimite numai telegrame urgente. Restricția această nu privește telegramele de stat și telegramele de ziare.

Trimițătorul e dator a-și scrie numele și locuința, corect și ceteț. Un cuvânt nu poate cuprinde mai mult ca 15 litere, 5 cifre se socotesc un cuvânt. Contragerile nu sunt permise.

Tarifa.

a) <i>Telegrame simple:</i>		b) <i>Telegrame urgente:</i>	
12 cuvinte	1.—	12 cuvinte	3.—
13 "	1:04	13 "	3:12
14 "	1:12	14 "	3:36
15 "	1:20	15 "	3:60
16 "	1:28	16 "	3:84
17 "	1:36	17 "	4:08
18 "	1:44	18 "	4:32
19 "	1:52	19 "	4:56
20 "	1:60	20 "	4:80
21 "	1:68	21 "	5:04
22 "	1:76	22 "	5:28
23 "	1:84	23 "	5:52
24 "	1:92	24 "	5:76
25 "	2.—	25 "	6.—

Fiecare cuvânt adăugat 8 fil.

Fiecare cuv. mai mult 24 fil.

c) *In alte țări:*

Germania pentru un cuvânt	10 fil.	min. K	3.—
Bulgaria " " "	12 "	" " "	1.—
Dania și Luxemburg pentru un cuvânt	23 fil.		
Tările de jos	" "		20 "
Spania	" "		30 "
Elveția	" "		12 "
Svedia	" "		26 "
Turcia europeană	" "		32 "
Turcia aziatică	" "		43 "

Dar cel puțin, la toate 1 cor.

d) *Telegrame pentru ziare:*

În interiorul țării cu legitimație de coresp. un cuv. 3 fil.

Taxe de timbre. *)

Art. de lege 27 din 1916 despre taxele și timbrele cele nouă, s'a sancționat în 23 Sept. 1916 și s'a publicat în 27 Sept. 1916, intrând în vigoare în 1 Dec. 1916.

SCALA I.

pentru cambii (polițe) asemănate de bani prin comerțianți, documente de datorie dela case publice, despre împrumuturi pe trei luni:

coroane		
până la	100	—·10
100	150	—·20
150	300	—·40
300	600	—·80
600	900	1·20
900	1200	2·—
1200	1800	2·40
1800	2400	3·20
2400	3000	4·—
3000	4500	6·—
4500	6000	8·—

Peste 6000 coroane după fiecare 3000 începute încă câte 1 coroană.

SCALA II.

pentru cuitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scală I. ori III.

coroane

până la	40	—·20
40	80	—·40
80	120	—·60
120	200	1·—
200	400	2·—
400	600	3·—
600	800	4·—
800	1600	8·—
1600	2400	12·—
2400	3200	16·—
3200	4000	20·—
4000	4800	24·—

Peste 4800 coroane după fiecare 1600 cor. începute încă câte 8 cor.

SCALA III.

pentru cesiune de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte mobile, contracte de livrare etc.

coroane			coroane		
până la	20	—·20	300	400	4·—
20	40	—·40	400	800	8·—
40	60	—·60	800	1200	12·—
60	100	1·—	1200	1600	16·—
100	200	2·—	1600	2000	20·—
200	300	3·—	2000	2400	24·—

peste 2400 cor. de fiecare 800 cor. începute, încă câte 8 cor.

La moștenirile după soldații căzuți în războiu, ori morți în urma rănilor ori boalelor contrase, copiii legiuți, vitreji ori adoptați, soția și părinții, până la suma de 20,000 cor. sunt scutiți de competențe.

*) Pentru Ardeal, Bănaț și Ținuturile din Ungaria, la încheierea anului 1918.

Chei pentru calcularea intereselor.

$$\text{Interesele} = \frac{\text{capitalul} \times \text{zilele}}{\text{cu cheia de interese}}$$

%	Cheie	%	Cheie	%	Cheie
$\frac{1}{8}$	288.000	$2\frac{3}{4}$	13.092	$5\frac{1}{2}$	6546
$\frac{1}{4}$	144 000	3	12.000	$5\frac{3}{4}$	6261
$\frac{1}{2}$	72.000	$3\frac{1}{4}$	11.077	6	6000
$\frac{3}{4}$	48 000	$3\frac{1}{2}$	10.286	$6\frac{1}{4}$	5760
1	36.000	$3\frac{3}{4}$	9.600	$6\frac{1}{2}$	6538
$1\frac{1}{4}$	27.600	4	9.000	$6\frac{3}{4}$	5333
$1\frac{1}{2}$	24 000	$4\frac{1}{4}$	8.471	7	5143
$1\frac{3}{4}$	20.571	$4\frac{1}{2}$	8.000	$7\frac{1}{4}$	4966
2	18.000	$4\frac{3}{4}$	7.579	$7\frac{1}{2}$	4800
$2\frac{1}{4}$	16.000	5	7.200	$7\frac{3}{4}$	4646
$2\frac{1}{2}$	14.400	$5\frac{1}{4}$	6.857	8	4500

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Târgurile

din

Transilvania, Bănat și ținuturile din
Ungaria locuite de Români.

Notă. Datul zilei este însemnat după calendarul vechiu
și sunt arătate numai zilele târgurilor de mărfuri.

Ianuarie.

1. Deva, Lăpușul-românesc, Lupșa, Șilimeghiu.
4. Murăș-Oșorhei. 5. Corond, Ormeniș, Vaida-Recea.
6. Ilia, Lăpușul-unguresc, Râșnov. 7. Baia-mare, Buza, Criș, Jimborul-mare, Șarmașul-mare. 8. Crasna, Silvașul de sus. 10. Luna. 11. Berchiș, Miheș. 12. Aiud, Brețcu, Ciuc-Cosmaș, Gialacuta, Huedin. 14. Chirpăr, Ibașfalău.
15. Micăsasa. 16. Guruslău, Sebeșul-săsesc, Zam. 19.

Proștea-mare, Sângeorgiul-sășesc, Teaca. 21. Baraolt, Cătina, Ditru-Gherghio, Oherla, Ghiriș, Nocrichiu, Prejmăr, Șintereag. 23. Armeni, Nadeșul-sășesc. 24. Almașul-mare, Măgheruș. 28. Ileanda-mare.

Februarie:

1. Ațel, Jibou, Sânmărtinul-Homorodului, Tășnad. 2. Hațeg. 3. Aitā-mare, Chibed. 4. Covașna, Păpăuț. 6. Borošneul-mare, Rēghinul-sășesc. 7. Alțina, Soporul de jos, Teiuș. 8. Ciuc-Sereda. 9. Chendu-mic, Rodna-veche. 11. Borsă, Cristurul-săcuesc, Mercurea, Sereda-Murășului, Sic. 12. Ciachi-Gârbou. 14. Dej, Drăguș. 15. Zăbala, 16. Bruiu, Dicio-Sânmărtin, Drașeu, Lechința. 18. Abrud, Bălăușeri, Cetatea de baltă, Sighetul-Marmației, Veneția de jos. 19. Huedin. 20. Alămor, Bahnea, Ferihaz, Zelau. 21. Cehul-Silvaniei, Guruslău. 23. Hălmațiu-mare, Turda, Zeteleaca. 24. Bistrița, Petriș, Zarand. 25. Carșfalău. 26. Cincșor, Hodod. 27. Cluj, Mălăncrav, Țaga. 28. Mediaș.

Martie.

1. Orăștie. 3. Sighișoara. 4. Cincul-mare. 5. Bălăcaci. 6. Agribiciu, Apoldul-mare, Baia de Criș, Ciuc-Sândonic, Gârcei, Praid, Mănăsturul-unguresc, Șepsi-Sângeorgiu, Zlatna. 7. Brad, Șomcuta-mare, Ozun. 8. Erdő-Sângeorgiu, Silvașul de sus. 9. Bileag, Vaidahaza. 11. Baia-mare, Trapold, Vințul de sus. 13. Feldioara, Ibașfalău, Zam. 14. Odorheiu. 15. Hașfalău, Roșia, Șimleul-Silvaniei. 16. Hunedoara. 17. Iernut, Săsciori. 18. Bonțida. 19. Bazna, Ocna, Petriș (com. Bistrița-Năsăud). 20. Cernatul de jos, Poiana-sărată. 21. Glod. 23. Vorumloc. 24. Beclean, Cheuchiș, Hida, Ilia, Viștea de jos. 25. Agnita, Hășmașul-Lăpușului, Lăpușul românese. 26. Crasna, Orlat. 28. Cehul-Silvaniei, Căciu, Măgheruș, Murăș-Oșorheiu. 29. Cămpeni, Uioara. 30. Blaj, Gherghio-Sânmiclăuș, Hălmeag, Hălmațiu-mare, Sântămăria.

Aprillie.

1. Agârbiciu, Borgo-Prund, Cetatea de baltă, Chirpâr, Ciuc-Sângeorgiu, Ciuc-Sepviz, Cohalm, Mociu, Olpret. 2. Alba-Iulia, Huedin. 3. Porumbacul inf., Sânpaul. 4. Biertan, Dăg, Gâlgău, Săbed, Tășnad. 7. Buza, Gilău, Șarmașul mare. 9. Jimborul-mare. 10. Cojocna, Sântămăria de peatră. 11. Archiud, Ațel, Bicaș, Macfalău, Moșna, Racoșul de jos, Sâmbăta de jos, Sebeșul-săsesc, Turda. 12. Codlea, Lechința, Lunca, Sânmiclăuș, Vișherea. 14. Tordaszentlászló. 15. Copsa-mică, Iacășdorf, Nadeșul-săsesc, Oclandul-Homorodului, Șomărtin. 16. Gherlă. 17. Șepsi-Sângeorgiu, Șinca-veche. 18. Bandul de Câmpie, Cason, Dicio-Sânmartin, Ditră-Gherghio, Iara, Ilieșfalău, Murăș-Ogra, Teacă. 19. Covasna, Ileană-mare, 20. Cernatu, Ciuc-Sânmartin, Grădiștea, Sibiu. 21. Cristurul-săcuesc, Ludoș, Lupșa, Rodna-veche. 22. Abrud, Chezdi-Oșorheiu, Geoagiu de jos, Ormeniș, Volla. 23. Borșa, Dobra, Jibou, Sălașul de sus, Zernești. 24. Cața, Reteag. 25. Aiud, Sângeorgiul-săsesc, 26. Berchiș, Tășnad. 27. Șercaia. 29. Bărghiș, Reghinul-săsesc. 30. Corônd, Deva.

Maiu.

1. Guruslău, Lăpușul-unguresc. 2. Petroșeni, Soporul de jos. 3. Sânmărtinul-Homorodului, Trăscău. 4. Bistrița. 6. Chibed, Glod. 7. Șpermezeu, Jucul de jos, Micăsasa, Poiana-sărată. 8. Boroșneul-mare, 11. Luța. 14. Hođod, Năsăud. 16. Hunedoara, Olpret, Sâmbăta de jos, Ozun. 17. Aita-mare, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Miheș, Mociu, Nocrîhiu. 19. Șeica-mare, 20. Păpăuț, Retisdorf. 21. Huedin, Zăm. 22. Copalnic-Mănăstur, Dej, Orăștie, Zălau. 24. Câmpeni, Ighiu. 26. Șilimegiu, Vințul de sus, Zărand. 27. Ilia, Sighetul-Marmației. 28. Ciachi-Gârbou, Jimborul-mare, Lăpușul-românesc. 29. Bahnea. 30. Făgăraș, Gialacuta. 31. Baraolt, Cluj, Malancrav, Proștea-mare, Șimleul-Silvaniei.

Iunie.

1. Petelea, Săliște. 2. Gherghio-Sânmiclăuș, Lechința. 3. Beclean, Cetatea de baltă, Marpod. 4. Baglin. 5. Baia de Criș, Zlatna. 6. Brad, Șomcuta-mare. 7. Ferihaz. 10. Baia-mare, Cincul-mare, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu, Panticeu. 11. Carțfalău, Gârcei, Hodod, Macfalău, Petriș, Racoșul de jos, Șeica-mică, Șighișoara, Șintereag, Turda, Vințul de jos. 12. Șepsi-Sângeorgiu. 13. Cehul-Silvaniei, Dobra. 14. Mercurea, Teaca, Zabala. 15. Rodna-veche. 16. Mănăsturu-ung. 17. Bonțida, Ciuc-Săpyiz, Cislădie. 19. Almașul-mare, Blaj, Casbn, Iečiu, Iernut. 21. Berchiș, Corond, Tășnad. 22. Cernatul de jos, Ibașfalău, Silvașul de sus. 23. Arpașul de jos, Geaca, Ilia, Ormeniș. 24. Agnita, Cristurul-săcuiesc, Drag, Lăpușul-unguresc. 25. Crașna, Ghiriș, Sic, Veneția de jos. 28. Hunedoara. 29. Hălăagiul-mare, Jibou, Râșnov, Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Mediaș, Poiana.

Iulie.

1. Glod. 2. Poiana-sărată. 4. Bălăușeri, Ditr-Gherghio. 8. Zăm. 9. Câmpeni, Covasna, Hodod. 10. Gherla. 11. Cehul-Silvaniei, Dicio-Sânmartin, Gilău. 12. Armeni, Cohnalm. 13. Alba-Iulia, Huedin, Praid. 15. Buza, Sighetul-Marmației. 19. Basna, Olpret, Sângeorgiul-săsesc, Sereda-Murășului, Vaida-Recea. 20. Petriș. 21. Deva, Miheș. 23. Măgheruş. 24. Ocna, Prejmăr. 25. Brețcu. 26. Uioara. 27. Bran. 28. Reghinul-săsesc, Rodna-veche. 29. Apoldul-mic, Ațel. 31. Avrig.

August.

1. Șomcuta-mare, Soporul de jos. 2. Ferihaz. 3. Luna. 5. Mociu, Păpauș, Voila. 6. Aiud, Drag, Guruslân. 7. Dej, Mănăsturu-ung. 8. Baraolt, Cetatea de baltă, Ciuc-Coșmaș. 10. Copșa-mică, Șercaia, Vințul de sus.

11. Copșa-mare, Sebeșul-săs., Zarand. 12. Bicaș, Corond, Merghindeal. 14. Bistrița, Boroșneul-mare, Frata-ung., Viștea de jos. 15. Câmpeni, Hafeș, Ilia, Jimborul-mare, Sânpaul, Șilimeghiu, Teiuș. 16. Cîsnădie, Orlat. 18. Ațina. 19. Beclean, Cluj, Sânmărtinul-Homorodului, Zlatna. 21. Nășaud, Porumbacul-inf., Zelau. 22. Alămor, Gâlgău, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Sighetul-Marmației. 23. Biertan, Geoagiul de jos. 24. Ilieșfalău. 25. Gherghio-Sânmiclăuș. 27. Ciuc-Sepviz, Făgăraș, Macfalău, Panticău, Turda. 28. Șpermezeu, Vorumloc. 29. Cehul-Silvaniei, Cristușul-săcuiesc, Drășeu, Zam. 30. Tășnad.

Septemyrie.

1. Sibiu. 3. Cața, Gurghiu, Murăș-Ogra. 4. Baia de Criș, Marpod. 5. Brad. 6. Ciachi-Gârbou, Lupșa. 7. Cernătu. 8. Dobra, Gârcei, Huedin, Lăpușul-românesc, Lechința, Lunca, Poiana, Racoșul de jos, Sântămăria, Sânmiclăuș, Vaidahaza, Zernești. 9. Abrud, Ibașfalău. 12. Medias, Silvașul de sus, Veneția de jos. 13. Brețcu, Hida, Șimleul-Silvaniei. 14. Hălmașgiul-mare, Lăpușul-ung., Mănor, Sic, Zam. 15. Reteag. 16. Ciuc-Sețeda. 17. Alba-Iulia, Bahreș, Coșlea, Mălăncrav. 18. Șieul-mare. 20. Iara. 21. Borșa, Ludoș, Odorheiu, Orăștie. 23. Bran, Cincul-mare. 24. Săbed, Salisfe. 27. Ciuc-Săndominic, Coșalm, Olpșet, Roșia, Șarmașul-mare, Frățău, Zăbala. 28. Arpașul de jos, Ilia, Jibou. 29. Sălașul de sus. 30. Bârghiș, Micăsasa.

Octomvrie.

1. Crasna. 2. Dicio-Sânmărtin, Ferihaz, Praid, Petroșeni, Șepsi-Săngeorgiu. 3. Aiud, Archiud, Cartalău, Hălmeag, Ileanda-mare, Sighetul-Marmației. 4. Tășnad. 5. Sic. 7. Nocișeu. 8. Bonțida, Ghiriș. 10. Brașov, Cehul-Silvaniei, Reghinul-săsesc. 11. Brădu. 12. Almașul-mare, Glod, Rodna-veche, Șinda-veche. 13. Băza, Gherla, Grădiștea, Ighiu, Poiana-sărata, Săsciori. 14. Oclăndul.

Homorodului. 15. Chezdi-Oșorheiu, Erdő-Sângeorgiu, Hodod, Iacășdorf, Mănărade, Petriș, Tordaszentlászló. 17. Borgo-Prund, Deva, Cheuchiș. 18. Agârbiciu, Bândul de Câmpie. Berchiș, Nadășul-săsesc. 19. Drașeu, Sângeorgiu-săsesc. 20. Cluj. 21. Marpöd, Păpăuș, Șomărtin, Zeteleaca. 22. Câmpeni, Iernuț, Sighișoara. 23. Cojocna, Teaca. 24. Șomcuta-mare. 25. Chendu-mic, Drag. 26. Dobla, Năsăud, Teiuș. 27. Bălcăciu, Ciuc-Sânmartin. 29. Bașin, Covășna, Mănăsturul-ung, Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Sertăia, Șeica-mică. 30. Baraolt, Boroșneul-mare, Ciocmani. 31. Hunedoara.

Noemvrie.

1. Tășnad. 2. Agribiciu, Măgheruș, Rechișdorf. 4. Baia-mare, Hundrűbechlu. 6. Apoldul-mare, Bistrița, Frata-ung., Vințul de sus. 7. Ibașfalău, Soporul de jos. 8. Guruslău. 9. Jimborul-mare. 12. Cuciu, Ditrău, Oherghio, Gialacută, Gârcei, Huedin, Vințul de jos. 14. Cason. 15. Zăbala. 17. Mediaș/Sic. 18. Beclean. 19. Chibed, Hașfalău. 20. Copalnic-Mănăstur, Zelau. 23. Așel, Blaj, Făgăraș, Orăștie, Petelea, Turda. 25. Trapold. 27. Dej, Sereda-Murășului. 28. Gilău, Ozun. 30. Gheghio-Sânmi-clăuș, Sânmi-clăuș, Șeica-mare, Zam.

Decemyrie.

1. Feldioara. 4. Alba-Iulia, Baia de Criș, Praid, Rodna-veche. 5. Brăd, Cehul-Silvaniei, Jibou, Ormeniș, Sighetul-Mărmașiei. 6. Hășmașul-Lăpușului. 7. Bălăușeri, Cernatul de jos, Hălmăgiul-mare, Ocna. 8. Agnita, Odorheiu. 9. Abrud, Cetatea de baltă, Ciuc-Sângeorgiu. 10. Huedin. 13. Simleul-Silvaniei. 15. Zarand. 16. Aita-mare. 17. Geoagiul de jos. 19. Olpřet. 20. Macfalău, Petriș. 21. Apoldul-mic. 23. Mociu. 24. Chezdi-Oșorheiu. 25. Ciuc-Sepviz, Hodod. 26. Ciocmani. 28. Cluj, Ilieșfalău, Iernuț, Vinerea. 31. Colțalm, Sântămăria de piatră, Sibiu.

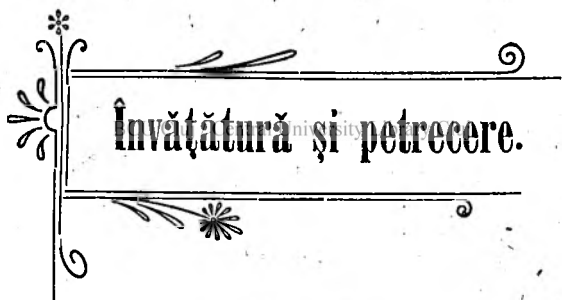
Timpul cât poartă animalele de casă.

- Iepele poartă : 48—49 săptămâni sau 340 zile.
 Vacile poartă : 40—41 săptămâni sau 285 zile.
 Bivolifele poartă : 48—50 săptămâni sau 154 zile.
 Oile și caprele : aproape 22 săptămâni sau 154 zile.
 Scroafele : peste 17 săptămâni sau 120 zile.
 Câțelele : 9 săptămâni sau 63—65 zile.
 Gâna clocește 20—22 zile 16—20 ouă.
 Curca clocește : 26—30 zile 15—20 ouă.
 Gâsca clocește 28—32 zile 12—15 ouă.
 Rața clocește 28—32 zile 15—20 ouă.
 Porumbița clocește 14—16 zile.

Timpul vânatului. *)

Soiul vânatului	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Maiu	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noembrie	Decembrie
Vânatul în gen. oprit												
Tauri cerbastri												
Tauri de cerbi												
Cerbi, cerbastri și căprioare												
Capre sălbatice												
Căpriori												
Iepuri												
Cocoși sălbatici												
Gâini sălbatice												
Fazani și dropii												
Găinușe												
Potârniche												
Prepelițe												
Rațe sălbatice												
Becați de pădure												
Becați de apă												
Paseri cântărețe												

*) Linioara (—) înseamnă timpul oprit.

Învățătura și petrecere.

1919

Anul nou cu fericire
Să-l trăim tot în unire,
Invârtind hora frăției
Pe pământul României.
Dela munte pân' la mare
Salte hora noastră mare;
Dela Nistru pân' la Tisă
Salte hora noastră 'ntinsă,
Să se sguđuie pământul,
Să se mire Domnul sfântul!

*

Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate și belșug;
Și la toate mesele
Inimile vesele!

La încheierea anului 1918.

*An vechiu, ce-acum ne părăsești,
Fii binecuvântat!
Tu inimile românești
De nou le-ai înălțat.*

*De griji tu ne-ai aflat cuprinși,
De lacrimi înnecași,
Iar' azi de bucurie 'ncinși
Săltăm înviorași.*

*Tu norii grei ce ne-apăsau
Ca'n farmec i-ai gonit
Ș'al libertății soare drag
Măreț ni-a răsărit.*

*Și iată, mânilor cu mâni
Frățeste-acum se strâng
Și toți, câți se simțesc Români,
De bucurie plâng.*

*Carpații nu mai sunt hotar
Și jugul greu s'a frânt;
Voit-a Domnul să fim iar'
Stăpâni pe-al nos' pământ.*

*Spre ceriuri ochii ridicând
Rugi calde înălțăm,
Iară pe tine într'un gând
Te binecuvântăm.*

Colindă

la Serbătorile Nașterii Domnului, din anul 1918.

Sus, Români, surori și frați,
 Florile dalbe,
 Voi din somn vă deșteptați,
 Casele vă luminați,
 Curțile le măturați,
 Haine nouă îmbrăcați,
 Sufletul vă 'nseninați,
 Că vă vine oaspe drag
 Să vă treacă peste prag,
 Oaspe drag și luminos,
 Al Mariet fiu, Hristos,
 Și ne-aduce daruri sfinte
 Dela bunul său Părinte:
 Că ne-aduce bucurie
 Și ne scapă de robie,
 Să trăim până'n vecie
 Cu-ai noști frați din Românie!...
 Sus, deci, toți, cu mic, cu mare
 Spre a lui întâmpinare
 Și'ntr'un glas să-l preamărim,
 Domnului să-i mulțămim,
 C'a lui milă ni-a deschis,
 Pe drag fiu-i ni-a trimis
 Și obșteasca-ne dorire
 Află mândră 'ndeplinire.
 De acum până 'n vecie

*Scumpa noastră Românie
 Fericită să trăiască,
 Tot mereu să se 'ntărească,
 Tot în bine să sporească;
 Iar' noi, fiii ei iubiți,
 Să fim vecinic înfrățiți
 Șiruri lungi numărând anii,
 De necaz cřepe dușmanii!*

Credință și stăruință.

Când stai și te gândești la întâmplările, prin cari am trecut noi Români în cei din urmă patru ani și-ți dai seamă de prăpastia, la marginea căreia ajunseseam, și de chipul neașteptat în care s'au întors lucrurile în două-trei luni delă sfârșitul anului acestuia aproape de încheiere, trebuie să recunoști, că cu noi s'a petrecut o minune dumnezească.

Ce deosebire între acum un an sau acum doi ani, și între zilele de bucurie, pe care ni-a fost dat a le ajunge!

Atunci amărăți și desnădăjduți în urma înfrângerii suferite din partea atâtor dușmani puternici, ce se năpustiseră asupra noastră; România mai bine de jumătate cuprinsă și prădată de trupele dușmane biruitoare; Basarabia amenințată cu pustiire de cetele destrăbălate ale Rușilor revoltați; frumoasa Bucovină gata

a ajunge pradă Ucrainenilor de curând treziți la viață și Nemților nesățioși; iar noi, cei de dincoace de Munți, după atâtea jertfe de sânge și de avere aduse în cursul războiului înfricoșat, amenințați cu nimicire în însăși ființa noastră de Români: mii din cei mai buni ai noștri întemnițați sau surghiuniți, averile lor și ale pribegilor puse sub pază străină sau vândute, bisericile pângărite, școlile închise sau înstrăinate, bietul Românaș oprit în țara sa să-și mai poată cumpăra un petec de pământ, gazetele și alte scrieri forfecate, adunările oprite, toți tremurând de groaza jandarmilor și a pârașilor negri la suflet, și cei mai mulți temându-ne, că visul de aur al moșilor și al strămoșilor noștri s'a sfărîmat pentru vecie.

Și acum!...

Acum sufletele noastre saltă de bucurie, văzând, cum atâtea temeri și suferințe s'au șters dintr'odată ca un vis urît; lanțurile robiei de veacuri, ce ne încâtușau brațele, s'au sfărîmat ca prin minune; hotarele meșteșugite, ce ne despărțiau de frații noștri, s'au delăturat, și dorul nepotolit ce mistuia de vremi uitate pe cei dinaintea noastră și care ne munciă și pe noi, iată-l înfăptuit!

Astăzi noi Românii nu mai suntem un neam dărăburit și supus stăpânirilor străine, ci ne simțim și suntem în adevăr un singur popor,

alcătuind împreună un singur Stat, cu o singură ocârmuire: *Statul nostru românesc*, ale cărui granițe ajung dela Dunăre și dela Marea-neagră până la munții păduroși ai Maramurășului, și dela Nistrul cântat de cântecele noastre bătrânești, până aproape de malurile Tisei, ce-și îndreaptă cursul lin de cătră Miază-noapte spre Miază-zi, până când își amestecă valurile sale cu ale Dunării bătrâne.

Și toate acestea s'au petrecut abia în câteva săptămâni, inaintea ochilor noștri uimiți, ca de farmecul unei minuni dumnezeiești.

In adevăr, putem cânta cu cuvintele, cele-am auzit adeseori de copii în sfânta Biserică: *«Cine e Dumnezeu mare ea Dumnezeul nostru! Tu ești Dumnezeu, carele faci minuni!»*...

Și cântând astfel, să-i mulțămim din adâncul sufletului Părintelui ceresc pentru mila să nemărginită și să căutăm a ne arăta vrednici de harul, ce s'a milostivit a-l revărsa asupra-ne cu atâta îmbelșugare.

Și vedeți, dragii mei, de vom deschide cartea neamurilor, ne vom încredința, că și în trecut a fost astfel. Bunul Dumnezeu a avut pururea grijă de noi și ni-a stat într'ajutor în împrejurările cele mai grele.

Aduși de marele împărat Traian și așezați în aceste părți după înfrângerea vânjosului neam al Dacilor, strămoșii noștri la început au dus o

vieață fericită, lucrând cu hărnicie mănoasele văi dela poalele Carpaților, scoțând aurul și sarea din sânul pământului, clădind număroase sate și orașe în tot cuprinsul țării cucerite, și apărând cu vitejie hotarele acestea de Răsărit ale Impărăției romane împotriva dușmanilor, ce le amenințau.

Dar nu peste mult numărul acestor dușmani crescă din ce în ce. După vreo sută șasezeci de ani dela cuprinderea Daciei, Aurelian împăratul, văzând că apărarea granițelor spre Miază-noapte dela Dunăre îi cere prea mulți ostași, își retrase oștile dincolo de marele râu, lăsând ținuturile Daciei la voia întâmplării. Și atunci, întocmai ca un potop, năvăliră popoarele barbare din toate părțile, dela Răsărit și Miază-noapte, peste hotarele neapărate. Cum zice poetul:

«Vin și Hunii, vin și Goții,
Vin potop, potop cu toții
Pe cai iuți ca rândunele,
Fără frâie, fără șele,
Cai sirepi, ce fug ca vântul,
De cutremură pământul.»

Și după Goți și Huni veniră alții și iarăș alții: Gepizi, Avari, Bulgari, Maghiari, Cumani, Pacinați, Tătari, și cum îi mai chiamă. Popoarele acestea năvălitoare se fac rând pe rând stăpâne pe ținuturile înfloritoare odinioară ale Daciei, prădează și pustiesc satele și orașele,

iar bieții locuitori ai acestor locuri, uitați de noroc, sârmanii noștri strămoși, sunt siliți să ia toiagul pribegiei și să se retragă la munți, ca să-și scape cel puțin viața.

Sute de ani trăiră astfel strămoșii noștri, ducând o viață neliniștită și cutreerând cu turmele lor văile ascunse ale Carpaților, până când împrejurările se mai așezară, putând și ei să iasă mai la larg și să-și întocmească de nou câte o țară a lor, în frunte cu câte un voevod.

Din țărișoarele acestea mici se înfiripară cu timpul, cu ajutorul lui Dumnezeu, două țări mai mari: *Țara Românească sau Muntenia*, întemeiată pe la sfârșitul veacului al XIII-lea între Carpați și Dunăre, și după vre-o 50 de ani *Moldova*, la hotarele răsăritene ale munților, până la Nistru și până la Marea-neagră.

Dar tinerele țări românești erau încunjurate de State puternice, care căutau să le supună stăpânirii lor. Muntenia eră amenințată de puternicii regi ai Ungariei, cari isbutiseră să-și întindă stăpânirea și asupra inimei Daciei de odinioară, a frumosului nostru Ardeal; iar Moldova, pe lângă regii ungurești, de craii trufași ai Poloniei învecinate.

Voevozii munteni și moldoveni, însă, se luptă vitejește cu vecinii lor trufași și lacomi, și nu arare-ori li fac să se întoarcă peste munți altfel, de cum li-ar fi fost voia.

Dar într'aceea iată, că se ivește o nouă primejdie: Turcii.

La început voevozii celor două țări îndrănesc să dea piept și cu neamul acesta crunt și rășboinic, și în câteva rânduri isbutesc să-i înfrângă, făcându-se zidul de apărare al creștinătății. *Mircea cel bătrân* al Munteniei (1386—1418) îi învinge la Rovine; vrednicul între vrednici *Domn al Moldovei Ștefan cel Mare și Sfânt* (1457—1504), carele a biruit pe rând: pe Unguri, pe Tătari și pe Poloni, îi înfrânge în luptele sângeroase dela Podul înalt și dela Răsboieni.

Dar puterea celor două țărișoare este prea mică, să se poată împotrivi atâtor dușmani. De aceea domnii lor caută să câștige ocrotirea celui mai puternic dintre ei, a Turcilor. *Mircea cel bătrân* însuși încheie învoiala de supunere cu Poarta otomană, păstrând neatârnairea în toate cele dinlăuntru ale țării. Fiul lui Ștefan cel mare, *Bogdan*, îi urmează pilda cu un veac mai târziu.

Ci pavăza turcească se face din ce în ce mai apăsătoare. Poarta începe a schimbă pe Domnii celor două țări după placul său, le asuprește cu dări grele și-și bate joc de ele în tot felul.

Atunci, între alții, se ridică, pe la sfârșitul veacului al XVI-lea, marele voevod al Țării românești, *Mihaiu Viteazul*. El scutură rușinosul jug turcesc și după ce biruește și alungă peste Dunăre oștile lui *Sinan pașa*, trece peste munți

În Ardeal, unde, după ce învinge pe prietinel Turcilor, Andreiu Bathory, intră cu fală în capitala țării, Alba-Iulia. De aici se îndreaptă spre Moldova, și alungând pe Poloni și pe omul lor, Irimie Movilă, cuprinde și această țară, și astfel ia numele măreț de *Domn al Țării românești, al Ardealului și al Moldovei*, încununându-și creștetul cu coroanele celor trei țări surori.

Dar domnia lui ține puțină vreme. Mai întâiu se ridică împotriva lui nemeșii unguri din Ardeal, ajutați de generalul împărătesc George Basta, apoi Moldovenii, care-i alungă cetele din țara lor, și, în sfârșit, chiar și Muntenii lui. Marele domnitor, părăsit de ai săi, merge însuși la Praga, la împăratul Rudolf II, căruia-l arată, că el se luptă nu pentru sine, ci pentru creștinătate. Izbuțește a-l câștiga pe partea sa pe împăratul străin, se întoarce în Ardeal, dar aici li pune capăt în chip mișelesc generalul împărătesc G. Basta, pe Câmpia Turzii, în ziua de 8 August 1601.

Cu căderea marelui domnitor se prăbușește și încercarea lui de a uni cele trei țări din partea de Miază-noapte a Dunării, locuite de Români.

Urmează iarăș timpuri grele, în care numai din când în când răsar Domni cu inimă mare, ca *Mateiu Basarab al Muntenici* (1633—1654) și *Vasile Lupul al Moldovei* (1634—1653).

Intr'aceea în vecinătatea Moldovei se ridică la putere din ce în ce mai mare Statul rusesc. Domnitorul acestui stat, Petru cel Mare, izbutește a atrage pe partea sa pe cei doi Domni de pe atunci ai Țărilor românești: pe *Dimitrie Cantemir al Moldovei* și pe *Constantin Brâncoveanu al Munteniei*, cărora le făgăduiește sprijin și ocrotire împotriva Turcilor.

Dar în lupta dela Stănilești, lângă Prut, din a. 1711, Rușii sunt învinși de Turci. Perderea aceasta hotărește și soarta celor doi domni români. Cantemir trebuie să fugă în Rusia, iar Brâncoveanu e dus la Constantinopole, unde i-se taie capul în anul 1714.

Și acum urmează un timp de amară nefericire pentru cele două țări.

Poarta otomană, ne mai având încredere în Domnii pământeni, trimite ca cărmuitori *Greci din Fanar* (un suburbiu al Constantinopolei). Cei mai mulți din Domnii aceștia fanarioți, neavând nici o legătură cu trecutul țării, caută numai să se îmbogățească, pun dări grele asupra locuitorilor, având ei înșiși să dea tot felul de plocoane mai marilor din Țarigrad. Ei aduc cu sine număroși slujbași greci, cari sug fără milă măduva țării. Țăranii ajung în cea mai neagră sărăcie, oastea țării se desființează, limba grecească și obiceiurile grecești prind rădăcini la curte și la clasa conducătoare, la boierime.

Rând pe rând se sfâșie câte o bucată din cele două țări, ajungând sub stăpâniri străine. Timp de 21 ani stăpânesc Austriacii *Oltenia*; în a. 1775 tot Austria deslipește *Bucovina* dela trupul Moldovei, iar în anul 1812, fără nici un drept, Rusia se face stăpână pe pământul mănos al *Basarabiei*.

În timpul acesta Românii ardeleni, cari, ajunși iobagi și lipsiți de drepturi politice, încercaseră în mai multe rânduri să scuture jugul sclăviei, — fac o nouă încercare, să-și croiască o soarte mai omenească. Sub milostivul împărat Iosif II ei se ridică împotriva nemeșilor unguri, conduși fiind de vitejii: *Horia, Cloșca și Crișanu*, dar răscoala lor e înecată în sânge și conducătorii zdrobiți pe roată în Alba-Iulia, în ziua de 28 Februarie 1785.

Se pareă, că neamul românesc din toate țările este merit peirei.

Când iată, că Dumnezeu își întoarse iarăși fața spre noi.

După răscoala Grecilor, numită Eteria (1821—1829), Poarta otomană hotărî, să numească în cele două Principate dunărene din nou Domni pământeni, mai cu seamă văzând, că Românii din Muntenia s'au ridicat împotriva Grecilor sub viteazul *Tudor Vladimirescu*.

Cele două țări începură să se întocmească din nou sub Domnii pământeni. Se înființează

școli din ce în ce mai multe și mai mari, între care a fost și școala dela Sfântul Sava din București, întemeiată de învățatul *George Lazar* din Avrig, — iar boierii încep a-și trimite pe fiii lor la învățături mai înalte în străinătate.

Lumina începe a se lăși tot mai mult pe amândouă coborâșurile Carpaților.

Tineretul, adăpat de știința mai înaltă a Apusului, face *mișcarea din a. 1848*. În cele două Principate, această mișcare, biruitoare la început, e sugrumată de oștirile rusești și turcești. În Ardeal și Bucovina ea are urmările cele mai binecuvântate, aducând după sine deșeptarea Românilor din aceste părți și înaintarea lor treptată și în ale științei și în viața politică.

Dar nici în cele două Principate lucrurile nu stau pe loc. Tineretul, din ce în ce mai luminat, mai număros și mai curajos, cere libertatea tuturor, unirea celor două țări și liberarea lor de sub Protectoratul rusesc și de sub stăpânirea turcească.

În sfârșit, după *războiul din Crimeea* (1853—1856), în care Rusia este învinsă de Puterile apusene, întovărășite cu Turcia, adunarea din Paris recunoaște dreptul celor două Principate a-și alege singure domnitorii și a se conduce de sine, după legi făcute de aleșii tuturor locuitorilor, deși tot sub ocrotire turcească.

Adunările celor două țări aleg cu însuflețire în a. 1859 acelaș Principe: pe *Ioan Alexandru Cuza*, numit la început *Domn al Principatelor-Unite*, iar mai târziu *Domn al României*.

Sub Ioan 'Al. Cuza se fac schimbări însemnate în țară, în urma cărora înaintează din ce în ce. Se ridică școli, se fac șosele și linii telegrafice, se întocmește armata, se scot din mâinile călugărilor greci moșiile închinat mănăstirilor străine, se face împroprietărirea țăranilor și altele multe.

Cuza domnește timp de 7 ani. După delăturarea lui se alege ca domnitor *Principele Carol de Hohenzollern-Sigmaringen*, sub a cărui îndelungată și înțeleaptă domnie țara înaintează tot mai mult. Numărul școlilor se înmulțește din an în an, se clădesc linii ferate, se începe navigația românească pe Dunăre, armata crește mereu, se întărește și se căpuește cu toate cele de lipsă.

Cu această viteză armată se poartă, alătura cu Rusia, *răsboiul de neatârnare* împotriva Turciei din a. 1877—78, se câștigă luptele vestite dela Nicopole, Rahova, Grivița și Plevna, care au ca urmare recunoașterea neatârării din partea Puterilor europene, câștigarea Dobrogei, iar în a. 1881 *ridicarea României la treapta de Regat*.

Sub înțeleptul Rege Carol I țara merge tot înainte și ajunge unul din Statele cele mai respectate din Răsăritul Europei. — În anul 1913 Țara se mai mărește cu o parte de loc din Bulgaria, până la linia Turtucaia-Balcic, câștigată în pacea dela București.

Vrednicul Rege domnește până în toamna a. 1914, când, la câteva săptămâni după începerea războiului din urmă, închise ochii pe vecie spre cea mai mare durere a țării întregi.

Urmașul lui, viteazul Rege de astăzi, Maj. Sa *Ferdinand I*, urmând dorinței obștești a poporului român, rupe cu legăturile din trecut față de Puterile centrale ale Europei, și intrând în tovărășie cu Puterile Ententei, începe *războiul pentru întregirea neamului*, încurajat la aceasta și de inimoasa lui soție, *Regina Maria*.

La început, cum am spus, încercarea n'a izbutit, căci oștile românești, fiind atacate din toate părțile de dușmani puternici și cu mult mai bine pregătiți, au trebuit să se retragă. Dar în cursul anului 1917 întocmindu-se și îmbărbătându-se din nou, armata română zădărnici toate încercările oștirilor dușmane de a cuprinde și pământul bătrânei Moldove, secerând strălucitele biruințe dela Oituz, Mărăști și Mărășești.

Și, în sfârșit, cu ajutorul lui D-zeu, puterea dușmană, oricât de grozavă se părea la început, s'a prăbușit, și virtutea românească a fost răs-

plătită cu cea mai strălucită izbândă: cu *înfăptuirea unității naționale*.

Două însușiri au mântuit pe strămoșii noștri din vâltoarele trecutului și ne-au scăpat și ridicat și pe noi, cei de astăzi: *crediința și stăruința*.

Aceste însușiri ne vor apăra și în viitor.

Să avem, deci, credință neclintită în steaua cea bună a poporului nostru și să muncim cu stăruință și în înțelegere frățească pentru întărirea și înălțarea lui!

A. B.

Un cuvânt de adevăr și îmbărbătare.

Istoria țării noastre a fost scrisă cu sânge, de-a lungul veacurilor am suferit mult, pământul acesta a fost de multeori cutropit, căminurile au fost risipite, femeile și copiii au cunoscut foamea și teama și nenorocirea, dar' țara a rămas neînvinsă, neamul a rămas întreg, căci în tine, poporul meu, este o putere, pe care n'o poate birui nici ferul nici focul!

Maj. Sa Regina Maria.

(Din Calend. «Regina Maria», pe 1918.)

Maj. Sa Ferdinand I.
Regele tuturor Românilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Maj. Sa Maria,
Regina tuturor Românilor.

Imnul Regal român.

Cuvinte de V. Alexandri.

I.

Trăiască Regele
 In pace și onor,
 De țară iubitor
 Șapărător de țară!
 Fie Domn glorios
 Peste noi;
 Fie 'n veci norocos
 La războiu.

O, Doamne sfinte,
 Ceresc părinte,
 Susține cu a ta mână
 Coroana Română!

II.

Trăiască Patria
 Cât soarele ceresc,
 Raiu dulce, românesc,
 Ce poart'un mare nume!
 Fie'n veci el ferit
 De nevoi;
 Fie'n veci locuit
 De eroi!

O, Doamne sfinte,
 Ceresc părinte,
 Intinde a ta mână.
 Pe Țara Română!

Colindă.

(Din zile de durere).

Moș Crăciun din lumi de bazme
Cu troiene de ninsori
Și cu căi împrejmuite
De lumini și dalbe flori,

Moș Crăciun, blăjin și darnic,
Te-așteptăm cu drag să vii,
Să ne-aduci ca 'n vremuri bune
Clike dulci de bucurii.

Că trăim în zile grele
De amar și de nevoi
Și ne pasă atâtea rele,
De când n'ai mai fost la noi.

Și-acum c'ai pornit din slavă
Credincioșii să-i împaci,
Te rugăm întâi de toate
Să-i împaci pe cei săraci!

Și s'alungi orice-ntristare,
Și-oricât rău vei fi zărit,
Când se va ivi în zare
Steaua dela răsărit.

Să-ntinzi vâlul sfânt de pace
Preste umbre de dureri
Și să-nvii în inimi raza
De nădejdi și mângăieri.

• • • • •

Noi n'avem lumini pe masă
 Să-Ți aprindem pe-'nsărat,
 Și colindele frumoase.
 — De griji multe — le-am uitat.

E pustiu și prin ocoale,
 Plânge sărăcia-'n saci,
 Că ni-s coșurile goale:
 Nu-Ți putem găti colaci.

Aurelia Pop.

Moș Crăciun.

Moș Crăciun cu barbă albă
 Vine iar' ca alte dăți,
 Aducând solie blândă
 Și un sac plin cu bunătăți.
 Prin zăpadă el înnoată
 Pân' la margine de sat...
 Acolea mi se oprește
 Și privind, zice mirat:
 «Ce e asta? .. Ce minune? ..
 Ce-am lăsat și ce gălesc? ..
 An suspine și 'ntunerec;
 Astăzi toți se veselesc!»

— «Hei, moșnege, cum se vede,
 La voi încă n'a pătruns
 Vestea cea de bucurie
 De noroțul ce ne-ajuns!»

*Isprăvitu-s'a războiul
 Și durerea s'a curmat:
 Românași din patru unghiuri
 Frați cu toții ne-am aflat.*

*Iar' hotare măiestrite
 Dintre noi de-acum s'au stâns;
 Cei de-un neam și cei de-o lege
 Lâng'al mamei sân ne-am strâns».*

*Și moșneagul se'nsenină
 Spre cer ochii îndreptând,
 Și pe față lui sbârcită
 Lacrimi calde pică blând.*

— *«Să trăiți, voinicii badei,
 Să trăiți, ai mei nepoți! . . .
 Cum v'aș strânge eu la sânu-mi,
 Cum v'aș sărută pe toți!*

*Iată, tot ce am cu mine
 Impărțesc azi între voi:
 Noroc, bine, avuție,
 Cinste 'n pace și 'n războiu!»*

*Și grăind așă bătrânul,
 Iși deșartă sacul tot,
 Apoi pleacă mai departe,
 Făcând parte prin omăt.*

Colindă nouă.

Deschideți porțile cu drag,
Sunt sfinte serbători,
Căci v'a sosit din zări, șirag
De dragi colindători.

Incet la poartă iată-i bat:
Deschideți, voi, dulci frați,
Picioarele ne-au degerat
Trecând peste Carpați.

Noi am venit aduși de dor
Să Vă vestim cuvânt,
Că s'a 'ndurat de-al nost' popor
Azi, Dumnezeu cel sfânt,
Azi, Domnul sfânt s'a îndurat
De-a voastre suferinți,
Prin spada noastră-a 'ntruchipat
Scump visul din părinți.

Și-un Mesia el ne-a trimis,
Cum zice cel proroc,
Să nu mai fie visul — vis,
Ci viață și noroc.

Cântați în psalmi, pe Domn măriți,
E sfântă serbătoare,
Căci pentru noi a răsărit
Mai falnic, mândru soare!
Bistrița.

Emil A. Chiffa.

Cronicarul moldovean, Marele Logofăt Miron Costin, despre începutul și unitatea neamului românesc.

(Miron Costin a trăit între anii 1630—1691).

Începutul țărilor acestora și al neamului moldovenesc și muntenesc și în țările ungurești cu acest nume *Români* până astăzi, de unde sânt veniți întru aceste părți de pământ, a scrie multă vreme la cumpănă a stăut cugețul nostru. Să încep osteneala aceasta după atâtea veacuri, dela descălecatul țărilor dintâi, dela Traian, împăratul Râmului (Romei) cu câteva sute de ani preste mine trecute, se sperie gândul. A lăsa iarăș nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta de o seamă de scriitori, este inimei durere. Biruit-a gândul, să mă apuc de această osteneală, să scot lumii la vedere felul neamului, din ce izvor și seminție sânt locuitorii țării noastre, a Moldovei, și așa și a țării Muntenesti, precum s'a scris mai sus, și a Românilor din țările ungurești, că tot un neam sânt și odată descălecați. De unde sânt veniți strămoșii lor pe aeeste locuri? Subt ce nume au fost întâi la descălecatul lor și de când s'au deosebit și au numele acesta de acum: Moldovean și Muntean? In ce parte de lume este Moldova, hotarele ei pe unde au fost întâiu?

Ce limbă ținea întâiu și până acuma? Cine a locuit mai înainte de noi pe acest pământ și sub ce nume scos, la știrea tuturor să fie.

Zice-va cineva, prietine, târziu este! După sutele de ani, cum se vor putea ști istoriile adevărate de atâtea veacuri? Răspund eu: Lăsat-a puternicul Dumnêzeu iscusită oglindă minții omenești: *scrisoarea*, dintru care, dacă va nevoi omul, cele trecute cu multe vremi le va putea ști și le va putea oblici (află); și nu numai lucrurile lumii, staturile și începuturile țărilor, ci și singură lumea, cerul, pământul, că sânt zidite de cuvântul lui Dumnezeu celui puternic.

*

Numele *Italia* este vechiu la toate istoriile cele vechi latinești, de pe Ital, craiul ei. Nemții Italianilor le zic *Wälschen*, și nouă Moldovenilor și Muntenilor iar așa: *Walachen*; Franțezii Italianului îi zic *Vallons*, și nouă Moldovenilor și Muntenilor, *Vallaques*. Leșii, Italianului îi zic *Vloh*, iar nouă Moldovenilor și Muntenilor, *Volosini*: iar acum s'au luat Leșii de pre apa Olului, și au adaus la cărțile lor cele tipărite o slovă M, de le zic Muntenilor: Molteni, adecă Olteni. Ungurii, Italianului îi zic *Olași*, iar Moldoveanului și Munteanului îi zic *Olah*. Și țării Italiei Leșii îi zic: *Vlosca-Zemlea*, adecă țara Vlohului, iar țării noastre, Moldovii, îi zic: *Volosca Zemlea*, adecă țara Moldovii.

Cată-te dară acum, cetitorule, ca într'o oglindă, și te privește, de unde ești, lepădând dela tine toate celelalte basne, câte unii au însemnat de tine, de neștiință, rătăciți, alții de zavistie, carea din lume între neamuri n'au lipsit nici odată, alții din buguite scornituri și deșarte. Ia' nu numai numele acestă, precum ai înțeles, că este tot unul la toate țările și al tău și al Italiei, — precum vei înțelege mai bine la capul deosebit, de neamurile acestor țări, că și Grecii și Turcii ne zic *Vlah*, — ce și dentr'alttele te vei cunoaște: obiceiurile, firea și graiul, până astăzi, că ești drept *Voloh*, adecă *Italian* și *Râmlean*!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Multe obiceiuri intru acest neam trăiesc până astăzi: așa de ospete la casele lor; nemăreți, cu mare voie și libov primesc; așa la petrecanie, la întrebare unul pe altul de vieață, fără clătire. Cine a fost la Italia să vadă pe Italiani, să ia aminte, nu-i va trebui mai mare dovadă, să crează, cum un neam sânt cu Moldovenii.

In casa noastră a fost această voroavă (vorbă), în Iași, cu un episcop italian, care între alte voroave foarte din voia gândului său mi-a zis cuvinte de aceste neamuri, zicând așa (și eră om de înțeles): «Mie, zice, nu-mi trebuește, să mai cetesc la istorie, de Moldoveni cine sânt. Pe o seamă de obicei ce au, foarte bune, îi

cunosc cine sânt; așa, libovnici la ospete; așa femeile lor se feresc de vederea străinilor și se dau în lături; așa să nu treacă femeia pe dinaintea bărbatului pe drum sau pe cărare; așa în toată viața în mâncare cu dulceața curechiului; numai atâta osebite, că aceștia sărat, ceia și vara și iarna nemurat. Toate aceste întocmai cu Italienii sânt, și la vedere se mărturisește o fire». Cu multă mirare au stătut de mărturie acel episcop de mare ajutor istoriei mele.

Înțelege-vei și din capul care va scrie și de graiul acestor țări, că și limba este dovadă, că în graiul nostru până astăzi sânt cuvinte, unele latinești, iar altele italienești. Se miră un istoric, anume Cavațiu, zicând: «*De mirat este, că limba Moldovenilor și a Muntenilor mai multe cuvinte are în sine râmlenești (latinești) decât Italienii, măcar că Italianul tot pe un loc este cu Râmlenii*». Ce, aceea nu este de mirat, că Italienii târziu și-au scornit limba din limba latinească așa de iscusită și de desmirdată, cât, că este limbă îngerească li zic. Că întru unele voroave își aduce aminte peste seamă cu a noastră limbă moldovenească.

Dacă s'a zis de Italia, de unde este venit neamul acestor țări, și de împărăția Râmului, de care împărăție sânt descălecate aceste țări cu Râmleni, vine rândul aici și locului acestuia, la

care loc a venit acest neam din locurile sale cele dintâiu.

Locul acesta dar', unde este acum Moldova și țara Muntenească, este drept *Dacia*, cum și tot Ardealul cu Maramurașul și cu țara Oltului. Alt nume mai vechiu decât acesta, *Dacia*, nu se află, în toți câți sânt istorici; că de le-a zis cineva că este *Sciția*, de pre *Sciți*, adecă *Tătari*, căci au năbușit pre aceste locuri mai pe urmă *Tătarii*, și mai înainte de *Atila*, descălecătorul *Crăiei Ungurești*, sau a *Ungurilor* pre aceste locuri, *Dacia*, numele său cel vechiu tot a ținut la toți, cum am zis, istoricii. Iar *Sciția* este drept *Iozbek*, adecă *Tartaria* cea mare, o parte de împărăția *Moscului*.

Hotarele *Daciei*: despre răsărit este *Nistru*, apa, la istoricii cei vechi *Tiras*, iar despre amiazăzi *Marea-neagră* și *Dunărea*; despre apus *Panonia*; adecă țara *Ungurească*, iar' despre miază-noapte *Morava* și *Podolia* în *Crăiea Leșească*, unde este și vestita cetate *Cămenița*. Sânt o seamă de istorici, cari dau și *Podolia* și *Câmpul preste Nistru*, până la apa *Buhului*, și preste *Dunăre Misiile* amândouă, cărora le zicem acum *Dovroge*, o parte de *Iliria* să fi fost de *Dacia*.

Puternică într'o vreme, împărăția *Râmului*, subt *Domițian* împăratul, iar' la *Dacia* trăind

Decebal craiul, luà Dacii o samă de bani din visteria Râmului; cum lua Tătarii de Crâm dela Mosc și dela Leși, ca să nu le robească țările; că prădau Dacii Italia cu călărimea, până la Traian împărat, care a împărățit pe urma lui Domițian împărat.

Stihuri

de descălecatul Țării Moldovei.

*Neamul țării Moldovei de unde derază,
Den țările Râmului, tot omul să crează.
Traian, întâiu, Impăratul, supuind pre Dachi,
Dragoș, apoi, în Moldoveni primenind pre Vlahi:
Martur este Troianul, sanț în țara noastră,
Și Turnul Severinul, Munteni, în țara voastră!*

Principele Moldovei Dimitrie Cantemir despre obârșia neamului românesc.

Domnul Moldovei *Dimitrie Cantemir*, care a trăit între anii 1673—1723 și a fost unul din bărbații cei mai învățați ai timpului său, vorbind în cartea sa: «Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor» despre «vredniciile lui Traian, Marelui Impărat», zice astfel:

«Acesta-i, dară, și ca acesta au fost săditorul și părintele moșilor strămoșilor noștri,

Românilor, în Dachia, pentru a căruia slavă și înste, și după moartea lui, Senatul și Impărații, arii în urma lui la cărma atâta de greu îndrăcată și mare corabie au stătut, măcar-că într'alte mai depărtate părți și mâna și oștile i-au tras, însă în Dachia aceasta a face nici nu putut, nici au cutezat. Ce, precum el cu mâna lui, ca pre un sad oles într'o livadă, i-au mplântat și i-au sădit, așa neclățiți și în veci emutați i-au lăsat: carii și până astăzi toată lumea îi vede și-i cunoaște tot acel vechiu neam românesc a fi în Moldova și în Țara Muntească și Ardealul, tot acel vechiu și a mai arilor săi nume de Romani fiind; iară alte socotele, carele împotriva acestui adevăr, fără nici o socoteală a sări se căznesc: precum în ele mai denainte scrise destul li-am dat de rușine, așa de acum înainte... necurmat traiul Romanilor în Dachia vom dovedi».

Banul Ienăchiță Văcărescu

(1740—1799),

cătră urmașii săi.

Urmașilor mei Văcărești,
Las vouă moștenire:
Creșterea limbei românești
Șa Patriei cinstire!

Petru Maior

(1755—1821)

despre obârșia latină a Românilor.

Vestitul istoric ardelean, *Petru Maior*, în cartea sa: «Istoria pentru începutul Românilor în Dacia», scrie astfel:

«Numele Vlahi adeverează că Românii sunt Romani.

Românii cu limba, și încât e despre cuvinte, și încât e despre alcătuirea limbei cea dinlăuntru, se lovesc cu Romanii și cu toți Italienii; obiceiurile Românilor, năravurile lor, toată firea, ca și făpura cea din afară a lor, întocmai e cu a Italienilor, cât oricare înțelept, căruia îi sunt bine cunoscuți Italienii, petrecând între Români, adevărit poate cunoaște, că Românii de un neam sunt și de sânge cu Romanii și cu Italienii.

Ci, să punem, că întru atâtea veacuri, câte curseră dela anul Domnului 105, de când au venit strămoșii Romanilor din Italia în Dacia, până acum, întru atâta mulțime de deosebite neamuri barbare, și între atâtea valuri de cumplite întâmplări, care în lunga aceea vreme avură a suferi, atâtea ce au căutat a se abate dela mai marii lor, cât acum în nimica, din cele ce numărău mai sus, nu se împărtășesc cu Romanii și cu Italienii, totuși numele *Vlahi* ajunge

a-i adevèri pe Români, că sunt Romani. Pentru că văzurăm din sus, cumcă toate gințile slavonești împărăției Romanilor învecinate, de când le fură lor cunoscuși Romanii, în limba sa l-au chemat Vlasi, și așa și până astăzi li cheamă, cât la toate gințile slavonești, cât sunt de multe, Vlasi însemnează Romani, Latini, Italiani. Cu acelaș nume, cu carele Grecii, cu puțină schimbare, îl zic, Vlahi, și de acolo acum latinește, Vlahi, gintele slavone numesc și pe Români; ba și nemțimea toată, cât e de mare, mai cu acel nume, cu carele chiar cheamă pe Italiani, și este aproape de numele Vlahi, anumesc și pe Români. Așadară și Români sunt Romani. Pentru că totdeauna unciunea numelui neamurilor adeverează unciunea sângelui, de nu se va dovedi cu statornicire dovezile împotrivă. Ci a nu fi de un sânge Români cu Romanii și cu Italianii, nimenea până acum nu au adevèrit, nici nu va adevèri în veci. Așadară Români, dacă se cheamă Vlahi, sunt Romani».

Glasul strămoșilor.

*Cu duh smerit, Români, luași aminte
Ce glăsuiesc a moșilor morminte:
Prin vijelii trăit-am, murit-am pentru voi.
Furtuna, deci, nu vă'nspăimânte; fiți eroi!*

Marele Logofăt Iancu Văcărescu.

(1786—1863).

La pravila țării.

Indemnat fiind de Voevodul Țării Românești, Ioan Caragea, să scrie câte-va versuri în fruntea cărții de legi (pravilei) tipărite în anul 1819, Iancu Văcărescu scrisese, între altele, versurile ce urmează. — Nu trebuie uitat, că pe atunci semnul (marca) Țării Românești, în locul vulturului (acvilei), era corbul încununat.

*Ah, de-ar putea-a ne dobândi
Și câte-avem perdute,
Atunci ce duhuri n'ar gândi?
— Ce guri ar mai fi mute? ...*

*Atunci și acest corb sărman
Iar'acvilă s'ar face,
Ș'ori-ce Român ar fi Roman
Mare 'n războiu și 'n pace!*

Marele Logofăt Iancu Văcărescu:

La Milcov.

(Milcovul este un mic râu, ce despărțea mai de mult Muntenia de Moldova).

*De unde-ți vine numele, părau fără putere,
Ce despărțirea neamului tu îndrăsnești a cere?
Milă 'nceputu-ți, Milcov sec, de va să-ți dobân-
[dească,
Sfârșitu'ți va, lumea, oftând, în veci să te urască.
Desprețuire frații dau puterii-ți ne'nsemnate,
Căci, despărțit ori depărtat, fratele e tot frate.*

Marșul oștirii române

de Vasile Cârlova.

Scris la 1831, cu prilejul înălțării steagului național al nou înființatei armate române.

Frații mei, copii rășboinici, ascultare mumei dați!
Iată ceasul, mic și mare armele să'mbrățișați,
Strigând toți într'o unire :
Spre a mumei fericire
S'alergăm de obște, frați!

Cerul vouă vă deschide un drum foarte laudat
Ca să mergeți cu pas mare către slavă ne'ncetat.
Fie vouă dar în minte
Că Europa însăși simte
In ce cale ați intrat.

Glasul patriei să sune în auzul tuturor,
Strigând vouă: «Lenevirea rușinată sub picior!»
Toți acum cu o strigare,
Spre a voastră înălțare,
Să dați mână d'ajutor.

Acea armă ruginită și ascunsă în mormânt
Brațele să înferbinte; iasă iarăș pre pământ!
Tinerimea s'o 'ncunune
Cu isbânzi și fapte bune;
Pe ea facă jurământ!

Inaintea fiecărui îndestul v'ați umilit;
Indestul și lenevirea cu greu somn v'a stăpânit;
Acea soartă fără milă,
Sau de voie, sau de silă,
In sfârșit v'a slobozit.

Priviți slava de aproape; voi în urmă-i-ați călcat
 Și pe fruntea fiecărui raza ei a luminat;
 Deci la arme dați năvală
 Și pe rând eșiți cu fală,
 Căci vulturul s'a nălțat!

El sub aripă-i vă chiamă și vestește, ca să știți
 Că d'acuma înainte *Nație* să vă numiți;
 Deci d'acuma înainte
 Alergați cât mai ferbinte
 Laure să dobândiți.

Intr'această cale sfântă înfrunțați orice nevoi;
 Biruința pretutindeni să se fie după voi,
 Și strigați c'o glăsuire:
 «Slavă, dragoste, unire
 In veci fie între noi!»

Inainte-vă vrășmașii să aplece fruntea lor,
 Să-și cunoască neputința, ca să scape de omor;
 Dar atunci a voastră mână
 Spre ei fie mai blăjină,
 Dându-le și ajutor.

Bărbăția și virtutea aici încă se găsesc;
 Încă curge printre vine acel sânge strămoșesc
 Ce la vreme se arată
 Și nu pere nici odată,
 Ca un dar Dumnezeuesc.

Pe câmpia românească, tot tăcere până când?
 Până când de arme plină să nu sune când și când?
 Și pe 'ntinsa ei lățime
 Să nu iasă cu iușime
 Cetele mereu la rând.

Aici școala biruinței într'o vreme a stătut,
 Ale căreia ruine se văd încă vechi de mult;
 Dar acum fără zăbavă
 Acea strămoșească slavă
 A să iasă în minut.

Glasul nostru strigând: «Arme!» pe strămoși a deșteptat,
 Ale cărora țărâne în morminte s'au mișcat
 Ș'a lor umbre 'n veci tăcute
 Stau cât colo nevăzute,
 Privind steagul înălțat.

Ce privire dulce mie! Steagul fâlfăie în vânt;
 Armele lucesc și slava ese iarăși din mormânt;
 Tinerimea îndrăsneată,
 Mândră, falnică, măreață
 Ușor calcă pre pământ.

Lacrimă de bucurie! curgi, ah, curgi neîncetat!
 Veacuri sânt, de când ascunsă p'al meu pept tu n'ai picat.
 Arma, iată că lucește!
 Slava, iată că zâmbește!
 Steagul, iată-l s'a nălțat!

Simeon Bărnuțiu.

(1808—1864).

Despre Libertatea națională.

Invățăatul și înțeleptul *Simeon Bărnuțiu*, unul din conducătorii de frunte ai mișcării naționale din anii 1848/9, zice astfel în vestita sa vorbire din catedrala Blajului, rostită în ziua de 2/14 Maiu 1848, în ajunul măreței adunări de-a doua zi:

«Eu zic, că libertatea cea adevărată a verii
cărei națiuni nu poate fi decât națională. Care
om nu se va simți vătămat până la inimă, dacă-l
vei oprî să nu vorbească, pe unul pentru că
l-a făcut natura Ungur, pe altul Sas; dacă-l vei
oprî să nu umble, pe unul pentru că are mersul
mai lin, pe altul că pășește mai repede decât
alți oameni? Au nu li se va turburà firea, când
va auzi unul: taci, târziule; altul: taci, moară de
vânt: altul: ține-ți gura, Ungure, Sasule, etc.?
Intr'adevăr, toți vor fierbe de mânie, pentru că
tot omul are voie să vorbească și să meargă
cum i-a dat natura și cum poate; și când i-ai
atacat libertatea aceasta, i-ai vătămat totdeodată
sentimentul de onoare. Adecă: libertatea vericărui
om e legată de persoana lui cu cea mai strânsă
legătură, e proprietatea lui cea mai personală
și poartă chipul persoanei fie-cărui om, așa cât
nimeni nu se mișcă, nu cugetă, nu vorbește,
nu umblă, etc., decât fiecare în formele sale.

Acum să trecem dela persoana omului, la
persoana națiunii, care și ea are personalitate.
Dacă e drept, că persoanele nu-și pierd natura,
când se leagă într'un corp național cu limbă și
datine comune, atunci vom fi constrânși a zice
și de națiune ceea-ce zicem de-o persoană sin-
gură, că și libertatea e legată strâns cu per-
soana ei, ca și a persoanelor firești, dacă nu
mai strâns. Libertatea națiunii poartă și ea chipul

națiunii, cum poartă libertatea personală chipul persoanei omului. Națiunii i-a dat natura și ei forme ca și persoanelor firești. Cu persoana națiunii deodată se naște și libertatea ei, ca și a persoanelor singuratice, și cu persoana dimpreună se stinge. Tot ce ajută și împiedecă libertatea națiunii, tot ce lățește libertatea, aceea crește prețul și înalță demnitatea națiunii. Cu cât își prețuește mai mult persoana sa oarecare națiune, cu atât își iubește mai ferbinte și libertatea, și cu atât are mai mare preț și respect înaintea ginților, face și poate lucruri mari pentru onoare, nu suferă nici un scăzământ din libertatea sa, pentrucă ea simte, că fără de libertate nu e onoare pe pământ și că viața națiunii fără onoare e mai amară decât moartea. Pentru libertate își pune averea și viața; libertatea e coarda inimei ei cea mai personală, proprietatea ei cea mai națională, inima ei, sufletul ei, po-doaba ei!»

Deșteptarea României

de V. Alexandri. (1848).

Voi, ce stați în adormire, voi, ce stați în nemișcare,
 N'auziți prin somnul vostru acel glas triumfător,
 Ce se 'nalță pân' la ceruri din a lumii deșteptare,
 Ca o lungă salutare
 Cătr'un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate?
 Nu simțiți în pieptul vostru un dor sfânt și românesc
 La cel glas de înviere, la cel glas de libertate,
 Ce pătrunde și răsbate
 Orice suflet omenesc?

Iată, lumea se deșteaptă din adâncă-i letargie!
 Ea pășește cu pas mare cătr'un țel de mult dorit.
 Ah! treziți-vă ca dânsa, frații mei de Românie!
 Sculați toți cu bărbăție,
 Ziua vieții a sosit.

Libertatea 'n fața lumii a aprins un mândru soare,
 Ș'acum neamurile toate către dânsul ațântesc,
 Ca un cârd de vulturi ageri, ce cu-ariپی mântuitoare
 Se cerc vesel ca să sboare
 Către soarele ceresc!

Numai tu, popor Române, să zaci vecinic în orbire?
 Numai tu să fii nevrednic de-acest timp reformatör?
 Numai tu să nu iei parte la obșteasca înfrățire,
 La obșteasca fericire,
 La obștescul viitor?

Până când să creadă lumea, o! copii de Românie!
 Că ori-ce dor de libertate a perit, s'a stins din voi?
 Până când să ne tot plece cruda, oarba tirănie
 Și la caru-i de trufie
 Să ne 'njuge ca pe boi?

Până când în țara noastră tot străinul să domnească?
 Nu sânteți sătui de rele, n'ați avut destui stăpâni?
 La arme, viteji, la arme! Faceți lumea să privească
 Pe câmpia românească
 Cete mândre de Români!

Sculați frați de-același nume, iată timpul de frăție!
 Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați
 Aruncați brațele voastre cu-o puternică mândrie,
 Și de-acum pe vecinicie
 Cu toți mânilă vă dați!

Hai, copii de-același sânge! hai cu toți într'o unire,
 Libertate-acum sau moarte să cătăm să dobândim!
 Pas, Români! Lumea ne vede... Pentru-a patriei iubire
 Pentru-a mamei desrobire
 Viața noastră să jertfim!

Fericit acel ce calcă tirănia sub picioare!
 Care vede 'n a lui țară libertatea re'nviind;
 Fericit, măreț acela, care sub un falnic soare;
 Pentru Patria sa moare,
 Nemurire dobândind.

ARDEALUL.

Din „Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-
 Viteazul“ de N. Bălcescu (1819—1852).

Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde o țară mândră și binecuvântată între toate țările semădate de Domnul pe pământ. Ea seamănă a fi un măreț și întins palat podoabă de arhitectură, unde sunt adunate și așezate cu mândrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei pe care ea cu plăcere ni-le aduce aminte. Un brâu de munți ocolesc, precum zidul o cetate, toată această țară, și dintr'insul, ici-colea, se

pesfac, întinzându-se până în centrul ei, ca niște valuri proptitoare, mai multe șiruri de dealuri înalte și frumoase, mărețe pedestaluri înverzite, care varsă urnele lor de zăpadă peste văi și peste lunci. Mai presus de acel brâu muntos se înalță două piramide mari de munți, cu creștetele încununuate de o vecinică diademă de ninsoare, care ca doi uriași stau la ambele capete ale țării, cătând unul în fața altuia. Păduri stufoase, în care ursul se preumblă în voie ca un domn stăpânitor, umbresc culmea acelor munți. Și nu departe de aceste locuri, cari îți aduc aminte natura țărilor de miază-noapte, dai, ca la porțile Romei, peste câmpii arse și văruite, unde bivolul dormitează a lene. Astfel mează-noapte și mează-zi trăesc într'acest ținut alături una de alta și armonizând împreună. Aci stejarii, brazil și fagii trufași înalță capul lor spre cer; alături te afunzi într'o mare de grâu și porumb, din care nu se mai vede calul și călărețul. Ori încotro te-i uită, vezi colori felurite ca un întins curcubeu și tabloul cel mai încântător farmecă vederea: stânci prăpăstioase, munți uriași ale căror vârfuri mângăie norii, păduri întunecoase, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, gârle a căror apă limpede curge printre câmpiile înflorite, păraie repezi, care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte printre acele amenințătoare stânci de peatră ce plac

vederii și o spăimântă totdeodată. Apoi în tot locul dai de râuri mari cu nume armonioase, ale căror unde poartă aurul. În pânțele acestor munți zac comorile minerale cele mai bogate și mai felurite din Europa: sarea, ferul, argintul, arama, plumbul, mercuriul, zincul, antimoniul, arsenicul, cobaltul, tuteaua, telurul și în sfârșit metalul cel mai îmbelșugat decât toate, aurul, pe care îl vezi strălucind până și prin noroiul drumurilor.

Astfel este țara Ardealului.

Deșteaptă-te, Române!

BCU Cluj / Central University Library Cluj
De Andreiu Mureșanu.

1848.

Deșteaptă-te, Române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani;
Acum, ori nici-o dată, croește-ți altă soarte,
La care să se 'nchine și cruzii tăi dușmani.

Acum, ori nici odată, să dăm dovezi în lume
Că'n aste mâni mai curge un sânge de Roman
Și că'n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian.

Înalță-ți lata frunte și caută 'n jur de tine
Cum stau ca brazii 'n munte voinici sute de mii!
Un semn ei mai așteaptă și sar ca lupii 'n stână:
Bătrâni, bărbați și tineri din munți și din câmpii.

Priviți, mărețe umbre: Mihaiu, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru 'n vine,
Vieață 'n libertate ori moarte strigă toți.

Pe voi vă nimiciră a pismei răutate
 Și oarba neunire la Milcov și Carpați;
 Iar noi, pătrunși la suflet de sfânta libertate,
 Jurăm, că vom da mâna, să fim pururea frați.

O mamă văduvită dela Mihaiu cel Mare
 Bretinde dela fii-și azi mână d'ajutor,
 Și blastemă cu lacrimi în ochi pe ori și care
 Ce'n ora de pericol s'ar face vânzător.

De fulgere să piară, de trăsnet și pucioasă,
 Ori-care s'ar retrage din gloriosul loc,
 Când patria sa mamă, cu inimă duiosă
 Va cere ca să trecem prin sabie și foc!

N'ajunse iataganul barbarei Semi-lune,
 A cărei plăgi fatale și azi te ținem simțim?...
 Acum se vâra Cnuta în vetrele străbune;
 Dar martor ne e Domnul, că vii nu o primim!

N'ajunse despotismul cu 'ntreaga lui orbie,
 Al cărui jug din secolii ca vitele-l purtăm,
 Acum se 'ncearcă cruzii, în oarba lor trufie,
 Să ne răpească limba; dar morți numai o dăm.

Români din patru unghiuri! acum ori nici odată,
 Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri;
 Strigați în lumea largă, că Dunărea-i furată
 Prin intrigă și silă, viclene uneltiri!

Preoți, cu crucea 'n frunte! căci oastea e creștină,
 Deviza-i libertate și scopul ei prea sfânt.
 Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină,
 Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Din „Cântarea României“

de Alecu Russo și Nicolae Bălcescu.

(1850, din zile de durere).

Domnul Dumnezeuul părinților noștri înduratu-s'a de lacrimile tale, țeara mea? Nu ești îndestul de smerită, îndestul de chinuită, îndestul de sfășiată? Văduvă de vitejii tăi, tu plângi cu părul smuls și despletit pe mormintele lor, precum femeile se jelesc pe mormântul mut al soșilor lor.

Neamurile auziră țipetul chinuiri tale; pământul se mișcă. Dumnezeu numai să nu-l fi auzit?... Răsbunătorul prevestit nu s'a născut oare?

Care e mai mândră decât tine între toate țările semănate de Domnul pre pământ? Care alta se împodobește în zile de sărbătoare cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?

Verzi sunt dealurile tale; frumoase sunt pădurile și dumbrăvile spânzurate pe coastele tale; limpede și dulce e cerul tău; munții tăi să 'natță trufași în văzduh; râurile, ca un brâu pestrițat, ocolesc câmpurile; nopțile tale încântă auzul... Pentruce zimbetul tău e așa de trist, mândra mea țeară?

Multe și frumoase turme pasc văile; soarele milostiv înrodește brasda; mâna Domnului

te-a împodobit ca pe o mireasă; livezile tale cele întinse sunt smălțuite cu flori felurite și belșugarea varsă avuțiile sale peste câmpii.....
O, bogata mea țară, pentru ce gemi?

Dunărea bătrână, biruită de părinții tăi, îți spală poalele și-ți aduce avuții din ținuturile de unde soarele răsare și de unde soarele apune: vulturul din văzduh cată la tine cu dragoste ca la pământul său de naștere; râurile cele frumoase și spumegoase, pâraele cele repezi și sălbatice cântă neîncetat slava ta.... O, țeară jalnică, pentru ce fața ți-e îmbrobodită?....

Nu ești frumoasă, nu ești bogată? N'ai copii mulți la număr, cari te iubesc? N'ai cartea de vitejie a trecutului și viitorul înaintea ta?...
Pentru ce curg lacrimile tale?...

Pentru ce tresari? Trupul tău se topește de slăbiciune și inima-ți se frământă cu iuțeală...
Cetit-ai oare în cartea ursitei?... Aerul se mișcă turburat... vântul dogorește... Ingerul peirei ți s'au arătat oare?... Noapțile tale sunt reci, visurile turburate ca marea bătută de furtună...
Ce-ți prevestesc?

Privește dela mează-zi la mează-noapte popoarele ridicându-și capul... Gândirea ivindu-se luminoasă pe deasupra întunerecului... gândirea ce zidește și credința ce dă viață...

Lumea veche se prăvăleşte și pe ale ei dărămături Libertatea se înalță!... Deșteaptă-te...

Mucenicii sângelui tău n'au zis oare: «Și Domnul va scula pe unul dintre voi, care va așeza pe urmașii voștri iarăși în libertatea și puterea lor...» Uitat-ai sângele ce cură prin vinele copiilor tăi?... Mult erai mândră odinioară, când, cu securea în mână, cu căciula țurcănească pe creștet tu strigai: *Ura!* în bătălii!... Peptul tău era tare ca de oțel; paloșul se tociă pe dânsul... Soarele se întunecă de norii de pulbere ce ridicau războinicii tăi...

Poporul tău era îndrăzneț ca vulturul, războinic și trufaș ca taurul sălbatic... Rămasu-ți-a oare numai umbra puterii și aducerea aminte a vitejiei tale?

Cum a slăbit peptul tău de oțel! Mâna ta cea tare cade de oboseală.... și moleșirea a intrat în locașul voinicilor!...

*

Eră odinioară un neam de frați născuți tot dintr'o mumă și dintr'un tată... și frații se iubiau între siné și creșteau în avuție și în fericire... Turmele lor nenumărate, ca stelele de pe cer, pășteau în câmpiile întinse... vecinii pismuiau unirea, puterea și bogăția lor, dar le era teamă de dânsii, căci bărbăția lor îi îngroziă. Și astfel

acești frați trăiau fericiți, ei și copiii lor, în moștenirea cea mare rămasă dela părinții lor... Când vre-o nevoie veniă într'o parte, ei alergau cu toții într'acolo... cădeau cu toții împreună când vijelia mare îi doboră, dar se ridicau iarăși cu toții împreună și isbândiau... astfel se pleacă și se ridică în timp de viscol vârfurile codrilor... Dupăce trăiră într'acest chip vreme multă, nepoții lor ziseră într'o zi între dâșii: «Pentruce să mai trăim amestecați unii cu alții; hai, mai bine, să ne împărțim moștenirea părintească și fiecare să ia o parte»... Atunci traseră cu funia și își împărțiră moșia în mai multe părți, una la miazăzi, alta la apus și alta la miază-noapte... săpară șanțuri și puseră riurile și munții hotare.... și de atunci frații nu se mai puteau vedeă între sine... și vecinii se umplură de bucurie... Nu trecu mult, și fiecare, șezând închis în moșia sa, ajunse că copiii din aceeași părinți uitară de tot unii de alții și deși vorbiau tot o limbă, dar nu se mai înțelegeau.... și când una din ramurile acelu neam cu vreme se stinse înecată în vecini, ceialalți frați nu simțiră nici o durere... căci acum erau străini și dușmani între dâșii... Și aceste neamuri care încă se numesc între sine Români, în ochii celor-alalte popoare erau numai niște seminții rătăcite, al căror isvor s'a stins din ținerea de minte a oamenilor!...

Domnul Dumnezeuul părinților noștri înduratu-s'a de lacrimile tale, țeara mea? Nu ești indestul de smerită, indestul de chinuită, indestul de sfâșiată? Văduvă de vitejii tăi, tu plângi cu părul smuls și despletit pe mormintele lor, precum femeile se jelesc pe mormântul mut al soșilor lor!...

Neamurile auziră țipetul chinuiri tale. pământul se mișcă. Dumnezeu numai să nu fi auzit?... Răsbunătorul preursit nu s'a născut oare?

Care e mai mândră decât tine, între toate țările semănate de Domnul pre pământ? Care alta se împodobește în zile de sărbătoare cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?

*

Deșteaptă-te, patria mea! biruie-ți durerea... E vreme ca să eși din amorțire, seminție a domnitorilor lumii! Aștepti oare, spre a învia, ca strămoșii tăi să se scoale din mormânt? Într'adevăr, într'adevăr ei s'au sculat și tu nu i-ai văzut; ei au grăit și tu nu i-ai auzit.... Cinge-ți coapsa și ascultă. Ziua dreptății se apropie... toate popoarele se mișcă.... căci furtuna mântuirii a început!....

Nu ți s'a zis oare prin gura unei slugi a Domnului; «Dumnezeul părinților voștri se va

îndură de lacrimile slugilor sale și va scula pe
unul dintre voi, care va așeza pe urmașii voștri
iarăși în volnicia și puterea lor de mai nainte...?»

Deci timpul sosit-a!... Semne s'au ivit pe
cer.... pământul s'a cletinat de bucurie.... un
blăstăm groaznic s'a auzit despre apus și toate
popoarele s'au deșteptat!...

Cinge-ți coapsa, o țeara mea.... și-ți întă-
rește inima.... Mează-noapte și mează-zi, apu-
sul și răsăritul s'au luat la luptă... urlă vijelia...
Duhul Domnului trece pre pământ!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hora Unirii.

*Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română,
Să 'nvărtim hora frăției
Pe pământul României!*

*Iarba rea din holde piară,
Piară dușmănia 'n țară!
Intre noi să nu mai fie
Decât flori și omenie.*

*Măi Muntene, măi vecine,
Vină să te prinzi cu mine
Și la viață cu unire
Și la moarte cu 'nfrățire.*

Unde-î unul, nu-î puterē
 La nevoi și la durere;
 Unde-s doi, puterea crește
 Și dușmanul nu sporește.

Amândoi sântem de-o mamă,
 De-o făptură și de-o samă,
 Ca doi brazi într'o tulpină,
 Ca doi ochi într'o lumină.

Amândoi avem un nume,
 Amândoi o soarte 'n lume:
 Eu și-s frate, tu-mi ești frate,
 In noi doi un suflet bate.

Vin' la Milcov cu grăbire
 Să-l secăm dintr'o sorbire,
 Ca să treacă drumul mare
 Peste-a noastre vechi hotare.

Și să vadă sfântul soare
 Intr'o zi de sărbătoare
 Hora noastră cea frățească
 Pe câmpia românească!

V. Alexandri.

CUVÂNTUL,

prin care *Mihail Cogălniceanu* (1817—1891) salută în 4 Ianuarie v. 1859, în adunarea din Iași, pe *Alexandru Ioan Cuza*, ales cu unanimitate ca Principe al Moldovei. După 20 zile (în 24 Ianuarie) Cuza fu ales, de asemenea cu toate voturile, ca Domn al Țării-Românești. Astfel se puse temelie unirii celor două țări surori într'un singur stat: *România*.

«După una sută cincizeci și patru de ani de dureri, de umiliri și de degradație națională, Moldova a reîntrat în vechiul ei drept, consfințit prin capitulațiile sale,¹ dreptul de a-și alege pe capul său, pe Domn.»

Prin înălțarea Ta pe tronul lui Ștefan cel Mare s'a înălțat însăși naționalitatea română. Alegându-Te de capul său, neamul nostru a voit să îndeplinească o veche datorie către familia Ta; a voit să-i răsplătească sângele strămoșilor Tăi, vărsat pentru libertățile publice. Alegându-te pe Tine Domn în țara noastră, am voit să arătăm lumii ceea-ce toată țara dorește: la legi nouă om nou.

O, Doamne! Mare și frumoasă Iți este chemarea. Constituția (legile) din 7 August ne însemnează o epocă nouă,² și Măria Ta ești

¹ Tractatele de supunere, incheiate cu Poarta otomană.

² Un timp nou, o vreme nouă,

chemat să o deschizi! Fii dar omul epocii; fă, ca legea să înlocuiască bunul plac; fă, ca legea să fie tare, iar Măria Ta, ca Domn, fii bun, fii blând; fii bun mai ales cu acei, pentru cari mai toți Domnii trecuți au fost nepăsători sau răi.

Nu uită, că, dacă cincizeci de deputați Te-au ales Domn, însă ai să domnești peste două milioane de oameni!

Fă dar, ca domnia Ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile și urile dintre noi și introdu iarăși în mijlocul nostru strămoșasca frăție.

Fii simplu, Măria Ta, fii bun, fii Domn cetățean. Urechia Ta fie pururea deschisă la adevăr, și închisă la minciună și la lingușire.

Porți un frumos și scump nume, numele lui Alexandru cel Bun. Să trăiești, dar, mulți ani, ca și dânsul; să domnești ca și dânsul, și fă, o Doamne!, ca prin dreptatea Europei, prin desvoltarea întocmirilor noastre, prin simțămintele Tale patriotice, să mai putem ajunge la acele timpuri glorioase ale nației noastre, când Alexandru cel Bun zicea ambasadorilor (trimișilor) împăratului din Bizant (Constantinopole), că: România nu are alt ocrotitor, decât pe Dumnezeu și sabia sa.

Să trăiești, Maria Ta!

Odă ostașilor Români

de V. Alexandri (1877).

Juni ostași ai țării mele, însemnați cu stea în frunte!
 Dragii mei vultani de câmpuri, dragii mei șoimani de
 [munte.

Am cântat în tinerețe strămoșeasca vitejie,
 Vitejie fără seamăn pe-acel timp de grea urgie,
 Ce la vechiul nostru nume au adaus un renume,
 Dus pe Dunărea în Marea și din Marea dus în lume!

Vin acum, la rândul vostru, să v'aduc o închinare;
 Vin cu inima crescută și cu sufletul mai tare;
 Ca eroi de mari legende, vin să vă privesc în față,
 Voi, nepăsători de moarte, disprețuitori de viață,
 Ce-ați probat cu-avântul vostru lumii puse în mirare
 Că din vultur, vultur naște, din stejar stejar răsare!

Dela Domn pân' la opincă, duși de-o soartă norocoasă,
 V'ați legat în logodire cu isbânda glorioasă
 Ș'ați făcut ca să pricepem a trecutului mărime,
 Măsurându-vă de-o seamă cu-a strămoșilor nălțime
 Ș'arătând, precum prin nouri mândrul soare se arată,
 Cine-am fost odinioară, cine iar vom fi odată!

Să trăiți, feciori de oaste! Domnul sfânt să vă ajute
 A străbate triumfalnic în cetăți și în redute,
 Ca la Rahova cu tunul, ca la Grivița cu sborul,
 Ca la Plevna, unde astăzi cei întâi ați pus piciorul,
 Infruntând pe-Osman Gaziul, și prin fapt de bărbăție
 Ridicând o țară mică peste-o mare 'mpărăție!

O, viteji de viță veche! Auziți în depărtare
 Acel vuet fără nume, ce răsună ca o mare?...
 Sânt bătăile de inimi al întregui neam al nostru,
 Ce adună zi și noapte dorul lui cu dorul vostru;
 Sânt vărsările de lacrimi pentru-acel care se stinge,
 Sânt urările voioase pentru-acel care învinge!

O! Români, în fața voastră, colo 'n tainica cea zare,
 Vedeți voi 'o rază vie, care 'ncet încet, răsare,
 Străbătând prin umbra deasă de lungi secolii adunată?
 E viosul fapt de ziua mult dorită, mult visată,
 E lumina re'nvierii, e luceafărul sperării,
 E triumful luptei voastre, soarele neatârării!

Dragii mei! din focul luptei oțeliți când v'eși întoarce
 La cămin, unde Româncea așteptând, suspină, toarce, —
 Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă și părinte,
 Ca la Domni, cu pâni și sare, vor eși vouă 'nainte.
 Căci din voi fieștecare poartă 'n frunte o cunună
 Și de gloria de astăzi și de gloria străbună!

Pas dar! pas tot înainte; timpul vechiu din nou zorește!
 Viitorul României dat-a mugur, ce'ncolțește!
 O copii! de voi sânt mândru, simt acea mândrie mare
 Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare.
 Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice!
 Astăzi lumea ne cunoaște: Român zice, Viteaz zice.

---

*Cuvântul Maj. Sale Regelui
 către poporul român la începutul războiului
 pentru întregirea Neamului.*

(14/27 August 1916).

Români!

*«Războiul, care de doi ani a încins tot mai
 strâns hotarele noastre, a sdruncinat adânc ve-
 chiul așezământ al Europei și a învederat că
 pentru viitor numai pe temeiul național se poate
 asigura viața pașnică a popoarelor.*

Pentru neamul nostru el a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua unirei lui.

După vremuri îndelungate de nenorociri și de grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul Român prin Unirea Principatelor, prin războiul independenței, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională.

Astăzi ne este dat nouă să întregim opera (lucrarea) lor, închegând pentru totdeauna ceea ce Mihaiu Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: Unirea Românilor de pe cele două părți ale Carpaților.

De noi atârnă să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații noștri de peste munți și din plaiurile Bucovinei, unde Ștefan cel Mare doarme somnul lui de veci.

În noi, în virtuțile, în vitejia noastră stă putința de a le redă dreptul ca într-o Românie întregită și liberă, dela Tisa până la Mare, să propășească în pace, potrivit destinelor și aspirațiilor gintei noastre.

Români!

Insuflețiți de datoria sfântă ce ni se impune, hotăriți să înfruntăm cu bărbăție toate jertfele legate de un crâncen războiu, pornim la luptă cu avântul puternic al unui popor care are credința neclintită în menirea lui.

Ne vor răsplăti roadele glorioase ale isbândeii.

Cu Dumnezeu înaintea!

Ferdinand.

Morții noștri.

Viteazul General Drăgălină, de origine din Bănat, a luptat, în toamna anului 1916, în șirurile Armatei I române, care, fără rezervele ce-i fusese luate și trimise în Dobrogea, ocupase: Orșova și toată valea riului Cerna, tot șesul Petroșanilor cu defileul (pasul) Merișor până la eșirea în șesul Hațegului, și șesul Oltului dintre munți și Sibiiu. A murit, după lupte purtate cu o vitejie fără seamăn, în uriașele frământări de pe Jiu, cu puteri dușmane indoite, în toamna an. 1916. (Vèzi pag. 103).

*

George Coșbuc, n. 1866 în comuna Hordou lângă Năsăud. După ce a absolvat școlile din Năsăud, a urmat cursurile facultății de litere din Cluj.

Încă de pe când eră copil începe să scrie versuri și să le publice în foile noastre de pe acele vremi («Familia», «Tribuna», «Amicul Familiei» și «Cărțile săteanului român»). La 1890 a fost dus în București de T. Maiorescu și a început să colaboreze la «Convorbiri Literare». Publică, apoi, volume de neîntrecute poezii «*Balade și Idile*», curând după aceea volumul «*Fire de tort*», conținând deasemenea poezii de înaltă valoare literară. A scris «Istoria populară a războiului pentru independența României», apoi «Povestea unei coroane de oțel», tot lucrări de seamă.

Mai are și alte multe lucrări, între cari traduceri din alte limbi. Cu ocazia traducerii în

versuri a «Eneidei» din limba latină Academia Română a premiat cu marele premiu Năsturel-Herescu întreaga lucrare literară a poetului.

Coşbuc, cel mai de seamă poet român al zilelor noastre, moare la 3/16 Maiu 1918 în Bucureşti, jelit de întreagă suflarea românească. (Vezi pag. 107).

*

Barbu Stefănescu Delavrancea, n. 1858.

După terminarea studiilor juridice şi literare, începute în ţară şi continuate la Paris, începe a scrie în diferite ziare şi scoate, rând pe rând, mai multe volume de romane, schiţe şi poveşti: «Sultănică», «Trubadurul», «Parasiţii» ş. a. În anii din urmă a scris piesele de teatru: «Apus de soare» şi «Luceafărul». A fost conferenţiar şi orator de seamă. A ţinut un curs liber de literatură populară la facultatea de litere din Bucureşti, a fost membru al Academiei Române şi Ministru. Moare în an. 1918. (Vezi pag. 111).

*

Constantin Istrati, n. 1850, ş-a terminat studiile gimnaziale la Iaşi şi cele universitare la Bucureşti, de unde are diploma de doctor în medicină. Mai târziu s'a specializat în studiul chimiei la Paris şi timp îndelungat a fost vestit profesor de chimia organică la Universitatea din Bucureşti. A scris «Tratat elementar de chimie». A fost membru al Academiei Române şi Ministru. Moare în an. 1918. (Vezi pag. 117).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Viteazul General Drăgălină,
(† în luptele de pe Jiu, în toamna an. 1916).

Din Istoria Războiului pentru întregirea Neamului.

(Retragerea spre Siret).

Retragerea generală spre Siret a fost ordonată, spre sfârșitul lunii lui Noemvrie, atunci când s'a constatat că puterea de rezistență a trupelor noastre s'a redus mult și când s'a văzut că orice oprire prea mare pe pozițiile de luptă, oricât de priincioase ar fi ele, nu ar avea alt rezultat decât să descompue armata.

În acelaș timp, însă, retragerea nu trebuia să fie nici prea repede făcută, pentru a se câștiga cât mai mult timp necesar sosirii armatei rusești, care se anunțase că va veni de data asta în număr mare, chiar în Muntenia.

Armata II-a în retragere avea șoseaua Ploești-Buzău-Râmnic ca margine spre Sud. Apoi venea armata I-a, chiar prin mijlocul Bărgănelului; în spre Sud de armata I venea grupul apărării Dunărei; iar mai la Sud, în lungul Dunărei, mergeau trupele rusești care veniseră spre București în vederea bătăliei dela Argeș.

Sacrificiul trebuia, însă, complet făcut. Și s'a făcut! S'a părăsit Capitala, s'a părăsit Bucureștii noștri cari formau sufletul țării. Ne-am părăsit familiile și avutul; copiii, nevestele, frații și surorile. Ne-am părăsit ogoarele, vetrele și cimitirele, ne-am lăsat cenușa moșilor și strămoșilor noștri, ne-am lăsat tot ce am avut mai scump pe lume, *țara și pământul în care ne-am născut și am crescut, ca și cenușa caldă, încă, a vlăstarului regesc ce purtă ca și un simbol numele Marelui nostru Mircea*, și am mers drept înainte cu ochii țintă la datorie întruchipată în

Marele, Sfântul conducător al destinelor țării noastre, în Regele ei.

Iar în urmă și împrejurul armatei se îngrămădeă, în fugă nebună, disperată, poporul, bunul și milostivul popor român, care fugea dinaintea invaziei sălbaticilor ce pârjoliau și pustiiu totul în calea lor.

Cete întregi de mii de fugari, cu ochii zăpăciți, cu fața trasă, cu hainele în neregulă, umpleau gările sau abea se mișcau gâfâind în lungul drumurilor. Mame cu copiii în brațe, sau cu ei de mână; moșnegi ducând carul cu boi în care și-au pus toată averea: nevasta, copiii, și câteva țoale; toți se mișcă în lungul drumurilor, în preajma armatei ca și cum ar căuta sprijin în puterea ce ea înfățișează.

Se aprind hambarele cu grânele strânse în sudorile feței, se prăbușesc în râuri podurile ce au costat milioane; se dărâmă tunelurile săpate ani de zile și cu atâta trudă. Totul se surpă în urmă. Sondele și marile depozite de petrol și benzină, cu mii de vagoane, sunt distruse și aprinse. Se aruncă în aer arsenalele și pulberăriile, se dărâmă fabricile și morile, se bombardează magazinele de bucate. Toată bogăția țării dispare. Și prin mijlocul acestei ruini fuge poporul înspăimântat și înebunit de durere, sau se ascunde în fundul pivnițelor pentru a nu mai vedea prăbușirea țării lui sau a scăpa de urgia năvălitorilor.

Trebue a se face gol și ruină în calea dușmanului; trebue se nimicim aceia, ce cu multă trudă clădisem ani de zile, zeci de ani de zile.

Și am nimic! Ne-am făcut datoria până la capăt, pe deplin, fără nici o șovăire, fiindcă știam că este pentru înălțarea patriei.

Erà părtea ce-o făceam lui Dumnezeu pe altarul țării noastre și pentru asta vom fi răsplătiți de el.

O! E dureros aceea ce s'a făcut. Ni se rupe inima, gândind la acei lăsați dincolo, în țară; dar mâine de va trebui să reîncepem, tot așa va trebui să facem. Este neapărat de lipsă, ca mereu acelaș drum să-l urmăm, drum tras de soartă și arătat de nizuințele neamului nostru. Oamenii nu se pot opune soartei ce le este pregătită de Dumnezeu; tot așa și popoarele, Cei vrednici, curați și cinstiți vor fi, însă, totdeauna răsplătiți după faptele lor.

La lumina jalnică și înfiorătoare a flăcărilor ce se înălțau până la ceruri și care coprinsese întreaga și bogata vale a Prahovei și apoi schimbate în mare de foc și de pânjol și în nori negri ca și păcura, de fum înecăcios, ce se întindeau până la Ploești și Buzău, mergea armata noastră în pas lin, domol, liniștit, obosită, cu capul plecat, dar cu sufletul tot sus, pe drumul ce i se arătase că este cel drept și cel adevărat pentru mântuirea neamului, și pentru înfăptuirea idealurilor strămoșești.

Nici unul nu cârtește; nici unul nu se plânge; toți ascultă și se supun cu încredere.

Vremea erà rea. Zilele posomorâte dela sfârșitul lui Noemvrie ca și ploile din acel timp schimbaseră drumurile în adevărate mocirle de noroiu negru lipicios, prin cari soldații înotau până la genunchi. Cât vedeai cu ochii, zeci de kilometri în lung și în lat, în unele părți, nu se zărea nici casă, nici copac. Soldații steteau ziua puși de pază; steteau până li se încleștau genunchii și nu-și mai simțeau oasele, așteptând

BCU Cluj / Central University Library Cluj

George Coșbuc,
(născ. 8 Sept. 1866, † 16 Maiu 1918).

pe inimic, sau luptând cu el când se arată; iar seara în retragere mergeau prin besna întunecului, orbecăind din loc în loc, plescăind în noroiul din care cu greutate își mai puteau scoate picioarele. Nici o casă pentru adăpost, nici o cracă, nici un gătej pentru a aprinde un foc. Câteva sălcii umede steteau, pe ici pe colo, pe lângă nenumăratele smârcuri din regiunea Bărăganului. Și atât. Peste tot pustiu și jale.

În ștruri lungi destul de rărite, pe drumuri fără de sfârșit, se retrăgeau astfel trupele noastre întristate, posomorâte, cu ochii în pământ dar cu speranța umplând încă sufletul lor amar.

Deodată se auză tunul bubuind la dreapta sau la stânga. Un ordin. Trebuie să se susție lupta cutării divizii care este puternic atacată de inimic. Se anunțau oamenii de nouă jerfă ce li se cerea, și, ca prin farmec, cu toții se schimbau. Ridicau capul drept în sus, își dădeau căciula puțin pe ceafă, își pregăteau arma, își încercau baioneta, iubita lor baionetă, tovarăș scump și neprețuit, își numărau cartușele și cu toții, într-o clipă erau gata.

Și porneau cu ochii țintă în ochii șefilor și ofițerilor, cu fruntea încruntată și cu sufletul înrăit, cu arma înțepenită în pumn.

Vai de dușmanul ce le cădea în acel moment sub lovitură.

După ce și îndeplineau datoria, de a fi descurcat pe un camarad, pe unul care suferia tot ca și el, pe un frate de sânge, se întorceau iarăși la drum și se începea din nou retrageră și durerea.

Și așa zi cu zi și noapte cu noapte, fără întrerupere, luptând amarnic: la Ploești pe malul Prahovei, la Mizil, la Cricovul, la Amarul și la

miazăzi de Amarul, la Buzău, la Cislău, Armatele II, I și a apărării Dunării, s'au retras treptat-treptat, pe drumurile regulate, fără a se lăsa nici să fie tăiate, nici să fie nimicite, nici să fie chiar bătute. Trăsurile, tunurile, chesoanele au fost mai toate scăpate în această retragere, care pentru oricare altă armată s'ar fi schimbat în adevărat desastru, fără puțință de îndreptare.

A se face retragerea în lungul unei țării, de peste 350 km. când latul ei până la dealuri nu trece de 80 km. și când în tot lungul, dela Nord și dela Sud, dela munți și dela Dunăre, vin lovituri puternice, dela un inamic înveninat și cu mult mai numărös, fără a mai socoti pe acela care urmăreă direct; a se face retragerea prin locuri lipsite cu totul de drumuri împietrite, pe timpul ploilor când drumurile toate de peste câmp, ca și câmpul, se schimbau în mocirle cât vezi cu ochiul de întinse; a face retragerea sub amenințarea neînteruptă a inamicului, și fără nici un ajutor alături, din multele ajutoare promise de o lume întreagă; a face o astfel de retragere și a-și păstră curajul și a putea chiar să se mai dea lovituri inamicului când se făcea prea îndrăsneț, aceasta nu putea să o facă o armată de rând, ci numai o armată cu sufletul mare, leșită dintr'un popor plin de viață, care nu se lasă să fie zdrobit nici de durere nici de înfrângere.

Așa a fost armata română în prima parte a răsboiului.

A fost ingenunchiată, dar nu bătută; a fost înfrântă dar nu nimicită.

Colonel *C. Găvănescul*,
(Din Calend. «Regina Maria», pe 1918).

Aceiași poveste.

De câte ori vremea cu sânge ne-adapă
 Obida din cronica Țării,
 Aceiași poveste de veci se desgroapă
 Și strigă în noaptea uitării.
 Ea spune de oameni de câmp și de munte,
 De tine prostime săracă,
 Ursită să fereci din trupuri o punte
 Ce nu pot dușmanii s'o treacă.

De voi scriu moșnegii pe foi de ceasloave
 La fel își înșiruie slova,
 Neculce la carte și Vodă 'n hrisoave
 In țara de jos și 'n Moldova.
 E legea bătrână și legea-i păstrată
 Să dați voi pământului moaște,
 Căci multe potopuri hotarul arată,
 Dar zid numai unul cunoaște.

Așa ne păzirăți străvechea moșie
 Cu brațe de plug și de săpă,
 De-atâtea-ori moartă dar pururea vie
 Tot vișorul vostru o scapă.
 Și astăzi când moartea o simt la fereastră,
 Povestea aceeași rămâne:
 — Luați-o aminte boieri Dumneavoastră,
 Să știți să ne-o spuneți și, mâne!

Octavian Goga.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Barbu Stefănescu Delavrancea,
(născ. 1858, † 1918)

„Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei“.

De † Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Voevodul Ștefan-cel-mare al Moldovei stă, prin mintea și bărbăția lui, unul din cei mai vestiți stăpânitori ai lumii aceștia, și socot că fuse și cea mai mare căpetenie a trecutului nostru. Bătrânul Urechiă, făcând isvodul băta-liilor lui, le scoate la număr de trei-zeci și șase, dintre care: 2 înfrângeri și 34 de isbânzi. Despre el scrie doftorul Muriano senatului venețian că e: «un om prea înțelept, vrednic de toată lauda, tare iubit de supușii săi, pentru că este evlavios și drept, veghietor și darnic». Și când își dădu duhul la adânci bătrâneți, Urechiă cronicarul ne zugrăvește astfel mâhnirea norodului: «La moartea lui a fost multă jale și plângere a tuturor locuitorilor țării, că plângeau toți, ca după părintele lor, cunoscând toți că i-au scăpat de mult bir și apăsare».

Voevodul Ștefan fu mic în trup, ceva mai scund (mărunt) ca oamenii de mijloc. După un svon, păstrat și astăzi, ar fi fost așa de scund, că n'ar fi putut să încalece calul, fără ca altul să-și plece spinarea piuliță, ca el să-și pue piciorul și să se salte în șea. Oricum, a fost departe de a fi zidit ca un uriaș. Și cu adevărat că ostașii și plăeșii lui au fost cu mult mai voinici decât el. Dar cine s'ar fi potrivit la curaj cu

ăcest Voevod? Nimeni, căci în nimeni nu sălăşluia, în cogeamitele lor trupuri, un suflet așa de mare cât fu cuprins în micșorul lui trup. Chiar pe atunci, când s'ar crede că puterea firească a ostașului eră hotărâtoare, tot sufletul eră hotărâtor. Credința, îndrăzneala, agerimea, iuțeala și furia cu care se izbiau pentru pricina scumpă, pentru lege și pentru pământ, (în, fără îndoială, de sufletul iar nu de leșul (trupul) lor.

Par'că zărește pe sfântul Voevod!

Din vârful unei movili, privește încăerarea încheștată, cu ochii săi cenușii și ageri. Aci se luminează la chip, aci se posomărește, după cum se clătină soarta, cumplită și nestatornică, a bătălii, întorcându-și fața la Moldoveni ori trecând o clipă de partea necuraților. Dă porunci. Găsește gândul care merge la inima a lor săl. Strigă ca un leu rănit. Îmbărbătează. Se frământă și și șterge cu năframa sudoarea de pe frunte. Ii auz răsuflarea deasă și îndesată. Ii văz coșul pieptului umflându-se și scâzând. Mâna lui dreaptă înfiptă pe mânerul paloșului, scuturându-l de pulpa piciorului. O aripă a plăeșilor se moaie. Dau îndărăpt. Porunca lui nu mai slujește. Scrașnește din dinți. Cere calul. Incalecă. Dela vorbă la faptă. Face o cruce. Infige pintenii în burta calului. Trage paloșul și se aruncă în fruntea mulșimii prididite. Dă un chiot. Paloșul lui ca un fulger. Izbește,

scapără și culcă în țărână pe haini. Deschide
 părții pe unde trece. Moldovenii, uimiți o clipă
 își strâng puterile câte le-au mai rămas. Năvă-
 lesc pe urmele Domnului lor. Li trec înainte.
 Se înfig în dușmani cu răcnete de nădejde.
 Încăerarea e cumplită. Ștefan, Domnul biruin-
 țelor, se întoarce găfăind pe înălțimea de unde
 privise. De pe paloșul lui încruntat picură șiroaie
 calde și roșii. Un moșneag, bi-vel-vornic, i-l lim-
 pezește cu un ștergar vârgat la capete cu dung
 civite și gălbioare. Oastea păgânilor e risipită.

Și cu adevărat, slaba noastră închipuire
 nu poate să zugrăvească priveliștea măreață a
 eroului despre care Urechia scrie că «la lucrur
 de războaie meșter, unde vedeă nevoia însuș
 se vâra, că văzându-l ai săi să nu înderăpteze»
 Adecă: «să nu dea îndărăt».

El cunoștea pământul Țării din fir a păr
 codrii, dumbrăvile, apele, înălțimele, văile, dru-
 murile și potecile. Se folosiă de dâmburi, de
 coclauri, de cline, de poale mlăștinoase, de pă-
 mânt mișcător și acoperit cu verdeață. El atrăgea
 pe dușman după el. Il înfundă în strâmtoni de
 văi unde nu-și putea răsfiară numeroasele oști.
 Il luă la harță de pe înălțimi, din vâgăuni și
 din hățișuri. Il osteniă din coaste și-l izbiă
 strașnic din față. Și nu-i da pas să se reverse.
 Piepturile Moldovenilor săi se rânduiau ca un
 opust în gâtul văii și împotriva șuvoiului.

Dar ce va să zică cuvintele bătrânului crohicar că stă la pândă și unde «vedea nevoia», se aruncă el însuși, în învălmășală, ca văzându-l ai săi să nu dea înapoi? — Eră vr'un meșteșug? O asemenea pornire ține mai mult de vitejie decât de meșteșug. El nu se știa nădrăvan, nici fermecat, ca eroii din basme. Ci om, cu toate lipsurile legate de o mână de țărână. El nu eră nici năprasnic ca un urmaș al său la scaunul domnii, Ion Vodă-cel Cumplit. Eră micuț, și racila (rana) dela gleznă, dobândită la impresurarea Kilii, nu i s'a închis toată vieața, căci s'o vindece n'avu popas. Firește că, el, își da bine seama că despre partea trupului eră om ca toți oamenii, și chiar mai puțin ca toți oamenii. Dar teama de a nu pierde bătălia, rușinea și frica, că el, ocărmuitorul neadormit al norodului, ar putea, într'o clipită de netrebnicie, să-și uite de partea sufletului falnic și neperitor il hotărăsc și l'asmut ca să-și primejduiască stârvul pentru a-și scăpa sufletul cu slava lui obișnuită.

El cumpănește ce ar avea de pierdut și ce ar avea de câștigat. Intre o vieață de mortăciune și o vieață de măreție, sufletul lui nu stă la cumpănă. A judecat. Ș'a ales. Apoi, judecata a încetat. La noroc. De aci încolo e un vârtej în haosul țipetelor, al durerilor și al morșii. Și norocul i-a zâmbit pururea, căci l-a

cercat cu socoteală. Numai când n'avea încotrîo,
da drumul firei lui «iute la mânie». Ștefan-cel-
Sfânt și Mare a înțeles mai limpede că oricare
cârmuitor de neamuri, că de pe scaunul Dom-
niei «nu se poate pogori decât în mormânt».

Calend. «Regina Maria», pe 1918.

Imnul unirei.

Pe al nostru steag e scris unire
Unire 'n cuget și 'n simțiri
Și sub mareața lui umbrire
Vom înfruntă ori-ce loviri.
Acela-'n luptă grea se teme
Ce singur e rătăcitor,
Iar noi uniți în orice vreme
Vom fi, vom fi învingători.

Am înarmat a noastră mână
Ca să păzim un scump pământ,
Dreptatea e a lui stăpână
Iar domn e adevărul sfânt.
Și 'n cartea vecinicieii scrie,
Că țări și neamuri vor perî,
Dar mândra noastră Românie
Etern, etern va înflori.

Invingători, cu verde laur
Noi fruntea nu ne-o 'mpodobim,
Nici scumpele grămezi de aur
Drept răsplătire nu dorim.
Știind că 'n viața trecătoare
Eterne fapte-am împlinit
Și chinul morții 'ngrozitoare
Bogat, bogat e răsplătit.

A. Bărseanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Constantin Istrati,
(născ. 1854, † 1918).

Cercetașii români.

În vechiul Regat s'a înființat încă înainte de începerea războiului din urmă, o însoțire la tinerilor sub conducerea Alteței Sale Regale Principele Moștenitor *Carol*. Scopul acestei însoțiri este întărirea trupească și sufletească a tinerimei.

Iată, care sunt regulile sau legile Cercetașilor români:

1. Cercetașul își ține totdeauna cuvântul.
2. Cercetașul nu minte; el e curat în gând, în vorbă și în faptă.
3. Cercetașul e voios și plin de însuflețire în orice clipă a vieții.
4. Cercetașul e viteaz, se încrede în puterile sale și caută să iasă cu vrednicie din orice încercătură.
5. Cercetașul își îngrijește corpul și duce viața sănătoasă.
6. Cercetașul nu face nici o deosebire de credință, de clasă socială și de avere.
7. Cercetașul e cuviincios cu toată lumea și ascultă pe cei ce-l sfătuiesc de bine.
8. Cercetașul respectă părerile altora și își ia răspunderea faptelor sale.
9. Cercetașul e iubitor de învățătură și învață la rândul-i pe alții.
10. Cercetașul e muncitor și econom; el respectă munca și avutul altuia.
11. Cercetașul e bun cu animalele, îi plac florile și cercetează natura.
12. Cercetașul se silește să facă în fiecare zi o faptă bună oricât de neînsemnată ar fi ea.

Costea.

Vine Costea din războiu,
 Și cu el vin alții doi.
 Fața arsă, trupul supt,
 Straiul colbuit și rupt.
 Dar de multă voie bună
 Sună codrii și răsună.
 Cel mai tânăr chiotea :
 « Alelei, puicuța mea !
 De m'aș mai vedeà acasă,
 Mire eu și tu mireasă ! »
 Cel mai vârstnic dintre ei :
 « Dragi bujori, copiii mei !
 Știu că-mi es mereu în drum
 Doar mă văd acum-acum ! »
 Doi cântau, cel mal vuià ;
 Costea, el tăceà-taceà.
 « Alelei, tu Costea, frate,
 Spune-ne, ce gând te bate ? »
 « Măi fărtăși, nu-mi aflu rost ;
 Vesel eu ca voi am fost.
 Mă gândeam la maica, biata,
 Eu în foc, sub cruce tata. —
 Și deodat' așa din drum -
 M'a prins jalea nu știu cum !
 Voe rea să nu vă facă :
 Mi-a venit, și o să-mi treacă ! »
 Cei doi cântă, codru sună,

Și tustrei merg împreună.
 Când ajung la moara-nouă,
 Calea lor se face-n două.
 Doi pe râu în jos s'au dus,
 Costea, el pe râu în sus.
 Singur, și pustiu ce-i malul!
 Și-ndemnă cu vorbe calul:
 «Sboară, murgule, cu mine!
 Sboară, că să sbor îmi vine!
 Tânăr ești de patru ierni,
 Câmp ai larg, să mite-așterni.
 Nu te opri, fârtate drag,
 Până la măicuța'n prag!»
 Și cu murgul el vorbea,
 Murgul treaz înțelegea.
 Gândul tulgeră cu sborul,
 Dar mai fulger sboară dorul.
 Sboară calul rândunel —
 Costea tot cu jalea 'n el.
 Când a fost pe la răstoace,
 Ochiul stâng a prins să-i joace.
 În sat Costea când intră,
 Cucuvaia 'n turn cântă.
 Iar când a bătut la poartă,
 Măsa 'n casă caldă-moartă!...
 Cât a plâns cu ochi merei
 Așteptând copilul ei!
 Și n'a fost nici mângâiată
 De a'l vedeà măcar odată! —

Și prin noapte 'n capul gol
 Costea 'n mijloc de ocol,
 Să-și mai stângă 'n vânt afară
 Capul foc și gândul pară.
 El sub tunetul de tun
 S'a bătut ca un nebun.
 Parcă de-și iușia el pașii,
 Mai curând periau vrășmașii.
 Și-l mână un singur gând,
 Să se 'ntoarcă mai curând.
 Și la ce? Pustiu și ghiață!
 Măsa 'l mai șineă 'n viașă
 Când eră sub plumbi și jum,
 Numai ea! Si-acum-acum?...
 De-ar începe iarăși loiul,
 Ah, de-acum de-ar fi războiul!

G. Coșbuc.

Vorbe înțelepte.

Pe cât este de greu săracului a trăi, atât este de greu bogatului a muri.

Dacă tavanurile temnițelor ar fi mai sus ridicate, ar încăpea și oamenii mari.

Norocul e frate bun cu nebunii.

În urma strălucirii — ată umbra pitulată.
 (Alexandru).

Inainte de Adunarea dela Alba-Iulia.

Comitetul executiv al Partidului național român din Ungaria și Transilvania a ținut la 12 Octombrie 1918 la Oradea-mare, sub prezidiul d-lui deputat dietal Dr. Teodor Mihali, o ședință în care după o temeinică considerare a situației interne și externe, a convenit unanım în următoarea declarațiune *făcută*, din încredințarea Comitetului de către d-l deputat *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, în dieta din Budapesta la 5/18 Octombrie 1918.

«In fața situației create prin războiul mondial, Comitetul executiv al partidului național român din Ungaria și Transilvania, ca organismul politic al națiunii române din Ungaria și Transilvania stabilește că rezultatele războiului verifică desideratele seculare ale națiunii române relativ la deplina sa libertate națională.

In baza acelu drept firesc, că fiecare națiune are să hotărească singură asupra sorții sale, drept pe care l-a recunoscut acum deja și guvernul Ungariei prin oferta Monarhiei relativ la armistițiu, dorește națiunea română din Ungaria și Transilvania să facă uz de acest drept și în conformitate cu acesta reclamă pentru sine dreptul: ca pe deplin liberă și la adăpostul oricărei influențe streine, singură să hotărască asupra plasării sale instituționale de stat și asupra raportului său de coordinație între națiunile libere.

Organizația națională a națiunii române din Ungaria și Transilvania nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și guvern de a se considera Reprezentanța Națiunii române și

nu recunoaște dreptul nici unui factor strein de sine, a reprezentă la congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Transilvania, pentru că apărarea acestor interese o poate încredința numai factorilor designați de propria Adunare națională.

Afară de organele ce se vor autoriza de Adunarea națională sau din sinul propriu, de prezent de Comitetul executiv al Partidului național român, nimeni altcineva nu poate fi îndreptățit, ca în afaceri relativ la poziția politică a acestei națiuni, să susțină tratative și să aducă hotărâri și prin aceasta declarăm toate acele hotărâri și transacții, cari s'ar aduce fără concursul acestora, ca nule și neobligatoare pentru Națiunea română.

După suferințe și lupte seculare, așteaptă și pretinde Națiunea română din Monarhia austro-ungară afirmarea inalienabilelor și imprescriptibilelor sale drepturi la deplină viață națională».

Proclamarea unității noastre naționale.

Marea Adunare Națională dela Alba-Iulia, prin glasul alor a sută de mii de Români, decretează alipirea la România, pentru vecie, a Ardealului, Banatului și teritorului româneșe din Țara Ungurească.

«După ce neamul românesc de dincoaci de culmile Carpaților a urcat de zece veacuri și mai bine, cu răbdare de Crist, drumul greu al Golgotei, ziua de 1 Decembrie 1918 l-a făcut părtaș învierii de veci. Ziua aceasta rămâne de-

acum până la sfârșitul veacurilor zi memorabilă în istoria neamului românesc, căci în această zi s'a desăvârșit unitatea națională a Românilor, în această zi s'a pus temelie statului național: România Mare. Glasul conștiinței, sub spuză în sufletele românești, a isbucnit cu vehemență și a grăit lumii întregi.

Abia se 'nfiripase cu câteva săptămâni înainte organizarea poporului românesc de dincoaci de Carpați, scrisori pline de duiosie ni-au adus sufletul conștiinței naționale, cu o putere, cum n'o bănuiam în sufletele celor dela granițele etnice. Românii din comitatul Ugocia roagă Consiliul național român central, ca la timpul său să nu-și uite de cele opt comune fruntașe, curat românești, cu peste zece mii de locuitori, cari comune dealtcum sunt în continuitate cu masa mare a românismului. Românii din Bănat vin la Alba-Iulia în număr impunător, îndurând toate piedecile ce li-au gătit streinii de neamul nostru, ca să realizeze alipirea la România Mare a întregului ținut între Murăș, Tisa și Dunăre. Românii din Maramureș, îndurerați de cuvintele «pân' la Tisa», cer cu tărie ca granița de miazănoapte a României Mari să treacă și peste Tisa, căci nu vor să rămână orfani, lipsiți de brațele calde ale mamei. Bihorul unde lucrase mai mult sistemul întunerecului și al părăsirii, a venit cu caldă inimă din toate colțișoarele, să ducă la periferii o părticică din lumina învierii pregătitoare pentru înălțare. Și toți, din cele mai îndepărtate periferii, au venit, ca după praznic să se 'ntoarcă în sfârșit «acasă».

Glasul constiinții a grăit în sărutările ce și au dat, sus pe podiu, în clipa mare, arhieriei

âmbelor confesiuni, căci sunt în primul rând Români; — în îmbrătoșarea înduioșătoare a dlor Dr. I. Suciuc și P. Halippa, căci basarabeni, transilvănenii, bucovinenii sunt toți Români. Glasul conștiinței a grăit în declarația dlui Jumanca, că principiile lor socialiste nu esclud sentimentul național, fiind social-democrații în priuul rând Români.

Lacrămile oratorilor în marile clipe, când s'a înfăptuit crezul național al tuturor Românilor și lacrămile celor de față, când oratorii au atins strunele ce vibrau în suflete, aceste lacrimi de bucurie, de când neamul nostru a luat ființă pe aceste plaiuri — au fost manifestarea cea mai curată a conștiinței naționale.

Liberi, s'a descătușat și sufletul nostru, și conștiința, sub spuză pân'acum, a grăit. A grăit întregei lumi, cu putere, pentru că e glasul conștiinței unui neam de 14 milioane.

Din «*Românul*».

Hotărârile Adunării dela Alba-Iulia.

I. Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1918 decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România. Adunarea națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al Națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Murăș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus-indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal,

III. În legătură cu această ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român Adunarea națională proclamă următoarele :

1. Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judecă în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egala îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.

3. Înființarea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe, ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire; libera propagandă a tuturor gândirilor omenești.

5. Reformă agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creieze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât, cât să o poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de-o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, cari sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune do-
 linței sale, ca congresul de pace să înfăptuiască
 comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca
 dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru
 toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în vi-
 tor să se elimineze războiul ca mijloc pentru
 regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare na-
 țională salută pe frații lor din Bucovina scăpați
 din jugul monarhiei Austro-Ungare și uniți cu
 țara mamă România.

VI. Adunarea națională salută cu iubire și
 entuziasm liberarea națiunilor subjugate până aci
 în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile:
 ceho-slovacă, austro-germană, jugo-slavă, polonă
 și ruteană și hotărește ca acest salut al său să
 se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se în-
 chină înaintea memoriei acelor bravi Români,
 cari în acest războiu și-au vărsat sângele pentru
 înfăptuirea idealului nostru murind pentru li-
 bertatea și unitatea Națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mul-
 țumitei și admirațiunii sale tuturor Puterilor a-
 liate, cari prin strălucitele lupte purtate cu cer-
 bicie împotriva unui dușman pregătit de multe
 decenii pentru războiu, au scăpat civilizațiunea
 din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afa-
 cerilor națiunii române din Transilvania, Banat
 și Țara-Ungurească Adunarea națională hotărește
 instituirea unui Mare Sfat Național Român, care
 va avea toată îndreptățirea să reprezinte Națiu-
 nea română oricând și pretutindeni față de toate
 națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile, pe
 cari le va afla necesare în interesul Națiunii,

Marele Sfat Național.

Marea Adunare Națională dela Alba-Iulia a ales *Marele Sfat Național*, investit cu puterea să lucreze și să vorbească în numele întregului neam românesc din Ardeal și celelalte ținuturi desfăcute de Ungaria și unite cu România veche.

Marele Sfat Național a fost compus din 130 membri, din toate cele 26 comitate încorporate României, din 20 reprezentanți ai socialiștilor români, din arhieriei, prepoziții capitulari, vicarii, arhimandriții și protosincelii noștri.

Pentru completarea de mai târziu s'a rezervat dreptul de opțiune pentru cine se va anunța din altă parte.

Marele Sfat Național și-a ales de *prezident* pe dl *Gheorghe Pop de Băsești*, care a prezidat și Marea Adunare dela Alba-Iulia, *vice-prezidenți* pe: P. S. L. episcopii *Dr. E. M. Cristea* și *Dr. Iuliu Hossu*, și pe domnii *Andrieu Bârseanu* și *Dr. T. Mihali*; iar de *notari* pe domnii: *Dr. Silviu Dragomir*, *Dr. Caius Brediceanu*, *Dr. Mihaiu Popoviciu*, *Dr. Gheorghe Crișan*, *Ghiță Pop* și *Traian Novac*.

Consiliul Dirigent Român.

Marele Sfat Național a ales din sinul său *Consiliul Dirigent Român*, constător din 15 membri, care s'a constituit în modul următor:

Dr. Iuliu Maniu: președinte și interne;
Dr. Alexandru Vaida: externe și presă;
Vășile Goldiș: instrucție și naționalități;
Dr. Victor Bontescu: agricultură și comerț;

Dr. Romul Boila: comunicație;

Dr. Aurel Vlad: finanțe;

Dr. Ștefan C. Pop: războiu;

Dr. Aurel Lazar: justiție;

Dr. Emil Hațiegan: codificator în secția
justițiară;

Dr. Ioan Suci: codificatorul dreptului pu-
blic și organizatorul constituantei;

Ioan Flueraș: sociale;

Vasile Jumanca: industrie;

Dr. Vasile Lucaciu, *Dr. Valer Braniște* și
Octavian Goga fără resort.

Noi vrem unirea tuturor...

Prin sânge cald, prin foc și fum,
Dreptatea s'a pornit la drum,
În straie rupte, și-a venit
Pe-un cal, din viscol plămădit,
La poarta mea, și mi-a șoptit;
«*E ceasul sfânt mântuitor,*
Jurați unirea tuturor!»

«Jurăm!» răspund din codrii-atunci
Robiții milenarei munci;
«Jurăm!»! răcniră cei legați
Și 'n fiară grele ferecați;
Carpății chiamă frați la frați:
«*Sub steagul nostru treicolor*
Jurăm unirea tuturor!»

Pământ, cu sânge scump udat,
De mii de mame sărutat,
De azi nepoții lui Traian
Se smulg din mână de dușman;

Și 'n loc de negre pușcării
 De furci și triste bălării
 Altare sfinte-or înflori:
*«Sub steagul nostru treicolor
 Jurăm unirea tuturor!»*

Dela Abrud, de prin Albac,
 Din Tebea, unde moaște zac,
 Din câmpul Sfintei Libertăți,
 Din cel Bănat, cu bunătați,
 Veniți la praznic, mici și mari,
 Voinici, cu piepturile tari,
 Eroii noștri legendari:
*«Sub steagul nostru treicolor
 Noi vrem unirea tuturor!»*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și, când sub geana zorilor
 Incinge-om hora horilor
 Crăiesei sărbătorilor:
 Cu ochii umezi, fericiți,
 In dragoste să-i învăliși
 Și-o clipă veacuri să trăiți:
*«Sub steagul nostru treicolor
 Jurăm unirea tuturor!»*

Străinii, cari ne-or fi văzând
 O inimă, un dor și-un, gând:
 Bătrâni, la față 'mbujorați,
 Feciori, ca leii de bărbați,
 Pe toții Români-odată frați:
*Ș-or pune jurământul lor
 Sub mândrul nostru treicolor!*

Tu, Doino, veselă zimbești,
 Cu ochi sfioși la cer privești,

Cu tine toți eroii vin.
Să mulțumim, să-l preamărim
Pe-al bunilor stăpân divin:
«*Sub brațu-i sfânt, ocrotitor*
Serbăm unirea tuturor!»

Topiți, Carpații se deschid
De veci, de veci. ș-om face zid
Ca stânca sură de granit
Acestui neam nebiruit,
Sosit-a ceasul mult dorit:
«*Cântați unirea tuturor*
Sub mândru nostru treicolor!»

Eroi căzuți la Doberdo
Martiri veți fi de-acî încolo,
Ivangorodul blestemat
În sânge de român scăldat
Născu minunea ce-am visat:
«*Sub steagul nostru treicolor*
Jurăm unirea tuturor!»

Ales. Munteanu al lui Vasile.

Vorbe înțelepte.

Meritul, arareori e recunoscut și mai arareori răsplătit.
(*Carmen Sylva*).

*

Femeia râde când poate și plânge când vrea.

*

Credinciosului nu trebuie să-i dovedești necredinciosului nu-i poți dovedi.

Wilson.

(Prezidentul Statelor-Unite-Nordamericane),

cel mai vestit om din zilele noastre, părintele cuvintelor nemuritoare cari sunt: *dreptul de liberă dispunere, de liberă ocârmuire* a popoarelor, cuvinte, cari sunt temeiul înălțării noului edificiu de viață națională liberă pentru toate neamurile de pe pământ.

Wilson este privit cu drept cuvânt de omenime ca un profet și mântuitor; pentru că atunci, când a văzut, că numai singur cuvântul nu e de ajuns ca să se înlătore tirănia și să triumfe libertatea, ș-a trimis milioanele de soldați pe câmpurile de luptă europene, îngrășate cu potop de sânge, și arma lor puternică a făcut să biruie cuvântul evangheliei.

Pe la jumătatea luni Decembrie 1918 Wilson a venit însuși în Europa, ca să prezideze Conferența de pace, dela care neamul nostru așteaptă cu încredere pecetluirea tuturor dorințelor sale îndreptățite.

Temelia tratatelor de pace.

Temelia tratatelor de pace o formează cele 14 puncte ale lui *Wilson*.

Ele sunt pe scurt următoarele:

1. Abandonarea diplomației secrete și a convențiilor secrete.
2. Deplina libertate a navigațiunei pe Mări.
3. Egalitatea comunicațiunei comerciale a statelor între sine, cu deplina excludere a tuturor măsurilor prohibitive.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Wilson,
Prezidentul Statelor-Unite-Nordamericane.

4. Reducerea înarmărilor la minimul necesar pentru susținerea ordinii interne.

5. Rezolvirea chestiilor coloniilor, ca să corespundă pe deplin intereselor populației proprii, având să se echilibreze interesele bine-priecute ale indigenilor cu postulatele juste ale guvernelor.

6. Evacuarea tuturor teritoriilor ocupate ale Rusiei, dându-se deplină libertate populației rusești să decidă independent și neinfluențat asupra organizării sale.

7. Evacuarea și restabilirea Belgiei, fără nici o restrângere a suveranității ei.

8. Restituirea întregului teritor francez ocupat și restabilirea teritoriilor ocupate. Nedreptatea făcută de Prusia la 1870-1 trebuie reparată. (Retrocedarea Alsaciei-Lorenei).

9. Rectificarea granițelor italiene după liniile evidente etnografice.

10. Garantarea dezvoltării libere autonome a popoarelor din Austro-Ungaria.

11. Evacuarea României, Sârbiei și Montenegrului, restabilirea teritoriilor ocupate. Sârbiei trebuie să i se asigure o eșire la Mare, iar raportul dintre diferitele popoare balcanice are să se stabilească prin înțelegere reciprocă între liniile istorice date, garantându-se deplina independență a acestor state.

12. Garantarea suveranității pentru partea turcească a imperiului otoman, având a se asigura deplina autonomie celorlalte naționalități. Dardanelele au să fie libere pentru toate națiunile pe lângă garanții internaționale.

13. Reînființarea statului independent polonez, cuprinzând toate teritoriile locuite de Polonezi, asigurându-le eșire la Mare.

14. Instituirea societății mondiale a popoarelor, având a se asigura prin garanții reciproce integritatea teritoriului și independența politică tuturor națiunilor mari și mici deopotrivă.

Scut și armă.

De George Coșbuc.

Domnul sfânt să ne iubească,
 Și-al său Duh ocrotitor
 Plin de pace să plutească
 Peste țara românească
 Și-al Românilor popor!

Noi prin vremi ce ne 'ncercară
 Altă armă n'am avut
 Numai dragostea de Țară
 Ce strămoșii ne lăsară
 Și pe Sfântul Domn de scut.

Dar ne-a fost destul atâta!
 Fruntea sus, voi frați ai mei!
 Astfel Cerul hotărât-a
 Să se înalțe amărâta
 Țară prin puterea ei!

Mai fățiș, mai fără veste
 Ne-ați lovit dușmani de voi!
 Dar ce-a fost, a fost poveste!
 Dragostea de țară este
 Și mai tare-acum în noi.

Și de cine ne-o fi teamă!
Mult a fost să vă răbdăm,
Nebăgați de voi în seamă —
Astăzi știți voi cum ne chiamă,
Dacă nu, să vă învățăm

Numai Domnul ne iubească
Și-al său Duh ocrotitor
Plin de pace să plutească
Peste țara Românească
Și-al Românilor popor!

Hora celor patru frați.

Cântăreți de zări albastre   Moldoveanul cu Munteanul
Harfele le înstrunați,   Dezrobesc pe Dobrogean,
P'ână'n stepele silăstre   Scapă-apoi Basarabeanul
Imnul re'nvierii noastre   Frângând lanț Bucovineanul
Să răsune din Carpați.   Vin' la fratele-Ardelean.

Să vestească în fanfară
Că Românul a'nviat,
Și ce moșii scumpi visară:
O coroană și o țară,
Brațul nost a'ntruchipat.
Dela Tisa pân' la Mare
Horă largă au întins,
Sună munții de cântare,
Crește hora tot mai mare
Frații toți azi s'au cuprins.

Frații cari în grea robie
Au gemut, lanțul și-au frânt,
Gloria străbună'nvie
Și-astăzi Marea Românie
Iși înalță steagul sfânt.
Iar de sus Dumnezeu sfântul
Lung privește spre Carpați:
«Neam român tu ai cuvântul
Azi să-ți stăpânești pământul:
Toți uniți cei patru frați!»

Căci a răsărit nou soare
Pe pământul strămoșesc,
Nu mai dănuiesc hotare,
La mareața sărbătoare
Patru frați se întâlnesc.
Instrunați a voastre lire
Cântăreți și înțonați
Intr'un gând, într'o simțire,
Intr'un glas, într'o unire
Hora celor patru frați.

Emil A. Chiffa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Generalul Foch,
Comandantul Armatei Aliate, impunătorul păcii.

Povestea vorbii.

Doi pretini împreună pe drum călătorind,
 Un urs le eși 'nainte, cu groază spre ei viind.
 Unul dintr'ânșii de frică, văzând ursul furios,
 Se suî și se ascunse, sus într'un copac stufos;
 Celalalt într'acest pericol singur dacă s'a văzut,
 S'a 'ntins la pământ îndată și în mort s'a prefăcut.
 Ursul dar, totdeodată asupra lui cum sosi,
 Pe la nas, pe la ureche, se plecă al mirosi;
 Iar el își ținu suflarea, să nu simță că e viu,
 Că ursul mort nu mănâncă, după cum zic cei ce știu.
 Și așa de mort gândindu-l, cum stă nesuflând lungit
 Nici decum neatingându-l, l-a lăsat și a fugit;
 Iar pretinul său, din copacul cel stufos,
 După ce se duce ursul, l-a întrebat dându-se jos:
 Ia spune-mi măi frățioare, ursul ce lucru-ți șopti,
 Când se puse la ureche-ți și începū a hohoti?
 Mi-a poruncit, el răspunse, să țiu minte, să păzesc
 Și cu un prietin ca tine să nu mai călătoresc.

Vorbe înțelepte.

Dacă nu poți produce alte dovezi, îngă-
 due dovezile ce ți se aduc.

*

Nu e destul să trăești în lume și între
 semenii tăi, ci trebuie să fi și folositor lumii și
 semenilor tăi.

*

Femeia gândește cu inima, iar bărbatul
 gândește cu capul.

Ce-i caracterul?

E *ceva* cu mult mai însemnat, decât să-l poți îmbrăca tot în cuprinsul strâmt al vorbelor. Numai omul, începând dela naștere și până la moarte cu toate gândurile, cu toate vorbele, obiceiurile și faptele lui mari și mici, poate arăta, desvâli *Caracterul; caracterul e însuș omul*, (înțelegând partea sufletească).

Nu e unul și acelaș, ci sunt atâtea caractere, câți oameni, asemănându-se unul cu altul, numai în parte, mai mult sau mai puțin sau deosebindu-se atâta în cât în graiul de toate zilele auzim chiar de: *om fără de caracter*, spre deosebire de *omul cu caracter*, sau de *caractèr* (apasă pe partea din urmă a cuvântului). Dar aceasta nu însemnă, că ar fi oameni cu și fără de caracter, ci numai, că sunt oameni cu *caracter bun*, cărora le zicem și numai *caractere*, și oameni cu *caracter rău*, sau înfierându-i *fără caracter*.

Comoara cea mai aleasă a cuiva e tocmai caracterul (vorbim de aici înainte numai de caractere bune), și celce are această avere, demulțori ajunge la atâta mărire, vază, și putere, că pare cap încoronat, cu toate că de-l vei caută se poate întâmplă să nu găsești ban nici ceva asemănător pe sufletul lui. El e o putere tainică în om, care străbate prin toți cei din jurul lui ca o schinteie dumnezească, îndreptându-le privirile și încrederea oarbă spre celce-l are. E încheșat din două părți: din una moștenită prin naștere dela părinți ori chiar dela moși-strămoși (aceasta e partea care trage în cumpănă când judecăm pe cineva, că e din neam bun, sau din

neam de nimic); și alfă, care se câștigă prin viață dela naștere, trecând prin casa părintească, prin școală, printre oameni, prin școala grea a vieții, și până la moarte. Cea moștenită nu se schimbă deloc, dar, cu mari sforțări, poate fi tăluită, acoperită, amuțită, dacă îngrijim și creștem bine partea adoua a caracterului, care învelește ca o coajă binefăcătoare pe cea dintâi. În clipe de uitare de sine, la mânie, la bucurie, în fericire ori în năcaz mare însă — mai totdeauna izbucnește, și încă cu putere mare, partea moștenită a caracterului, și în asemenea momente omul dintr'o dată își poate dărâma întreaga cinste, întreagă părerea despre caracterul, la care a ajuns poate prin o creștere norocoasă, îngrijind, și plivind multe buruieni din partea a doua a lui. — Tocmai din această împrejurare, e așa de greu să vorbești despre caracter, și totdeauna e prea de vreme a spune ceva holărât despre caracterul cuiva înainte de moarte.

A fi caracter, dacă nu ești, e poate cel mai greu lucru, dar nu e peste putință. Controlându-te des, încontinuu, cumpătându-te, cumpămindu-ți fiecare pas, stând pe picioarele tale, și făcându-ți cu sfințenie datorința, — ajungi unul dintre caracterele, cele mai bine văzute. Avem o pildă vie în renumitul Benjamin Franklin, despre ce poate omul cu voința sa.

O părere greșită a multora e că pot fi mari, numai dacă fac fapte mari. O, acestea-s atâta de rare, și nu tocmai și totdeauna de aceeaș natură, ca în adevăr să te faci mare. Au fost oameni genii, cu minte scăpărător de mare, au scris lucruri mari, au făcut poate chiar fapte mari, și totuși caractere n'au fost. Și au trăit și

Generalul Berthelot,

Reorganizatorul armatei române după retragerea în Moldova.

trăiesc oameni cu avere multă, neam de neamul lor au fost bogați, — și totuși caractere n'au fost și n'au dat. Oamenii demulte ori s'au ferit de ei. Și iarăș am văzut oameni săraci, ca Benjamin Franklin, ajungând să conducă mulțimi, să îndrume o lume, — pentrucă au fost caractere, și-a împlinit datorința față de Dumnezeu, față de aproapele, de fratele său și față de sine însuș cu atâta curățenie, în cât lumea a văzut în ei conducători vrednici, vrednici fii ai lui Dumnezeu, și și-au plecat inimile și și-au așternut viețile înaintea lor. Și acești oameni poate n'au săvârșit fapte mari ca alții, ori și de-au săvârșit nu cu atâta șgomot. Lumea însă a văzut altceva la ei, au văzut sfințenia, cu care și împlinesc micile fapte, faptele zilnice, pentrucă caracterul omului, nu se cunoaște din cele mari, ci din cele mici și neînsemnate, din acele lucruri, la împlinirea căroră nu lucră totdeauna mintea și teama de judecata aspră a oamenilor, ci numai caracterul, numai firea ta de om.

Cumințenia și averea pot minună pe cineva, îl pot orbî pe-o clipă, dar nu îndeamnă pe nimeni să se pue la adăpostul iubirii acelor ce au aceste daruri; caracterul dimpotrivă împrăștie un aier de iubire, un soare blând de dreptate, care te apropie fără a aveă tărie să te împotrivești. Până când cele dintâi orbesc și te miră, cel de-al doilea (caracterul) stăpânește; până când în fața celor dintâi stai zăpăcit, celui din urmă îi urmezi fără murmur. Aici lucră inima și lucrurile mari de viață, totdeauna pornesc din inimă. În caracter zace tănuită o putere atâta de mare, încât celce o are nu se îngrozește de nimic, nu se codește dela nimic, de i-ar cere

chiar viața, ba-i pare dulce moartea. Priviți acei mucenici, cum mor cu zimbetul pe buze. A fi caracter înșamnă a fi gata totdeauna de o jertfă cât de mare. — Nu-i mirare dar, că lumea cere mereu caractere, și ele-s așa de puține.

O zicătoare veche de-a Inzilor (Indienilor), zice:

Acela ce și 'n fericire
Nu-și perde capul, și-i cinstit,
Celce rămâne umilit
Când are avere și mărire,
Și acele-și ține jurământul
Și față cu dușmanii săi:
Tu dă-mi tovarăși pe acești trei,
Și-ți biruesc cu ei pământul.¹

Și în adevăr așa e! Acestia-s caractere.

Pentruca să fii caracter n'ai lipsă de carte multă, de școală, de cumințenie prea mare. Mulți dintre bătrâni, dintre strămoșii noștri, nu știau nici măcar să-și iscălească numele, și totuși au fost caractere. Îți trebuie numai inimă multă, inimă mare, inimă iubitoare pentru toți oamenii și pentru toate lucrurile. Să-ți împlinești chemarea ta de om adevărat, să-ți faci datoria, așa *ca să nu fi dator nimănui cu nimic, fără numai cu a ne iubi unul pe altul*, cum zice sf. Apostol Pavel.

Nici averea nu e o parte, fără de care să nu poți fi caracter. Ba dimpotrivă mai des e chiar o piedecă. Cu ea adeseori e împreună destrăbălarea, mândria neiertată și jignitoare, gugușmănia cum i se mai zice, și tot neamul

¹ G. Coșbuc: Antologie sanscrită. Bb. p. t.

păcatelor, și e cunoscută vorba, că frâul bogă-
tului e prea slobod. Caracterul tocmai prin stă-
pânirea de sine, prin înfrânarea patimilor, și prin
delăturarea scăderilor, ce le avem, ajunge stăpân
pe lumea dimprejurul său. Nu-ți trebuie decât
silință, cumpătare și cinste, ca să stai deasupra
multor oameni și a multor bogățani. Pentru că,
și cum am spus, *caracterul e bogăția cea mai
aleasă*, pe care n'o poate lua și nu ne-o poate
da nimeni, decât noi înșine după Dumnezeu.
Pot înrâuri asupra lui toate, lumea întreagă, dar
nu-l poate lua, nu-l poate da.

În caracter e nesfârșită bucurie, chiar fe-
ricire, o muncă care înaintează încet și sigur.
E adevărat, că sfară în țară nu face niciodată,
dar câștigă ranguri și poziții sigur și fără a le
mai pierde. Câștigându-și odată numele de ca-
racter, oricând ar fi aceea, fi sigur, că numai e
în stare nime, să-l păteze, ori să-l întunece prin
nici un fel de apucătură mișească, până când
rămâi ceea ce ai fost: *caracter*. Dar trebuie să
porți o luptă nesfârșită, o muncă fără de odihnă
împotriva răului din tine și a celui din lume,
o muncă alături de Dumnezeu, sub îndrumarea
și sub paza poruncilor Lui.

Am pomenit de *Beniamin Franklin* (născut
la 1706). A fost unul dintre acei oameni, cari
și-au dus caracterul până la atâta curățenie și
desăvârșire, — cum greu i-am găsi păreche
între muritori. A fost fiul unui lumânărar sărac.
Pleacă din casa părintească ca copil, fără a avea
ceva în buzunar sau în traistă, întră ucenic la
o tipografie, ca să-și însușiască meseria, prin
care să-și câștige traiul. Muncind sârguincios
și cinstit, și afară de meserie cetind cărți folo-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Iuliu Maniu,
n. 8 Ian. 1873.

sitoare, dar mai ales urmărindu-și fiecare pas și fiecare faptă a ajuns cel mai mare și mai văzut om al zilelor sale, și o pildă vie tuturor celor următoare. Și iată cum. Ne-o spune însuș mai amănunțit în o carte despre viața sa, scrisă când eră de 79 de ani. «Mi-am pus în gând, zice el, planul îndrăsnet și anevoios de-a ajunge la desăvârșire morală. Doriam să-mi petrec viața fără nici o greșală, vream să fiu stăpân peste tot ce m'ar putea duce la greșală. — Fiindcă cunoșteam s'au credeam, că cunosc binele și răul, nu înțelegeam pentrue n'ași putea face binele și să mă feresc de rău. Ca să-mi ajung țanta, făcu-i următorul lucru, în 13 puncte am cuprins toate virtuțile, pe cari le țineam de lipsă sau de dorit, punând lângă fiecare câte-o scurtă învățătură, că ce înțeleg și ce vreau cu ele. Iată aceste virtuți:

1. *Cumpăt*: Nu mănca până la îngreunare, nu bea până să te amețești.

2. *Tăcere*. Nu vorbi decât cecece poate fi folositor ție și altora; ferește-te de vorbele deșarte.

3. *Bună rânduială*. Fiecare lucru să-și aibă locul său, și fiecare parte din lucrurile tale să-și aibă vremea sa.

4. *Hotărâre*: Fii hotărât a face cecece ai hotărît să faci — fără' strămutare.

5. *Cruțare*: Nu face nici o cheltuială, decât pentru binele tău sau al altuia; adecă nu cheltu nimic fără trebuință.

6. *Sârguință*: Nu pierde timpul; fă totdeauna ceva folositor; reține-te dela orice lucrare deșartă.

7. *Sinceritate* sau *bunăcredință*: Ferește-te de ori-ce prefăcătorie! Cugetările tale să fie nevinovate și drepte, și vorbele să-ți fie potrivite cugetărilor.

8. *Dreptate*: Nu face rău nimănui nedreptățindu-l în interesele (treburile) lui, ori negrijind a-i face binele, la care te obligă datoria.

9. *Cumpătare*: Ferește-te de orice îmbuibare; nu te supără de nedreptățile ce ți se fac, pe cât crezi, că nu ești vinovat.

10. *Curățenie*: Nu suferi nici o murdărie, nici pe corpul tău, nici pe vestmintele tale, nici în casa ta.

11. *Liniste*: Nu turbură de nimicuri sau de întâmplări obicinuite, pe cari nu le poți încunjură.

12. *Castitate*: Cinste și curățenie în ce privește căsătoria ta.

13. *Umilință*: Imitează (fă ca) Christos și Socrate.

Am făcut un caiet, în care, pentru fiecare din aceste virtuți, am lăsat o față lineată cu roșu în șapte coloane (despărțituri), adică câte una pentru fiecare zi. Puteam însemna astfel toate greșelile, pe cari după cercetările mele, le făceam împotriva uneia dintre aceste 13 virtuți. În fiecare săptămână luam la rând și urmăream câte una dintre ele...» În treisprezece săptămâni a încheiat controla sa asupra lor. Și-a propus să înceapă acest examen de atâteaori până va ajunge fericirea să vadă caietul alb, pentru că dacă nu păcătuiă împotriva vreuneia dintre virtuți, rămâneă loc alb în caet¹.

¹ C. Aslan; — Cultul oamenilor mari și după M. Strajanu,

În felul acesta a ajuns acel fiu de lumanărar sărac, să fie cel mai cuminte și mai văzut bărbat din America în aceea vreme.

Faptele și numele lui se pomenesc și se vor pomeni multă vreme. Și mulți oameni vor învăța din viața lui. Iată un caracter!

Nu toți însă pot avea atâta putere de voință ca Franklin, și nu fiecare e în stare singur, însuși pe sine, să se perfecționeze, să se desăvârșească. Aceștia-s oameni rari. Dar fiecare poate da altora creșterea, prin care să se desvălească caracterele.

Să desrădăcimăm multe rele din sânul familiei, pentru că părinții și mai ales mama, — casa părintească are cea mai mare înrăurire asupra caracterului copilului și bărbatului de mai târziu. Să păzim copiii de a apuca năravuri, de a se împrieteni cu copii destrăbălați; să-i ferim de societatea oamenilor răi. Să ne îngrijim de școală bună, cu învățători la locul lor, pentru că rolul, rostul școalei tocmai acela-i, — să crească caractere. Să susținem biserică cu preoți la înălțimea chemării lor, pentru că aceștia sunt mai întâi chemați să ne dea pilda vieții, să ne îndrume spre desăvârșirea caracterului. Insuș Mântuitorul Isus Cristos ne-a spus, că țânta vieții e desăvârșirea: «Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este», și pentru a ne duce la ea, a înființat biserica. Sa, cu preoții săi, iar aceasta și-a ridicat școala, — toate acestea cu menirea dumnezească de a închege caracter. Țânta pământească a oricărei religii, a oricărei legi a fost și este: creșterea caracterelor; iar între toate religiile, câte-au răsărit și-au apus, mai multe caractere a dat legea evangheliei lui

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vasile Goldiș,
n. 25 Nov. 1862.

Cristos. Deci umplând și plinind poruncile Mântuitorului, cu credință și cu dragoste, oricine poate câștiga tăria caracterului celui mai desăvârșit. — Afară de acestea putere nețărnut de mare asupra caracterului are lupta cu viața; din școala vieții se înțelepțește omul mai bine, decât l-ar putea lumina școlile lumii. — O bună creștere face și cetirea de cărți bune și folositoare. De aceea lucru foarte cuminte și aducător de mult bine e înființarea și susținerea de biblioteci sătești, ori parohiale, până când vor ajunge ca toți oamenii să și aibă în casa lor dulăpiorul cu cărțile lor de cetit. Aceștia toți și acestea toate sunt cei ce influențează, înrăuresc binefăcător asupra caracterului omenesc. Nu-i mirare, dar, că de toate părțile ne vin îndemnuri să purtăm mare grijă și să sprijinim toate așezămintele acestea, pentru că toate sunt spre folosul nostru, spre întărirea și înmulțirea caracterelor.

Și caracterele sunt stâlpii de razim ai ori cărei societăți și ai neamurilor. Aceștia-s ceice au să ne conducă. Ei sunt sarea, care dacă e stricată, cu ce se va săra? Fapte trainice, fapte mari, croite cu zăbavă și răbdare. numai ei ne pot da; în mână lor e fericirea mulțimilor. Iar fericirea celor mulți, totdeauna cere jertfa singuraticilor, cari dacă nu sunt caractere n'o pot da.

Deaceea să nu prea folosim, cu noimă și fără noimă, cuvântul caracter. Azi îl auzi des de tot folosindu-se și între oamenii noștri dela sate, fără de a-l înțelege cum trebuie. Caracterul e ceva cu mult mai însemnat, decât ca să poți vorbi ușuratic despre el.

Caractere da, ne trebuie caractere cât de multe! Avem lipsă și noi de desăvârșiți ca Frank-

lin. Să căutăm ca el micile noastre greșeli, să le îndreptăm în felul arătat de el. Să nu umblăm după fapte mari și rare, acestea nu sunt totdeauna roadele caracterului, ci să ne curățim inima, să avem inimă mare, cercând să ne împlinim cu dragoste datorința, ca să nu fim nimănu cu nimeni datori, fără numai cu a ne iubi unul pe altul. Cinste, curățenie, nemăreție, ținându-vă cuvântul dat, chiar și față cu dușmanii voștri, și chiar de v'ar costă și viața, — și atunci veți cunoaște roadele acestei comori neprețuit de mari, și veți ști *ce e caracterul*, și veți cunoaște, că cu dreptate e să ceară lumea caractere; și că toți așteaptă dela noi: *să fim caractere*.

Deci — să fim!

Gheorghe Maior.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vorbe înțelepte.

Înțeleptul n'are trebuință de avere, pentru că avut îl face înțelepciunea sa.

*

Lemnul care arde cu flacără mare, se preface iute în cenușe.

*

Moartea nu e grea și nu e înfiorătoare pentru cei ce în viață bine au făcut.

*

A nu ști să suferi sărăcia e lucru de rușine; dară a nu o ști alungă prin muncă e lucru și mai de rușine.

„Asociațiunea“.

La anul 1861, o seamă de vrednici conducători ai neamului nostru, în frunte cu mitropolitul Șaguna din Sibiu și Șuluț din Blaj, au pus temelie la cea mai înaltă însoțire românească, pe care au numit-o: *«Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român»*.

Dorința acestor vrednici fruntași a fost să adune pe toți fiii neamului nostru într'un mănunchiu și cu puteri unite să caute a deșteptă și a lumina pe cei din întunec, lăfînd dragostea de carte în toate unghiurile locuite de fiii neamului românesc.

Nici o țovărășie, nici o societate, care nu e destul de cunoscută și îndeajuns sprijinită de aceia pentru care ea a fost întemeiată și pentru cari ea lucrează, — nu poate să înainteze și să aducă de toți doritul folos obștesc.

Dela întemeiere, «Asociațiunea» a căutat să se facă cât mai cunoscută în păturile largi ale poporului și să cuprindă la sânul ei, ca membri, începând dela Vlădică până la opincă, pe toți fiii neamului nostru din această patrie. S'a nizuit din toate puterile să răspândească dragostea de carte și să ridice poporul la o stare înfloritoare.

Spre acest scop «Asociațiunea» a tipărit cărți anume întocmite pe înțelesul tuturor cum sunt b. o. cărțile din «Biblioteca populară» a «Asociațiunii» și Calendarul acesteia.

Ea trimite la sate oameni luminați, ca să țină poporului vorbiri cu povește folositoare pentru viață.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Stefan C. Pop,

n. 1 Aprilie 1865.

Dăruiește cărți pentru înființarea de biblioteci la sate și la orașe; cu deosebire, acum în timpul războiului, «Asociațiunea» a adus pentru vitejii noștri ostași cea mai frumoasă jertfă, trimițând în cinste, pe la toate fronturile și pe la toate spitalele și lazaretele, vre-o 200,000 cărți în valoare de vr'o 60,000 coroane. O parte din aceste cărți au fost trimise deadreptul la adresa soldaților români, cari le-au cerut, iar cele mai multe au fost trimise la adresa preoților noștri militari, cu menirea de a le împărți în cinste între soldații români, că prin cetirea acestora să afle alinare de chinuri și dureri și totodată să fie încurajați în zilele de grea urgie, iar în vremea de odihnă să le slujească drept cea mai bună distracție (petrecere). «Asociațiunea» îndeamnă pe preoți și învățători ca să țină prelegeri și să învețe pe cei neștiutori de carte, a scrie și a ceti. — Abecedarele pentru oamenii în vârstă, neștiutori de carte, «Asociațiunea» le dă în cinste.

Cei neștiutori de carte vor fi văzut și se vor fi convins, acum în timpul războiului, de ce mare folos este știința de carte și în viitor vor căuta ca atât ei cât și următorii lor să-și însușască cât mai temeinic această știință. Vor ști să o prețuiască și să sprijinească școala mai mult ca până acum.

Prin anumiți trimiși ai ei, «Asociațiunea» ajută la înființarea de bănci sătești, precum și alte însoțiri pentru popor, cu scopul de înaintare în bună stare.

Cu mari jertfe, «Asociațiunea» a înființat și susține o școală civilă de fete, care în fiecare an e cercetată de un număr frumos de fetițe.

Pentru susținerea și îngrijirea cu cele de lipsă a acestei școli, se cere anual o cheltuială de preste 100,000 coroane.

Pe lângă alte lucruri bune și de folos pentru obștea românească, «Asociațiunea», din darurile primite dela o seamă de binefăcători a întemeiat în Sibiiu un *Muzeu*, în care a adunat o mulțime de de lucruri vechi, de mare însemnătate pentru noi Români.

Muzeul acesta, cu adevărat românesc, merită să fie cercetat și văzut de toți românii, cari își iubesc neamul, cum și să fie ajutat cu bani din partea statului și înzestrat din an în an tot mai bine cu obiecte dăruite din partea publicului nostru.

Ca să se poată lucra cu mai multă isbândă la deșteptarea și luminarea poporului nostru, «Asociațiunea» a împărțit, până acum, ținuturile locuite de Români din Ardeal și Ungaria, în 87. *despărțăminte*, în frunte cu câte un director și câte un comitet. *Despărțămintele* acestea au și ele menirea, să lucreze pentru deșteptarea poporului și, prin povești bune și folositoare, să-l ridice la o stare mai înfloritoare.

«Asociațiunea» însăși, e condusă de un comitet central, care se află în Sibiiu și stă în legătură cu comitetele tuturor *despărțămintelor*. Președintele «Asociațiunii» e acum dl *Andrieu Bârseanu*, cu locuința în Sibiiu, și vice-preșident: dl Dr. Vasile Suci, canonic, cu locuința în Blaj.

Nu numai școala pe care o susține «Asociațiunea» cu mari jertfe și cheltueli, ci și celelalte așezăminte și lucrări, pe cari le săvârșește spre binele nostru al tuturor, cer din ce în ce, cheltueli tot mai multe și tot mai mari.

! Până bine de curând, «Asociațiunea» s'a susținut și a înfăptuit lucrările de până acum, din *taxele dela membri și din puținele daruri primite dela anumiți binefăcători*. Dela înființare, ea totdeauna a avut să lupte cu neajunsuri materiale. Isbugnind războiul, starea materială a «Asociațiunii» a devenit și mai nefavorabilă. Membri ajutători, cu taxă de câte 2 coroane la an, de cari înainte de războiu aveă aproape la 12,000, acum mai nu mai are. Din cauza aceasta, nu s'a mai putut urmă cu tipărirea cărților pentru «Biblioteca poporală». Numărul membrilor ordinari s'a înjumătățit scăzând la ceva numai peste 1000, astfel, că nici revista «Transilvania», n'a mai putut să apară, ca mai înainte, în fiecare lună.

Așa că acum, față de numărul de peste 12,000 membri ce-i aveă înainte de războiu, nu are de toți nici 2000. Un număr destul de neînsemnat la o societate cu o menire așa de frumoasă și cu un cerc de lucrare atât de extins.

Societăți culturale de felul Asociațiunii noastre aflăm la toate popoarele. Ele sunt însă mai bine sprijinite decât «Asociațiunea» noastră. Deaceia și vedem, că ele înaintează, fac spor și pot să săvârșească mai multe lucrări folositoare pentru poporul din care fac parte. Societățile noastre, puține câte le avem, din lipsa de sprijin, abia o duc de pe o zi pe alta și aceasta numai spre paguba noastră.

Pe lângă cele arătate până aci, «Asociațiunea» duce în îndeplinire voința din urmă a multor binefăcători ai neamului nostru, cari, la trecerea lor din această viață, au lăsat în grijă

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Alexandru Vajda-Voevod,
n. 27 Febr. 1872.

și chivernisirea acesteia întreaga lor avere, salți și numai o parte oarecare din agoniseala lor, întemeind fiecare din ei câte un fond sau o fundațiune.

Numărul acestor binefăcători s'a ridicat, dela întemeierea «Asociațiunii» și până acum, la 35. Din venitele acestor fonduri și fundațiuni, «Asociațiunea» împarte în fiecare an ajutoare și stipendii tinerilor, cari cercetează anumite școli, ori îmbrățișază anumite meserii, sunt lipsiți de mijloace, au purtare bună și învață bine.

Intemeietorii acestor fonduri și fundațiuni au dispus prin testament, cum au să fie chivernisite fondurile și fundațiunile întemeiate de ei și sub ce condițiuni au să fie împărțite ajutoarele și stipendiile. Dela aceste dispozițiuni cari sunt ultima voință a acestor binefăcători «Asociațiunea» nu poate face nici o abatere.

E adevărat, că lucrarea «Asociațiunii» a fost stânjinită până acum în multe privințe. Deo-parte, s'a lovit de nepăsarea multora dintre ai noștri, de altă parte nici stăpânirea nu ne-a fost binevoitoare. Astfel această societate nu a putut să facă totul ce ar fi trebuit să facă pentru cultura poporului nostru.

Acum, că împrejurările s'au schimbat, avem bună nădejde, că și soarta «Asociațiunii» se va schimba.

Având mai multă libertate de lucrare și fiind ajutată și de noua noastră stăpânire, «Asociațiunea» va trebui, neapărat, să ia avânt, îndeplinindu-și frumoasa chemare pentru care a fost înființată.

Cântecul treicolorului.

De C. Porumbescu.

Trei colori cunosc pe lume,
Ce le țin de-un sfânt odor,
Sunt colori de-un vechiu renume,
Suvenir de-un brav popor.

Roșu-i focul ce-mi străbate
Inima plină de dor
Pentru sfânta libertate
Și al patriei amor.

Auriu ca mândrul soare
Fi-va'l nostru viitor,
Pururea n' eternă floare
Și cu luciu netrecător.

Iar albastru e credința
Pentru nație, ce-o nutrim,
Credincioși fără schimbare
Pân' la moarte o să-i fim.

Pân' pe cer și cât în lume
Vor fi aste trei colori
Vom avea un falnic nume
Și un falnic viitor.

Iar când fraților m'oiu duce
Dela voi ș'oiu fi să mor
Pe mormânt atunci să-mi puneți
Mândrul nostru treicolor.

O icoană a stării economice.

Inainte de războiu.

Oamenii fiind acasă, rostul lucrurilor eră în bună regulă pretutindeni: lucrările de tot felul ale plugarilor, ca și ale meseriașilor și negustorilor.

Pretutindeni se găsiă de toate cu preț ieftin, atât alimente (materii pentru hrană) cât și haine și materii pentru haine, deasemenea mobile, scule, vase, mașini ș. a. Ieftin eră pământul, ieftine animalele, ieftină munca.

In cursul războiului.

Indată la începutul războiului, acum pe sfârșite, totul se schimbă. Bărbații, adesea tatăl cu mai mulți feciori și gineri ai săi, pleacă la războiu. Din fiecare sat zeci și sute de bărbați, iar din orașe cu miile întră în serviciul armatei. Acasă rămân numai femeile, bătrânii și copiii.

Se adună cară, căruțe, cai și alte animale. Se rechiziționează bucatele și alte alimente, cum și articolele pentru îmbrăcăminte.

An de an numărul celor chemați sub arme crește și trebuințele armatei devin tot mai mari. Dela o vreme aproape fiecare individ (om), mobilizat sau de acasă, lucrează mai numai pentru scopurile războiului. Așa: plugărima, meseriașii, industriașii și negustorii.

În felul acesta singur banul se ieftinește, iar toate celelalte lucruri de trebuință treptat se împuținează și se scumpesc, unele nemai căpătându-se decât pe sub mână, cu prețuri

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Aurel Vlad,

11. 25. Ian. 1875.

înzecite însutite și înmiite față de prețurile lor înainte de războiu.

Astfel o mare parte a populațiunii, mai ales a acelei orășenești, ajunge în mare strămtoare. Îndeosebi sărăcimea și funcționarii (slujbașii) ajung în o stare desperată (fără de nădejde) și în orașele mai mari mulți cad pradă boalelor de tot felul și mulți mor în lipsa de hrană îndestulitoare.

Și nu e mirare; pentru că, de unde mai înainte, tot ce se produce în alte țări și în satele noastre, umpleă orașele, — în timpul războiului această stare de lucruri se schimbă. Cu vreme, din alte părți de lume nu se mai poate aduce nimica la noi; nici din sate numai curg cele de trebuință la oraș și ce se și aduce este foc de scump.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fapt este, că cu toate relele împreunate cu războiul, plugărima noastră s'a scuturat de *datorii* și mulți au adunat și parale frumoase, tot așa și o parte mare a meseriașilor, și negustorilor, iar ceice au știut să se folosească de prilejuri prielnice, au făcut mari averi.

După războiu.

O icoană a stărilor de după războiu abia se poate da acum; deoarece până la data de față pacea nu este încheiată și stările de astăzi sunt stări trecătoare.

Scumpetea dăinuește ce e drept, și la sfârșitul anului 1918; totuș, pare, că, cu venirea bărbaților din războiu și cu reînceperea comerțului liber, prețurile ce se ridicaseră în cursul războiului, la înălțimi nemai auzite, înclină spre

cădere, mai ales prețul bucatelor și altor articole de hrană. Se mențin însă cu îndărătnicie și acum prețul hainelor, a materiilor pentru îmbrăcăminte, încălțăminte ș. a. Și această stare de lucruri are să mai dureze până după încheierea păcii și deschiderea granițelor țării pentru *import* — (aducerea din alte țări a lucrurilor, cari ne lipsesc) și *export* (trimiterea din țară a lucrurilor cari ne prisosesc). S.

Tată dragă...

Câtă jale-a fost în lume
Tată pe când Tu trăiai...
Să fii mort azi când Ardealul
S'a schimbat din rob în Craiu?!
BCU Cluj / Central University Library Cluj

...Și din patru părți a lumii
Vin și trec cântând eroi...
Ieși să-i vezi pe-o clipă măcar -
...Și să plângi și Tu cu noi.

II.

Sub aceleași flamuri sfinte
Mâne'n zori s'or întâlni,
Codri'n orge or să cânte,
Apele vor străluci.

N'o să'nychine flamurile
Cei înfiorați la față,
Ci plângând o să se-arunce
Ca să se cuprindă-'n brațe...

Ovidiu Hulea.

Spre o stare de înflorire economică.

Noi Românii din Ardeal și Ungaria am putut să ne ridicăm numai cu nespuse greutate la starea economică în care ne aflăm. Piedeci ni s'au pus nenumărate în calea înaintării, dară, spunând cea dreaptă, am purtat și noi vina rămânerii noastre îndărăt în cele economice.

Acum însă, după ce în noua stare de lucruri piedeci nu numai nu ni se vor mai pune în calea înaintării, ci vom fi chiar ajutați pentru o înaintare mai grăbnică și spornică, atârnă numai dela cumiștenia și hărnicia noastră, ca această înaintare să se înfăptuiască cât mai neîntârziat și cât mai bine.

Trebue, deci, să ne gândim la schimbările ce vor fi a se face în toți ramii economiei.

Căci în cea mai mare parte a satelor noastre va trebui făcută o schimbare în felul purtării economiei.

În *lucrarea pământului* va trebui introdusă o astfel de schimbare, ca pământul să fie lucrat și cultivat an de an, fără de a mai lăsa *ogor sterp*, introducând, cu chipul acesta, cultura, mai ales a *trifoiului*, în măsură cât mai mare, pentru a dobândi nutreț din belșug în scopul ținerii de vite cât mai multe și mai bune.

Pentru lucrarea pământului se vor întrebuința *mașinile* cele mai bune: pluguri, grape, tăvăluge ș. a. Mașinile vor fi chemate în viitor să îndeplinească, peste tot în economie, o lucrare de cea mai mare însemnătate. Nu mai puțină băgare de seamnă va trebui să se dea îngrijirii *gunoiului* și altor materii de îngrășat pământul (așa numitului *gunoiu măestrit*), dela a

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Octavian Goga,
n. 1 Aprilie 1881.

cărora bună întrebuințare atârnă în mare parte roada îmbelșugată a câmpurilor noastre.

Tot așa va trebui să se aibă în vedere cultura *fânațelor* sau livezilor, a *pășunilor*, *viilor* și *pădurilor*.

La toate aceste este mult de îndreptat față de trecut, pentru a dobândi din ele roade bogate și astfel a înainta treptat pe calea bunăstării economice.

Ce privește, apoi, cultura *pomilor* și *legumelor*, este aproape totul de făcut și pentru îndreptarea spre bine acestor culturi, rămase în părăjire.

O îmbunătățire trebuie făcută și în privința *culturii vitelor* și altor animale de casă: cai, bivoli, oi, capre, rămători și galițe, prăcind soiuri alese, cari aduc folos mai mare, fie prin întrebuințarea în economia casei, fie vânzându-le.

Ca rami noi de economie se vor introduce pretutindeni: *stupăritul* și în locuri *prielnice cultura vermilor de mătasă*, cari pot să reverse multă bunăstare asupra populațiunii noastre.

Să ne gândim numai, că, s. e., în anul 1918 un preot din vecinătatea Sibiiului a vândut 8 roi în coșnițe de nuiete, cu K 1600—, și că un *stup*, în coșniță de scândură, cu rame mobile, a adus un venit de K 400— rămânând și albinelor hrana trebuincioasă până la primăvară în valoare de *aproape aceeași sumă*.

Mână în mână cu plugăria va trebui să meargă, și pe mai departe, *industria de casă*, producerea cânepii și inului și prelucrarea acestora. Răsboiul a dovedit, că e rău și păgubitor din cale afară a ne răzimi numai pe materiile produse din bumbac, în fabricile altor neamuri.

De aceea harnicele noastre țărance să urmeze și pe mai departe, fără preget și chiar în măsură mai mare decât până aci, a se îndeletnici cu industria țesutului, și nu numai a materiilor de cânepă și in, ci și cu aceea a lânei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Sextil Pușcariu,

distins profesor universitar, n. 4 Ian. 1877.

Astfel urmând pe viitor, ne putem aștepta să ajungem la o stare de înflorire economică, cu atât mai mult, că, de sigur, nu ne va lipsi nici îndemnul și nici sprijinul căpeteniilor statului nostru.

† Nicolae Iosif.

Nicolae Iosif, celce a întocmit *Calendarul Asociațiunii* în cei din urmă 5 ani, a încetat din viață în 7 Octombrie 1918 în vârstă de 62 ani.

După un serviciu plin de devotament (de jertfire) *pe cariera învățătorească*, timp de preste 35 ani, Iosif trece la pensie și după un scurt serviciu la *Lăptăria din Săliște*, este aplicat, în anul 1912, ca funcționar la «*Asociațiune*», unde a făcut bune servicii, mai ales, la editarea «*Bibliotecii populare*» a acesteia, căreia îi aparține și *Calendarul* întocmit de dânsul.

Răposatul, afară de rodnică sa activitate școlară, a lucrat și pe alte căi pentru înaintarea poporului din comunele Jina și mai ales Aciliu, unde a servit ca învățator, cum și în cercuri mai largi pentru cultura neamului nostru.

Dânsul a înființat și condus timp îndelungat o «*Insoțire de credit sistem Raiffeisen*» în comuna Aciliu; a stăruit din toate puterile la *replântarea viilor nimicite de filoxeră* în numita comună; a ținut *prelegeri economice* în diferite comune, mai ales despre cultura viilor și pomilor, scriind și două cărți asupra acestor subiecte, adică despre *Vierit și Creșterea pomilor*. A fost membru în comitetul «*Reuniunii române agricole din comit. Sibiiului*», lucrând cu dragoste și în cadrele acesteia.

A fost, în sfârșit, un conștiencios cap de familie, dând o creștere bună fiilor săi.

În veci amintirea lui.

Proverbe.

Dacă nu poți da săracului, din straiță
nu-i lua.

*

Dacă n'ai păpuci, sunt bune și ȍpincile.

*

Dacă te înțelegi dintâi, nu te cerți la urmă.

*

Cuscii se duc, mireasa rămâne. — Scapi
d'un rău și rămâne altul.

*

Lucrul cel mai scump e cinstea; dar ce
folos, unii o vând prea ieftin.

*

Nevastă nebatută și bani nenumărați nu-
bine să ții la casă.

*

Nu te răzimă pe umbră
Nici pe vânt
C'ajungi la pământ.

*

Nevasta cu minte bună, e bărbatului cunună.

*

Nu suferi cuiu străin în casă.

*

Gura înțeleptului când se deschide, tu în-
chide-o pe a ta.

*

Fiecare pentru sine, Dumnezeu pentru toți.

Gâcitori.

Am o grebluță cu cinci dințișori,
Pe zi îmi trebuiește de-o mie de ori.

Măna.

Merge moșul pe cărare,
Cu mii de ace în spinare.

Articiul.

Ce e mic mititel,
Lelea 'ngrădește cu el?

Acul.

Poți să fugi ori cât de bine
Că tot vine după tine.

Umbră.

Pe o creangă sunt 5 vrăbii.
Pe una o împușcă vânătorul,
Câte mai rămân pe creangă.

Nici una.

Când e ziua cea mai lungă?

Când n'ai ce mânca.

Am o găină pestriță
Duce veste lui Gheorghiișă.

Scrisoarea.

GLUME.

Arma glotaşului.

Toader al Floarei a fost chemat și el ca să apere patria împotriva dușmanilor. Femeia îl întreabă: Cu ce te vei lupta împotriva dușmanilor bărbate? Cu pușcal! Răspunse el. Dar dacă nu vor avea să-ți dea și ție pușcă? Atunci cu sabia! Ori cu tunul! Dar dacă nu vor fi nici de acestea? Atunci mă voi lupta cu limba ta, de care, sunt sigur că vor fugi toți dușmanii!

Ai prea întârziat.

La casa Ileanei eră jale mare, li murise bărbatul, eră tocmai ziua de îngropare. Ea plângea și se tânguia cu amar. Un văduv din vecini, voind să o mângâie, îi zise: Nu plânge Ileană că te iau eu de nevastă.

Ileana plângând și mai amar îi răspunse: Vai, vecine Ioane, ai prea întârziat! Tocmai mai înainte m-am înțeles cu Luca a lui Petcu, ca să merg după el.

Invățătorul și școlarii.

Invățătorul: Au fost odată doi oameni bogați: unul și-a strâns averea pe cale cinstită, celălalt prin tot felul de înșelătorii. În locul căruia din acești doi ați vreă să fiți?

Moriș Rosenberg: În locul celui ce a avut mai mulți bani.

Judecată Solomoniadă.

Înainte de a judeca se înfățișază un bărbat cu muierea sa, cerând ca să fie despărțiți.

— «Aveți copii?» îi întrebă judecătorul.

— «Avem!» — «Câți?» — «Trei: doi băieți și o fetiță. Și tocmai asta e cauza că am venit aici. Fiecare din noi am vrea să ținem doi copii și având numai trei nu ne putem învoi».

— Judecătorul: «Vă mulțumiți cu judecata ce voui face?»

— «Da! ne mulțumim!»

— Mergeți acasă și așteptați până ce veți avea patru copii, apoi veniți și atunci voui decide despărțirea.

Bărbatul și femeia s'au supus judecății aduse.

După 2 ani și 6 luni, judecătorul întâlnește pe bărbat și-l întrebă: «Ei! și cum stați cu despărțirea?»

«O, domnule jude, acum nici vorbă nu poate fi, că acum avem 5 copii».

«Așa dară mai așteptați încă!» zise judecătorul.

Țiganul tot ca el.

Un Țigan, al cărui tată eră bolnav de moarte, nefiind preot în sat, s'a dus în satul vecin, ca să cheme pe preotul de acolo să-l grijască.

— Părinte, zise Țiganul cătră preot, vino iute, că tata trăgeà de moarte încă când am plecat eu deacasă.

— Trăgeà de moarte, zise preotul, atunci până ajungem noi va fi prea târziu, nu am ce să mai caut.

— N'avea grije de asta, zice Țiganul, că vecinii Ciucur și Cula mi-a făgăduit că-l vor ținea de vorbă până vei veni să-l cumineci.

De-i sfântă, sfântă să fie.

Un Țigan șterpelii de undeva un fagur cu miere și începui să sugă din el cu lăcomie. Din întâmplare, în fagur se rătăcise o albină, care ajungând în gura țiganului, îl înțepă în limbă. Țiganul, de durere, aruncă fagurul cât colo și începui să injure albina.

«Nu injură măi cioară!» zise un Român ce trecea pe acolo. «Nu ști tu, că albina-i sfântă!» Țiganul răspunse:

De-i sfântă, sfântă să fie,
Da de limbă nu mă ție;
C'o strâng cu dinții,
De-o văd sfinții!»

Calendarul economilor.

De va fi Gerar ploios, câmpul nu va fi mănos. Ianuarie uscat și geros aduce Faur cu zăpadă.

*

Faur geros aduce an mănos. Faur urât, Maiu frumos. Zăpada din Februarie întărește sămănăturile.

*

Mărțișor cu rouă, după paști mult ploauă. Zăpada din Mărțișor împuținează vinul.

*

Prier frumos, Maiu furtunos. Gândacii din Aprilie îngheață în Maiu. Dacă cioara, în ziua de Sf. Gheorghe, nu se vede din holdă, va fi seceriș bun.

*

Florar răcoros, — cireșar ploios aduc vin și fân din gros. Ploaia din Maiu umple carul de mălaiu.

*

Cireșar rece și ploios, nu aduce seceriș mănos. Fragile coapte pe la Rusale vestesc struguri mulți.

*

Cuptor călduros vestește an frumos. Dacă va tună la Sf. Iie, multe poame vor fi vermănoase.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Roaua din August e ca pânea de toate zilele. Ploaia din August subție vinul.

*

Răpciune ploios, Brumărel frumos. Răpciune cald, Brumărel rece și umed.

*

Gerul și vântul din Octomvrie îmblânzesc pe Ianuarie și Februarie. Când arborii țin frunzele mult, iarna va fi târzie.

*

Cum va fi Brumar, așa și Gerar. Zăpada multă de pe pomi, înseamnă muguri puțini în primăvară.

*

Crăciun ploios, Paști cu zăpadă. Zăpada și gerul din Decemvrie vestesc bucate multe.

CUPRINSUL.

Partea calendaristică. Poșta și telegraful. Taxe și timbre.
Târgurile din Ungaria și Transilvania. Cât poartă anima-
lele. Timpul vânatului.

Învățătură și petrecere.

	Pag.
1919	46
La încheierea anului 1918, de A. B.	47
Colindă	48
Credința și stăruința, de A. B.	49
Un cuvânt de adevăr și îmbărbătare de Maj. Sa Re- gina Maria	61
Înnul Regal român, de V. Alexandri	64
Colindă, de Aurelia Pop	65
Moș Crăciun, de A. B.	66
Colindă nouă, de Emil A. Chiffa	68
Cronicarul moldovan, Marele Logofăt Miron Costin despre începutul și unitatea neamului românesc	69
Stihuri de descălecatul Moldovei	74
Principele Moldovei Dimitrie Cantemir despre obâr- șia neamului românesc	74
Banul Ienăchița Văcărescu către urmașii săi	75
Petru Maior despre obârșia latină a Românilor	76
Glasul strămoșilor (poezie)	77
Marele Logofăt Iancu Văcărescu: La pravila țării (poezie)	78
Marele Logofăt Iancu Văcărescu: La Milcov (poezie)	78
Marșul oștirii române, de Vasile Cârlova	79
Simeon Bărnuțiu: Despre libertatea națională	81
Deșteptarea României, de V. Alexandri (poezie)	83
Ardealul (din Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă- Viteazul, de N. Bălcescu	85
Deșteaptă-te Române, de A. Murășanu, (poezie)	87
Din «Cântarea României», de A. Russo și N. Bălcescu	89
Hora Unirii, de V. Alexandri (poezie)	94
Cuvântul lui M. Cogălniceanu către Alex. Ioan Cuza	96
Odă ostașilor români, de V. Alexandri	98
Cuvântul Maj. Sale Regelui către poporul român la începutul războiului pentru întregirea neamului	99
Morții noștri: Viteazul General Drăgălină, George Coșbuc, Barbu Ștefănescu Delavrancea și C. Istrati	101
Din istoria războiului pentru întregirea neamului, de colonel C. Găvănescu	104
Aceiași poveste, de Octavian Goga (poezie)	110
Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, de Barbu Ștefă- nescu Delavrancea	112

	Pag.
Imnul Unirei, de A. Bârseanu (poezie) — — — —	116
Cercetașii români — — — — —	118
Costea, de G. Coșbuc (poezie) — — — — —	119
Înainte de Adunarea dela Alba-Iulia — — — — —	122
Proclamarea unității noastre naționale (din «Românul») — — — — —	123
Hotărârile Adunării dela Alba-Iulia — — — — —	125
Marele Sfat Național — — — — —	128
Consiliul Dirigent Român — — — — —	128
Noi vrem unirea tuturor, de Al. Munteanu al lui Vasile (poezie) — — — — —	129
Vorbe înțelepte, — — — — — 131, 138,	151
Wilson (Prezidentul Statelor Unite) — — — — —	132
Temelia tratatelor de pace, de Wilson — — — — —	132
Scut și armă, de G. Coșbuc (poezie) — — — — —	135
Hora celor patru frați, de E. A. Chiffa (poezie) — — — — —	136
Povestea vorbii, de A. Pann (poezie) — — — — —	136
Ce-i caracterul? de Gh. Maior — — — — —	139
«Asociațiunea» — — — — —	152
Cântecul treicolorului, de C. Porumbescu (poezie) — — — — —	159
O icoană a stării economice — — — — —	160
Tată dragă, de O. Hulca (poezie) — — — — —	163
Spre o stare de înflorire economică — — — — —	164
† Nicolae Iosif — — — — —	168
Proverbe, Gâcitori și Glume — 169, 170, 171, 172,	173
Calendarul economilor — — — — —	173

Chipuri.

Maj. Sa Ferdinand I, Regele tuturor Românilor — — — —	62
Maj. Sa Maria, Regina tuturor Românilor — — — —	63
† Viteazul General Drăgălină — — — — —	103
† George Coșbuc — — — — —	107
† Barbu Ștefănescu Delavrancea — — — — —	111
† Constantin Istrati — — — — —	117
Wilson, prezidentul Statelor-Unite — — — — —	133
Generalul Foch, impunătorul păcii — — — — —	137
Generalul Berthelot, reorganizatorul armatei române — — — — —	140
Dr. Iuliu Maniu, prezidentul Consiliului dirigent și șef al afacerilor interne — — — — —	145
Vasile Goldiș, șeful resortului pentru biserici și școale — — — — —	149
Dr. Stefan C. Pop, șeful resortului de războiu — — — — —	153
Dr. Al. Vajda-Voevod, șeful resortului de externe — — — — —	157
Dr. Aurel Vlad, șeful resortului de finanțe — — — — —	161
Poetul Octavian Goga, membru în Consiliul Dirigent — — — — —	165
Dr. Sextil Pușcariu, distins profesor universitar — — — — —	167

~~1944~~ RĂSPANDIȚI

BIBLIOTECA POPORALĂ

BGU Cluj / Central University Library Cluj
A ASOCIAȚIUNII. ~~1944~~